

แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

นางสาวเสาวลักษณ์ประภา พันธุ์จำเริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

A Guideline for Providing Non-formal and Informal Education Activities
for Developing Life Skills of Hill Tribe People in Chiangrai Province

Miss Saowalulprapa Punjumrern

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Nonformal and Informal Education
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2017

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย นางสาวเสาวลักษณ์ประภา พันธุ์จำเริญ รหัสนักศึกษา 2552900199

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สารีพันธ์ุ ศุภวรรณ

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาสาสมัคร และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาต่อแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และ 3) สังเคราะห์และเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร กศน.อำเภอ สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงราย จำนวน 13 คน 2) ครูอาสาสมัคร กศน. อำเภอ สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงราย จำนวน 113 คน และ 3) ประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 384 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 510 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) สภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขา ด้านวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม ด้านรูปแบบวิธีการจัด ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม ด้านสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ด้านบุคลากร วิทยากรให้ความรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ด้านระยะเวลา อยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาในการจัดทุกด้านมีปัญหาในระดับปานกลาง (2) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัครและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา คือ ควรจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต จัดกระบวนการเรียนรู้โดยการศึกษาจากการปฏิบัติจริง มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง มีการใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่หลากหลาย มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ และส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมวางแผน ร่วมจัดร่วมรับผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน และ (3) แนวทางการจัดแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขา ด้านวัตถุประสงค์ ควรเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเนื้อหากิจกรรมควรมีแผนการจัดกิจกรรมให้ครบและครอบคลุมทุกพื้นที่ ทุกเนื้อหา ทุกวัตถุประสงค์ ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมควรส่งเสริมการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมใหม่ๆ ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ควรให้ความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือที่หลากหลายและมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าซ้ำหลายครั้ง ด้านวิทยากรควรมีการอบรมและพัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากรแกนนำในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการมีส่วนร่วมควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน

คำสำคัญ กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทักษะชีวิต ชาวไทยภูเขา

Thesis title: A Guideline for Providing Non-Formal and Informal Education Activities for Developing Life Skills of Hill Tribe People in Chiang Rai Province

Researcher: Miss Saowalakprapha Phanjamroen; **ID:** 2552900074;

Degree: Master of Education (Non-Formal and Informal Education);

Thesis advisors: (1) Dr. Sumalee Sungsi, Professor; (2) Dr. Sareepan Supawan, Associate Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The objectives of this research were (1) to study conditions and problems of providing non-formal and informal education activities for developing life skills of hill tribe people in Chiang Rai province; (2) to study the opinions of administrators and volunteer teachers, and the needs of hill tribe people concerning the guideline for providing the non-formal and informal education activities for developing life skills; and (3) to synthesize and propose a guideline for providing the non-formal and informal education activities for developing life skills.

The research sample totaling 510 people obtained by multi-stage sampling consisted of (1) a group of 13 district non-formal and informal education administrators under Chiang Rai Provincial Office of Non-Formal and Informal Education; (2) a group of 113 district volunteer teachers under Chiang Rai Provincial Office of Non-Formal and Informal Education; and (3) a group of 384 hill tribe people in Chiang Rai province. The employed research instruments were a questionnaire and a form containing issues for focus group discussion. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings showed that (1) the conditions of providing non-formal and informal education activities for developing life skills of hill tribe people in the following aspects were rated at the high level: the objective, the content, the pattern of provision, the public relations, the location for providing activities, the media/materials/equipment, the personnel, the resource persons, the community participation, and the budget; while the aspect of activity duration was rated at the moderate level; on the other hand, all aspects of the problems were rated at the moderate level; (2) the opinions of administrators and volunteer teachers, and the needs of hill tribe people concerning the guideline for providing non-formal and informal education activities for developing life skills comprised the following: the activities should be provided to cover all areas and relevant to the needs of the people; the emphasis should be on integrating the contents relevant to the people's way of life; the learning process should be the process of learning from actual practice; there should be public relations campaigns to inform the people thoroughly; there should be the uses of a variety of media and learning sources in the community; there should be resource persons with knowledge and ability; and the community should be encouraged to participate in every steps of activities provision including the planning, the operation, and receiving the benefits of the activities; and (3) the guideline for providing non-formal and informal education activities for developing life skills of hill tribe people comprised the following: in the aspect of objectives, there should be the objective of enhancing quality of life for the people in every age interval, and the objective of life skills development in order to prepare them to cope with economic, social, natural and environmental changes; in the aspect of contents of activities, there should be the plan for provision of all activities that cover every area, every content, and every objective; in the aspect of pattern for provision of activities, there should be the promotion of new patterns for provision of activities; in the aspect of the media/materials/equipment, the importance should be given to the uses of local media, person media, local wisdom, and innovation media; in the aspect of public relations, there should be public relations via various channels with several repeated public relations campaigns; in the aspect of resource persons, the teachers should be trained and developed to be able to become core resource persons to provide knowledge on life skills development; and in the aspect of participation, the community should be encourages to participate in every step of doing activities.

Keywords: Activities, Non-Formal and Informal Education, Life skills, Hill tribe people

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วย ความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากนายสุรพล วงศ์หวั่น ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย นางพรมาดา วงศ์หวั่น ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย นางอภิญา เป็นนอก ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอแม่สาย คณะครูอาสาสมัคร บุคลากรเจ้าหน้าที่ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมการสนทนา กลุ่ม ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ซึ่งผู้วิจัย ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี ที่ได้ให้ความ กรุณาเสียสละเวลา ให้คำแนะนำ กระตุ้น และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดตลอดมา และผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สารีพันธ์ุ สุภวรรณ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง พัฒนาอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ไชยศรี ที่เสียสละเวลา ให้คำแนะนำในขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างดี ตลอดจนขอขอบคุณบุคลากรสาขา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ได้มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยดี

เสาวลักษณ์ประภา พันธุ์จำเริญ

ตุลาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ	พ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
คำจำกัดความหรือนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	9
กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ สำนักงาน กศน.....	32
ทักษะชีวิตและแนวทางการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต.....	40
ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	67
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และความเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
ตอนที่ 2 สภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	85

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	125
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	163
ตอนที่ 5 สังเคราะห์และเสนอแนะต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย	209
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	226
วิธีดำเนินการวิจัย.....	226
การวิเคราะห์และแปรผลข้อมูล	228
สรุปผลการวิจัย.....	229
อภิปรายผล.....	241
ข้อเสนอแนะ	250
บรรณานุกรม.....	252
ภาคผนวก.....	259
ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	260
ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	276
ค รายนามผู้เชี่ยวชาญ	299
ประวัติผู้วิจัย.	304

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูอาสาสมัคร กศน. ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย.....	68
ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย.....	69
ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	80
ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของครูอาสาสมัคร (ครู ศศ.ช.) สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	82
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่จังหวัดเชียงรายที่ตอบ แบบสอบถาม	83
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	86
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	87
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านประเภทเนื้อหา ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านรูปแบบและวิธีการตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	93
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	94
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	95
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	96
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านบุคลากร/วิทยากรที่ จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาในการ จัดกิจกรรม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	98
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	99
ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	100
ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ตามความ คิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	102
ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านประเภทเนื้อหา ตามความ คิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	105
ตารางที่ 4.18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบและวิธีการจัด ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	110
ตารางที่ 4.19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	111
ตารางที่ 4.20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	112
ตารางที่ 4.21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากร ที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	114
ตารางที่ 4.23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาในการ จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	115
ตารางที่ 4.24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านงบประมาณในการ ดำเนินการจัด ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	116
ตารางที่ 4.25	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	117
ตารางที่ 4.26	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านประเภทเนื้อหาทั้ง 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	119
ตารางที่ 4.27	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
<p>ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	126
<p>ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	127
<p>ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหาที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	128
<p>ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของ กลุ่มเป้าหมาย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	129
<p>ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.33 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	131
ตารางที่ 4.34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	132
ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด กิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	133
ตารางที่ 4.36 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัด กิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	134
ตารางที่ 4.37 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาในการจัด กิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	135

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.38 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	136
ตารางที่ 4.39 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	137
ตารางที่ 4.40 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็น ของครูอาสาสมัคร ผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	139
ตารางที่ 4.41 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	140
ตารางที่ 4.42 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหาที่กิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.43 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของ กลุ่มเป้าหมาย ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	142
ตารางที่ 4.44 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	143
ตารางที่ 4.45 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	144
ตารางที่ 4.46 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	145
ตารางที่ 4.47 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	146

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.48 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัด กิจกรรมตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	147
ตารางที่ 4.49 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาในการ จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	148
ตารางที่ 4.50 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	149
ตารางที่ 4.51 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	150
ตารางที่ 4.52 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็นของประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	151
ตารางที่ 4.53 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็น ของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย	153

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.54 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการไม่เข้าร่วม กิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ตามความคิดเห็นของประชาชน ชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย	154
ตารางที่ 4.55 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	155
ตารางที่ 4.56 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็น ของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย	156
ตารางที่ 4.57 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	157
ตารางที่ 4.58 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	158
ตารางที่ 4.59 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	159

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.60	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	160
ตารางที่ 4.61	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	161
ตารางที่ 4.62	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	162
ตารางที่ 4.63	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	163
ตารางที่ 4.64	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	165
ตารางที่ 4.65	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	167

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.66	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	168
ตารางที่ 4.67	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	169
ตารางที่ 4.68	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ในการ จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย.....	170
ตารางที่ 4.69	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	171
ตารางที่ 4.70	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวิทยากรให้ความรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	172

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.71 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาใน การจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย	173
ตารางที่ 4.72 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการ จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย	174
ตารางที่ 4.73 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านหน่วยงาน/เครือข่าย ที่ร่วมจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย	175
ตารางที่ 4.74 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย	176

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

<p>ตารางที่ 4.75 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	<p>179</p>
<p>ตารางที่ 4.76 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	<p>180</p>
<p>ตารางที่ 4.77 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	<p>182</p>
<p>ตารางที่ 4.78 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัด ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	<p>184</p>
<p>ตารางที่ 4.79 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....</p>	<p>185</p>

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.80 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	186
ตารางที่ 4.81 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	187
ตารางที่ 4.82 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวิทยากรให้ความรู้ ตามความคิดเห็น ของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	188
ตารางที่ 4.83 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	189
ตารางที่ 4.84 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย	190

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.85	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของ ครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	191
ตารางที่ 4.86	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.....	192
ตารางที่ 4.87	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็นและความต้องการ ของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย	195
ตารางที่ 4.88	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	196
ตารางที่ 4.89	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม ตามความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	198
ตารางที่ 4.90	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัด ตามความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	199

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.91 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	200
ตารางที่ 4.92 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย.....	201
ตารางที่ 4.93 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ตามความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	202
ตารางที่ 4.94 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวิทยากรให้ความรู้ ตามความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	203
ตารางที่ 4.95 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย.....	204
ตารางที่ 4.96 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย.....	205

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.97 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย	206
ตารางที่ 4.98 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย	207

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	หน้า 8
---------------------------------------	--------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.5) ซึ่งแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษา ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยมีเป้าหมาย ทุกคนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลปกป้องจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ ยุทธศาสตร์ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายผู้เรียนผู้รับบริการมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ ยุทธศาสตร์และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาโดยผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาส ความเสมอภาค ในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมาย คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติยุทธศาสตร์ที่ 6 มีการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากสามารถดำรงตนตามวิถีชีวิต ในสังคมศตวรรษใหม่อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีแนวคิดในการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ โดยยึดหลักการการศึกษาเพื่อปวงชน (Education

for All) และให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) ให้สามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ผู้รับบริการ ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อป้องกันภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติที่มีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น อันได้แก่ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาคู่แข่งต่อแก่นหลักของประเทศ ให้ความสำคัญในการรักษาและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ เสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุข ส่งเสริมความมั่นคงทั้งการป้องกันผลกระทบหรือลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564 ดังนั้นการศึกษาทุกประเด็นหลักสำคัญที่มีผลต่อความมั่นคงของคนในชาติ จะส่งผลให้ทุกคนมีจิตสำนึก มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ความคิด ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่เหมาะสม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกศตวรรษที่ 21 และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ ได้วิเคราะห์สภาวะความเสี่ยงของสังคมในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบและจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมการรองรับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยได้ กำหนดนโยบายในการดำเนินงานจัดการศึกษา โดยใช้กรอบแนวทางในการวางแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด สำนักงาน กศน. พ.ศ. 2560 ให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งดำเนินการ

ด้วยเหตุผลข้างต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่สาย ซึ่งได้รับมอบหมายจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ประกอบกับ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่สาย เป็นศูนย์ให้บริการการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดน มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นทั้งชนเผ่าต่างๆ ที่อาศัยในพื้นที่สูง และพื้นที่ปกติ อันได้แก่ กระเหรี่ยง ม้ง เมี่ยน อาข่า ลาหู่ ลีซู ดาราอั้ง ไทใหญ่ เย้า มูเซอ จีนฮ่อ ลีซอ ฯลฯ ตลอดทั้ง แรงงานต่างชาติ จากประเทศต่าง มากมาย วิถีชีวิตของประชาชนมีความแตกต่างด้านภาษา ศาสนา วัฒนธรรมที่หลากหลาย ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนในกลุ่มต่างๆ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยมีรูปแบบกิจกรรมตามความสนใจและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงอายุ โดยอาศัยกรอบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับ นักศึกษา กศน. เป็นกรอบในการดำเนิน

กิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง และมีทักษะ หรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ภัยคุกคามจากไซเบอร์ ฯลฯ รวมทั้งมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

โดย ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัย ประชาชนและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่รับผิดชอบของ ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงราย ที่มีพื้นที่เป้าหมายในการให้บริการแก่ประชาชนชาวไทยภูเขา เพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับกลุ่มเป้าหมายประชาชนชาวไทยภูเขาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาสาสมัคร และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย
- 2.3 เพื่อสังเคราะห์และเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพปัญหาความคิดเห็นของผู้บริหารครูอาสาสมัคร และความต้องการของประชาชน เพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ตามกรอบแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ที่สำนักงาน กศน. กำหนดโดยผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษา ออกมาเป็น 10 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์
2. ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม

3. ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม
4. ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม
5. ด้านสถานที่จัดกิจกรรม
6. ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
7. ด้านบุคลากร/วิทยากรให้ความรู้ในการจัดกิจกรรม
8. ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม
9. ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม
10. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร กศน. อำเภอในจังหวัด เชียงราย จำนวน 13 อำเภอที่มีการจัดการศึกษาให้กับประชาชนชาวไทยภูเขา จำนวน 13 คน ครู อาสาสมัครบนพื้นที่สูง (ศศ.ช.) สังกัด กศน.จังหวัดเชียงราย จำนวน 152 คน ประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ที่ หน่วยงาน กศน. มีการจัดการศึกษาให้กับประชาชนชาวไทยภูเขา จำนวน 13 อำเภอ จำนวน 123,986 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร กศน. อำเภอ จำนวน 13 เลือกแบบเจาะจง ครูอาสาสมัคร จำนวน 152 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง โดยใช้ ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 113 คน ประชาชน 123,986 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน

3.2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะอำเภอที่มีการจัดการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนชาวไทยภูเขา (ศศ.ช) ในพื้นที่ที่มีศูนย์การเรียน ชุมชนชาวไทยภูเขา (แม่ฟ้าหลวง) ตั้งอยู่เพียง จำนวน 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอพาน อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเทิง อำเภอพญาเม็งราย อำเภอขุนตาล อำเภอเวียงแก่น อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง และ อำเภอแม่สาย จาก สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงรายที่มี ทั้งหมด 18 อำเภอ

3.2.4 ระยะเวลาทำการศึกษา พฤษภาคม 2556 - กันยายน 2560

4. คำจำกัดความหรือนิยามศัพท์

4.1 แนวทางการจัดกิจกรรม สำหรับงานวิจัยนี้ หมายถึง รูปแบบ วิธีการ หรือแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของประชาชนชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีรูปแบบ วิธีการ หรือแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมอาจมีหลายอย่าง หลายรูปแบบ และในแต่ละรูปแบบอาจมีรายละเอียดซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ประเภทเนื้อหาในการจัดกิจกรรม วิธีการในการจัดกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม สถานที่จัดกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม บุคลากร/วิทยากรให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมหรือหน่วยงานผู้จัด ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม งบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรม เป็นต้น

4.2 กิจกรรมการศึกษาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง รูปแบบ วิธีการหรือแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกิจกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย อาจมีหลายอย่าง หลายรูปแบบ และในแต่ละรูปแบบอาจมีรายละเอียดซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ประเภทเนื้อหาในการจัดกิจกรรม วิธีการในการจัดกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม สถานที่จัดกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม บุคลากร/วิทยากรให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมหรือหน่วยงานผู้จัด ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม งบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรม

4.3 การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคลและแต่ละกลุ่ม

4.4 การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

4.5 ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อันเป็นความสามารถของบุคคลประกอบไปด้วย ความสามารถด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ความรู้สึก ความเชี่ยวชาญ ทักษะซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การฝึกฝน การฝึกอบรม ในอันที่จะทำให้บุคคลมีความพร้อมที่จะเผชิญหน้าและรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพสังคมปัจจุบันและ

อนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต และมีชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ในที่นี้จำแนกเนื้อหา ออกมาจำนวน 8 เรื่อง คือ 1) ทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด 2) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาแก้ปัญหาเอดส์ 3) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 6) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิต 7) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 8) ทักษะชีวิตอื่นๆ โดยสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาอื่นๆ ได้ตามความต้องการและความสนใจของ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

4.6 สภาพ หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่จริง ที่พบในการดำเนินงานในปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

4.7 ปัญหา หมายถึง ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย

4.8 สถานศึกษา หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอำเภอ จำนวน 13 แห่ง ใน 13 อำเภอ

4.9 ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อาศัยทำกิน หรือบรรพชนอาศัยทำกินบนพื้นที่สูง ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ภาษาและการดำเนินชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประกอบด้วย กระเหรี่ยง ม้ง เมี่ยน อาข่า ลาหู่ ลีซอ ลัวะ ขมุ ดาราอั้ง ไทใหญ่ ไทลื้อ เย้า มูเซอ จีนฮ่อ ลีซอ ฯลฯ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ได้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้ในการจัดทำนโยบายในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขา จังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

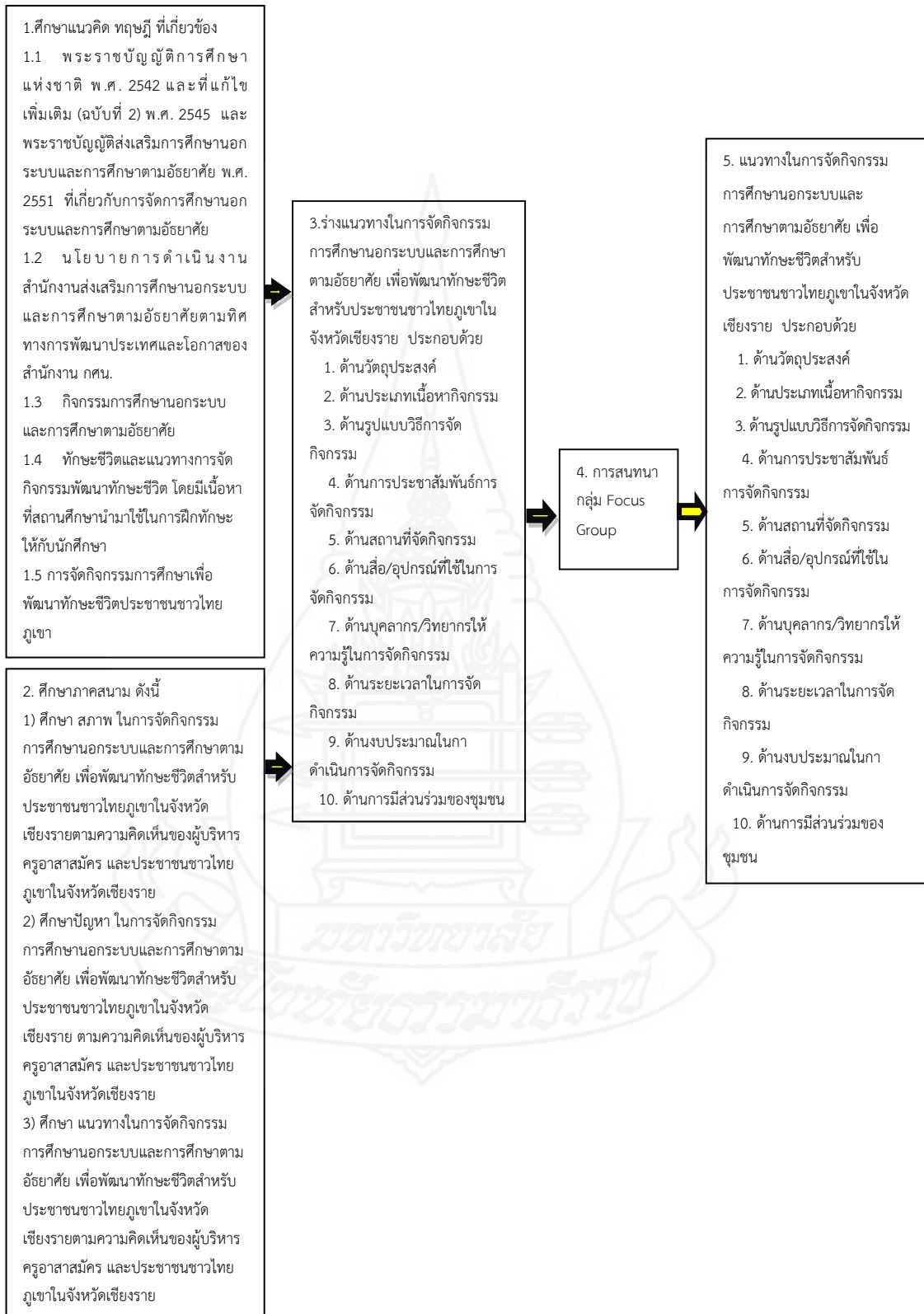
5.2 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ได้ข้อมูลสารสนเทศ ในการนำไปใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อ

พัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขา ให้เกิดเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

5.3 ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ ได้แนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขา สอดคล้องนโยบายสำนักงานส่งเสริมการศึกษากับความต้องการของประชาชน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1 การศึกษานอกระบบ

1.2 การศึกษาตามอัธยาศัย

1.3 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

1.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.5 นโยบายการดำเนินงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามทิศทางการพัฒนาประเทศและโอกาสของสำนักงาน กศน.

2. กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ สำนักงาน กศน.

3. ทักษะชีวิตและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

4. ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1 การศึกษานอกระบบ

การศึกษานอกระบบหรือการศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษานอกโรงเรียน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Non-formal Education (NFE) เดิมใช้คำว่าการศึกษาผู้ใหญ่ หรือ Adult Education ตามแนวคิดที่ได้รับมาจากประเทศในยุโรปและอเมริกา ซึ่งหมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์ทางการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาสในการศึกษาเมื่อยังเป็นเด็กอยู่ในวัยเรียน อาจจะไม่เคยเข้าเรียน อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ หรืออาจจะเคยเข้าเรียนบ้างแต่เรียนไม่จบระดับประถมศึกษา ต่อมาพบว่าเด็กในวัยเรียนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสได้เรียน หรือเรียนแต่ไม่จบ

การศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้การศึกษาผู้ใหญ่เป็นบริการที่ครอบคลุมไปถึงเด็กในวัยเรียนและบุคคลวัยอื่นๆ ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา ในหลาย ๆ ประเทศ จึงเปลี่ยนชื่อเป็นการศึกษานอกระบบ โรงเรียนบ้าง การศึกษานอกโรงเรียนหรือ หรือการศึกษานอกระบบ การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education หรือ Further Education) หรือการศึกษาส่วนขยาย(Extension Education) เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาความหมายแล้ว ไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไรก็คือ การศึกษานอกโรงเรียนนั่นเอง (สำนักงาน กศน., 2551)

1.1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบ

นักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาซึ่งจัดขึ้นนอกระบบปกติ ที่จัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่มีการจำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านพื้นฐานแก่การดำรงชีวิต ความรู้ทางด้านทักษะ การประกอบอาชีพและความรู้ด้านอื่นๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การจัดการศึกษามีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษา การวัดผล และประเมินผล ซึ่งเงื่อนไข การสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตร จะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

สุมาลี สังข์ศรี (2545: 116) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากของการศึกษาตลอดชีวิตสามารถจัดให้บุคคลทุกเพศทุกวัยตั้งแต่วัยเด็กแรกเกิดจนถึงผู้สูงอายุ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับกิจกรรมและเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแต่ละวัยแต่ละพื้นที่ เพื่อให้หาความรู้ไปใช้ได้จริงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมการศึกษาไม่จำเป็นต้องเกิดเฉพาะในสถานศึกษา ผู้จัดการศึกษาหรือผู้ให้ความรู้ไม่ได้มีเฉพาะครูเท่านั้นแต่อาจเป็นหน่วยงานของรัฐ เอกชน ภาครัฐะเบียบต่างๆยืดหยุ่นเพื่อให้เป้าหมายเข้ารับการศึกษาง่าย สิ่งที่ทำให้เรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพที่ต้องเผชิญในชีวิตจริง

จรววยพร ธรินทร์ (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษานอกระบบ คือ กระบวนการจัดการจัดการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งที่เป็นทัศนคติ ทักษะ และความรู้ซึ่งทำได้ยืดหยุ่นกว่าการเรียนในระบบโรงเรียนทั่วไป สมรรถนะที่เกิดจากการศึกษานอกระบบมีตั้งแต่ทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ไข ความขัดแย้งการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การเป็นผู้นำ การแก้ปัญหาาร่วมกัน การสร้างความเชื่อมั่น ความรับผิดชอบและความมีวินัย การศึกษานอกระบบยุคใหม่จึงเน้นการเรียนรู้และสมรรถนะ (Learning and Competency)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ระบุว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัด และระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551) ได้กล่าวว่า การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่จัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านพื้นฐาน ทักษะในการประกอบอาชีพ และทักษะที่จำเป็นสำหรับความรู้ด้านอื่นๆเป็นฐานในการดำรงชีวิต การศึกษานอกระบบ มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขความสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2553) ได้กล่าวถึงการศึกษานอกระบบว่า การศึกษานอกระบบหรือการศึกษานอกโรงเรียน (Non-formal Education) หรือแต่เดิมเรียกว่า การศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Education) ว่าหมายถึง ประสบการณ์และกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบที่จัดให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ประชากรก่อนวัยเรียนประชากรที่อยู่ในวัยเรียน แต่พลาดโอกาสเข้าศึกษาในระดับต่างๆ และประชากรที่มีอายุพ้นวัยเรียนในระบบโรงเรียนแล้ว ประชากรวัยแรงงานและวัยอื่นๆ โดยไม่จำกัดวัย เพศ พื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ ความสนใจ ฯลฯ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งด้านความรู้ที่เป็นพื้นฐานแก่การดำรงชีวิต การอ่านการเขียน ความรู้ทางด้านทักษะอาชีพ และข่าวสารข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม การศึกษาประเภทนี้มีความยืดหยุ่นในเรื่องระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอายุของผู้เรียน ระยะเวลาเรียน หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล สถานที่เรียน ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้เมื่อมีความพร้อม หยุดเรียนได้เมื่อมีภาระความจำเป็น และกลับมาเรียนได้ใหม่ได้เมื่อต้องการ เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสังคม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคลและแต่ละกลุ่ม

1.1.2 ความเชื่อพื้นฐานของการจัดการศึกษานอกระบบ

ความเชื่อพื้นฐานของการจัดการศึกษานอกระบบเป็นความเชื่อ ที่แสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่าการศึกษาอาจเกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น การศึกษานอกระบบอาจพิจารณาได้ 2 มิติ คือ (อัญชลี ธรรมะวิสิกุล, 2551)

มิติที่ 1 เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่จัดในโรงเรียนโดยมีหลักสูตรวิธีการจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลเช่นเดียวกัน แต่ก็มีคามยืดหยุ่นสามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชน ผู้เรียน สามารถนำเนื้อหาจากสภาพแวดล้อม หรือความต้องการของผู้เรียนมากำหนดเป็นหลักสูตรก็ได้ แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์มีเสรีภาพที่จะเลือกและตัดสินใจ สามารถรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนตัดสินใจ เป็นมนุษย์ที่พัฒนาได้ด้วยตนเอง มนุษย์เป็นผู้ที่สามารถคิดเองได้ สามารถคิดเป็น รู้จักรับผิดชอบชั่วดี ประเด็นสำคัญคือมนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมิใช่ถูกสอน เมื่อเขาปรารถนาที่จะเรียนก็จะขวนขวายที่จะเรียนและสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งจนนำความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชนของตนเอง

มิติที่ 2 เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเป็นผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการที่โรงเรียนจัดให้ได้โดยข้อจำกัดต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองตลอดจนทางด้านร่างกาย จิตใจ ที่สามารถรับผิดชอบตนเองได้ การจัดการศึกษาจึงใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) เป็นหลักการสำคัญ นั่นก็คือเป็นการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและครูผู้สอนในการวางแผนการเรียนร่วมกัน ต้องเข้าใจเหตุผลของการเรียน มีเป้าหมายของการเรียนที่ชัดเจน ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองได้ ผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่จะร่วมตัดสินใจกับกลุ่มเพื่อนและครูว่าจะเรียนอะไร อย่างไร มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเอง ผู้จัดการศึกษาสำหรับผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนจะต้องเข้าใจธรรมชาติ จิตใจ อารมณ์ ของกลุ่มเป้าหมาย และจัดโอกาสให้เรียนด้วยตนเอง เรียนจากของจริงเอาความรู้และประสบการณ์จากการทำงานมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ด้วย การออกแบบการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านร่างกายความคิด จิตใจ สติปัญญา และสภาพแวดล้อม ความเชื่อพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษานอกระบบ ซึ่งเป็นลักษณะที่โดดเด่นของประเทศไทย คือ ความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนต้องการความสุขเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต การคิดตัดสินใจ การเลือกการทำหรือไม่กระทำใดๆ ล้วนใช้เหตุผลข้อมูล ประกอบการคิดอย่างรอบด้านอย่างน้อย 3 ด้าน คือข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ทั้งด้านร่างกายสุขภาพ อนามัย จิตใจ ฐานะความเป็นอยู่ ข้อมูลเกี่ยวกับสังคม ทั้งสังคม วัฒนธรรม ประเพณีและสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่างๆ รวมทั้งข้อมูลทางวิชาการคือความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้นๆ การคิดแบบคิดเป็นจึงเป็นการใช้ข้อมูลประกอบการคิดอย่างรอบด้าน นำมาสู่การตัดสินใจเลือกที่จะเชื่อ เลือกที่จะกระทำ โดยสามารถอธิบายเหตุผลของตนเองได้ ซึ่งความคิดของแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไป การจัดการ

ศึกษานอกระบบจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง หัวใจสำคัญคือการยอมรับและเคารพในการตัดสินใจของผู้เรียนซึ่งเป็นรากฐานของความเป็นประชาธิปไตยในระดับพื้นฐานด้วย

1.1.3 หลักการจัดการศึกษานอกระบบ

หลักการจัดการศึกษานอกระบบยึดหลักการและความมุ่งหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ควบคู่กับหลักการการศึกษานอกระบบ หลักความเสมอภาค การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ ความหลากหลาย ความยืดหยุ่น การบูรณาการการกระจายอำนาจ เพื่อให้การศึกษานอกระบบเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน (อัญชลี ธรรมะวิธิกุล, 2551)

การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกระบบจึงยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ หลักความเสมอภาคทางการศึกษา หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง หลักการบูรณาการการเรียนรู้และวิถีชีวิต หลักความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และ หลักการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2546)

1) หลักความเสมอภาคทางการศึกษา กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบส่วนมากเป็นผู้พลาดโอกาสและด้อยโอกาสทางการศึกษาซึ่งอาจมีความแตกต่างทางด้านสถานภาพในสังคมอาชีพ เศรษฐกิจ และข้อจำกัดต่างๆ ในการจัดการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติ หากแต่สร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

2) หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง การจัดการศึกษานอกระบบจะต้องจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองสามารถเรียนรู้เกิดความสำเร็จที่พัฒนาตนเองได้ เป็นคนคิดเป็น ปรับตัวเพื่อให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เรียนด้วยตนเองพึ่งพาตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุขท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3) หลักการบูรณาการการเรียนรู้กับวิถีชีวิต หลักการนี้อยู่บนพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสภาพปัญหาวิถีชีวิต สภาพแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียนซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สิ่งดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นลักษณะของการบูรณาการสาระต่างๆ และบูรณาการวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม

4) หลักความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการและความถนัดของผู้เรียน หลักการนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักความต้องการของตนเอง สามารถจัดการศึกษาให้กับตนเองได้อย่างเหมาะสม ครู กศน. มีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยให้

ผู้เรียนร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ วิธีการเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการการศึกษาจากระบบที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

5) หลักการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชน การเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มผู้เรียนนับว่าสำคัญ เป็นการส่งเสริมและสร้างกัลยาณมิตรในกลุ่มผู้เรียน ก่อให้เกิดความร่วมมือ ความผูกพันเอื้ออาทรช่วยกันและกัน ปลูกฝังวินัยในตนเอง ฝึกความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นสำหรับผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะ สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนก็นับว่าเป็นหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาจากระบบชุมชน

1.1.4 กลุ่มเป้าหมายการศึกษาจากระบบ

สุมาลี สังข์ศรี (2545) กล่าวว่า กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาจากระบบคือ บุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ ทุกพื้นที่การศึกษา ทุกสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเพราะมุ่งให้ทุกกลุ่มได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งจะพบว่าเป็นกลุ่มที่ใหญ่มากและมีความหลากหลายและแตกต่างกันมาก

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551) ได้กล่าวว่า กลุ่มเป้าหมายการศึกษาจากระบบส่วนมากเป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์มีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ ดูแลครอบครัวและมีข้อจำกัดมากมายในการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่เหมือนกับเด็ก เพราะมีอะไรที่แตกต่างกันหลายอย่าง เช่น ความคิดอ่าน ประสบการณ์ความพร้อม การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม นำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2553) ได้สรุปว่า กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการศึกษาจากระบบโรงเรียน แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ผู้ที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เด็กที่ถูกใช้แรงงาน เด็กในธุรกิจบริการทางเพศ เด็กเร่ร่อน เด็กที่ยากจนและไม่มีโอกาสศึกษาต่อ ซึ่งเด็กเหล่านี้คือเด็กในวัยเรียนที่ออกกลางคันหรือไม่มีโอกาสศึกษาต่อ กลุ่มสตรีในธุรกิจบริการทางเพศ สตรีที่ถูกเลือกปฏิบัติ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนยากจนในเมืองและชนบท กลุ่มผู้ถูกควบคุมความประพฤติและผู้ต้องขัง และกลุ่มคนไทยต่างวัฒนธรรม

2) ผู้ที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ได้แก่ ผู้ใช้แรงงาน เกษตรกรผู้นำท้องถิ่น ทหารกองประจำการ ผู้ปฏิบัติศาสนกิจ ชาวไทยในต่างประเทศ และนักเรียนในระบบโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวสามารถจัดกลุ่มได้ดังนี้

(1) ด้านพื้นที่

- ก. ประชาชนในเขตพื้นที่เป้าหมายตามแผนความมั่นคงของชาติ
- ข. ประชาชนในเขตพัฒนาพื้นที่เฉพาะ
- ค. ประชาชนในเขตพัฒนาพื้นที่ภาคมหานคร

(2) ด้านลักษณะเฉพาะ

- ก. กลุ่มผู้มีฐานะด้อยทางเศรษฐกิจและสังคม
- ข. กลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมเฉพาะ
- ค. กลุ่มคนพิการ
- ง. กลุ่มผู้สูงอายุ
- จ. กลุ่มแรงงานในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ
- ฉ. กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพในหน่วยงานภาครัฐ/องค์กร/เอกชน
- ช. กลุ่มชาวไทยในต่างประเทศ
- ซ. กลุ่มนักเรียนในระบบโรงเรียน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบ คือ ประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกพื้นฐานการศึกษา โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่พลาดโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียน และผู้ที่ต้องการได้รับการศึกษาต่อเนื่องจากที่พ้นวัยเรียนมาแล้ว ซึ่งการที่จะให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดชีวิต หรือทุกช่วงวัยของชีวิต จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ นอกจากการศึกษาในระบบ เช่น การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมาเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ได้ศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเข้ามาร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากร เป็นแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนในเรื่องอื่นๆ เพื่อผลิตผู้เรียนที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนต่อไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 และมาตรา 10 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาให้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เน้นสิทธิและความเสมอภาค

1.2 การศึกษาตามอัธยาศัย

1.2.1 ความหมายการศึกษาตามอัธยาศัย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544) ให้ความหมายการศึกษาตามอัธยาศัยว่าเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากประสบการณ์ การทำงาน บุคคล ครอบครัว สื่อมวลชน ชุมชนแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ

ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียนไม่มีการสอบ ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีสถานศึกษาที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัยว่า เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัยว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สุมาลี สังข์ศรีและคณะ (2553) การศึกษาตามอัธยาศัยหรือการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ (Informal Education) หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการศึกษาที่บุคคลได้รับความรู้ ประสบการณ์ ได้เสริมสร้างเจตคติ ค่านิยม และทักษะต่างๆ จากครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อมและจากประสบการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวัน การได้รับความรู้อาจจะได้จากการพูดคุย สนทนา การสังเกต การเข้าร่วมในกิจกรรมการประกอบอาชีพการงาน โดยที่กิจกรรมเหล่านี้ อาจไม่ได้เกิดขึ้นหรือมีการจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งทางการศึกษา แต่จัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อื่น แต่กลับทำให้บุคคลได้รับความรู้ โดยบังเอิญหรืออาจโดยไม่ตั้งใจ

ชัยศ อิมสุวรรณ และคณะ (2544) ให้นิยามว่า การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการจัดสภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัยเกื้อหนุน สื่อ แหล่งความรู้ และบุคคล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

Shibuya Hideyoshi (1990 อ้างถึงใน อุดม เขยกิจวงศ์, 2544, น.80) ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาตามอัธยาศัย คือกระบวนการที่มนุษย์ ได้รับการถ่ายทอด และสั่งสมความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิด จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อมตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่ไม่มีองค์กร ไม่มีระบบ ไม่มีจุดมุ่งหมาย ไม่ตั้งใจ และเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับ วิถีชีวิตในสังคม ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้ในครอบครัว ในที่ทำงาน สถานที่ท่องเที่ยว การเรียนรู้จากแบบอย่างและทัศนคติในครอบครัวหรือเพื่อน การเรียนรู้จากการอ่านสิ่งพิมพ์หนังสือพิมพ์ และจากการท่องเที่ยว ตลอดจนการเรียนรู้โดยฟังวิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ เป็นต้น

Coombs (1985 อ้างถึงใน ชูติมา ประสาทแก้ว, 2552, น.10) และ Coombs (1985 อ้างถึงใน วรรัตน์ อภินันท์กุล, 2555, น.18) อธิบายว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง กระบวนการตลอดชีวิตที่ทุกคนได้รับและสะสมความรู้ ทักษะ เจตคติ การรู้แจ้งจาก ประสบการณ์ประจำวันการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน ที่เล่นจากตัวอย่าง และเจตคติ ของสมาชิกครอบครัวเพื่อนจากการเดินทาง การอ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่นๆ หรือโดยการฟัง วิทยุ ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ ตามปกติไม่มีการจัด ไม่มีระบบ และบางครั้งไม่ได้ตั้งใจ แต่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ไปตลอดชีวิตของแต่ละบุคคล แม้แต่ผู้ที่ศึกษาในโรงเรียนมาแล้ว

Evan (1981 อ้างถึงใน วรรัตน์ อภินันท์กุล, 2555, น.18) ให้ความหมาย ว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึงผลของการเรียนรู้อันเกิดจากสถานการณ์ที่ผู้เรียน หรือแหล่ง ความรู้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง มีเจตจำนงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ แต่ไม่ใช่ทั้งสองปัจจัยเกิดตรงกัน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึงการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ เพื่อเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.2.2 หลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย (2551) ได้สรุปหลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ ดังนี้

1) จัดให้สนองกลุ่มเป้าหมาย ทุกเพศและวัย ตามความสนใจและความ ต้องการ

2) จัดให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต

3) จัดโดยวิธีหลากหลายโดยใช้สื่อต่างๆ

4) จัดให้ยืดหยุ่น โดยไม่มีตรูปแบบใดๆ

5) จัดให้ทันต่อเหตุการณ์

6) จัดได้ทุกกาลเทศะ

7) จัดบรรยากาศ สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

คมกฤษ จันทร์ขจร (2552) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ว่าเป็นการผสมผสานกับความเชื่อ และปรัชญาต่างๆ ได้แก่ ปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต ปรัชญา พัฒนาการนิยม ปรัชญาอัตถิภาวนิยม ปรัชญาหลังนวยสมัยนิยม/หลังสมัยใหม่ และปรัชญาคิดเป็น โดยให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล และความหลากหลายในกระบวนการวิธีการ ซึ่งสามารถอธิบาย ลักษณะและหลักของการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ดังนี้

- 1) คือกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ที่นำไปสู่การเรียนรู้ โดยวิธีการที่ไม่เป็นทางการ
 - 2) เป็นการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนกำหนดวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่เน้นการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ทักษะ เจตคติรอบๆ ตัวของแต่ละบุคคล
 - 3) เป็นการจัดสภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัยเกื้อหนุน สื่อ แหล่งเรียนรู้และบุคคล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาสเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - 4) เป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต
 - 5) เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้บุคคลเข้าร่วมตามความสมัครใจ
 - 6) ไม่จำเป็นต้องมีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการสอน มีหรือไม่มี สถานที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ ตามความต้องการ ความจำเป็น และความพึงพอใจ
 - 7) เป็นการจัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการเพื่อให้บุคคลได้รับทั้งความรู้ ความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อมีวิตอุปประสงค์ที่ชัดเจน
 - 8) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ และค้นหาความหมายจากปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
 - 9) สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกสถานการณ์
 - 10) เป็นรูปแบบหนึ่งในบริบทของการศึกษาตลอดชีวิต ที่เชื่อว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- สรุปได้ว่า หลักในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย คือ จัดให้สอดคล้องกับความสนใจและต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทุกพื้นที่ ทุกเวลา ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้บุคคลเรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพ

1.2.3 เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

มาตรา 8 ได้กำหนดให้การดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อเป้าหมายในเรื่อง ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

- 1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. (2551) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ตามความสนใจความถนัด และศักยภาพของแต่ละบุคคลให้สามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.2.4 องค์ประกอบของการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาตามอัธยาศัยมีองค์ประกอบสำคัญที่สรุปได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน., 2551)

1) แนวคิดและปรัชญา : การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสในการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย

2) ความมุ่งหมาย : การศึกษาตามอัธยาศัยมีได้หลายเป้าหมายและหลายวัตถุประสงค์โดยเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และเพื่อตอบสนองความพึงพอใจและนันทนาการของบุคคลแต่ละคนมากกว่าการเพิ่มพูนความรู้เชิงวิชาการ

3) หลักสูตร : การศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีหลักสูตร แต่เป็นลักษณะการเรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรม สื่อ และเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

4) ผู้เรียน/ผู้รับบริการ : ผู้เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัย คือ บุคคลทุกคน ซึ่งมีความหลากหลาย ครอบคลุมทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกพื้นที่ โดยไม่มีการจำแนกสถานภาพทางสังคม

5) ผู้สอน : ผู้เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัย คือ บุคคลทุกคนที่มีศักยภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้

6) ความรู้ : การศึกษาตามอัธยาศัยทำให้เกิดความรู้ด้วยการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

7) วิธีการเรียนรู้ : การศึกษาตามอัธยาศัยมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายมีหลายรูปแบบ ไม่มีแบบแผนแน่นอน ไม่มีรูปแบบแน่นอน

8) ระยะเวลา : การศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเกิดได้ตลอดเวลาและตลอดชีวิตของผู้เรียน

9) วุฒิการศึกษา : การศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีวุฒิปันธ แต่บางกิจกรรมอาจมีเกียรติบัตรตามวิถีชีวิตของผู้เรียน

10) สื่อการเรียนรู้ : ลักษณะสื่อการศึกษาตามอัธยาศัยมีความหลากหลายตามที่คุณเรียนต้องการ

11) การประเมินผล : การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยตัวผู้เรียนเอง จึงไม่มีการประเมินผลที่ชัดเจน แต่บางกิจกรรมมีการประเมินผลเพื่อให้ผลย้อนกลับต่อผู้รับบริการ

1.3 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ไว้ในหลายมาตรา ดังนี้

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชน
- 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษากำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษาหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษามีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาคือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อมสื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ การจัดกระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการ ประยุกต์ ใช้ภูมิปัญญา

4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่าง ถูกต้อง

5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และส่งเสริมนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนและรักการอ่าน

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชน มีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและ วิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับ บุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความ สมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 57 และ 58 ระบุให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคล และระดมทรัพยากรด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินจากบุคคลในชุมชน และรัฐทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากร โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

สรุป การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จะต้องยึดหลักความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ มุ่งจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้ประชาชน ให้ ชุมชน สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ความชำนาญ งบประมาณ การเงิน ระดมทรัพยากรโดยการสนับสนุน การอุดหนุนตามความเหมาะสม มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

1.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.

2551พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551ประกาศใช้เมื่อ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ออกตามพระราชพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 4 ได้กำหนดศัพท์สำคัญที่ใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้ “การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 5 และมาตรา 6 ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยให้ยึดหลักดังนี้

- 1) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพ
- 2) กระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
- 3) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย
- 4) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา
- 5) การจัดการหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคมที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ
- 2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
- 3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่าย ได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากร และเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน

สรุป สาระสำคัญ พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษา มาตรา 5 และมาตรา 6 ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยให้ยึดหลักดังนี้

- 1) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพ
- 2) กระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
- 3) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย
- 4) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา
- 5) การจัดการรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้ คือให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคมที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา

1.5 นโยบายการดำเนินงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามทิศทางการพัฒนาประเทศและโอกาสของสำนักงาน กศน.

ทิศทางการพัฒนาประเทศ

1.5.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)

ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้นโดยได้นำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคี เครือข่าย ในการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกัน วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน มีแนวคิดกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

1.5.2 แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2560-2579)

กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีพออย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาชาติและยุทธศาสตร์ชาติ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึก

กำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำประเทศก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง และมีเป้าหมายเพื่อให้ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่าเท่าเทียม (Equity) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มศักยภาพ (Quality) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

1.5.3 นโยบายรัฐบาล (ภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

ในส่วนของนโยบายด้านการศึกษาปรากฏอยู่ใน มีสาระของนโยบาย 11 ด้าน ได้แก่

1. การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
2. การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
3. การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ
4. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
5. การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพประชาชน
6. การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
7. การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
8. การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม
9. การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
10. การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
11. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

1.5.4 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ โดย พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนโยบายเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2559 โดยมีนโยบายและเป้าหมาย ROAD MAPแผนงานที่สำคัญ ดังนี้

1. คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต
2. กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ
3. มืองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน
4. คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
5. ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

โอกาสของสำนักงาน กศน.

จากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาวะความเสี่ยงของสังคมไทยและทิศทางการพัฒนาประเทศ มีประเด็นสำคัญที่สำนักงาน กศน. ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา ดังนี้

วิสัยทัศน์

“กศน. ร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาของประชาชนทุกช่วงวัย”

เป้าประสงค์

1. ประชาชนผู้ด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งประชาชนกลุ่มเป้าหมายพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นไปตามสภาพ ปัญหา และความต้องการของแต่ละกลุ่ม
2. ประชาชนได้รับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยมี กศน. ตำบล ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่นในชุมชนเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม
3. ชุมชนและทุกภาคส่วน ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปรัชญาคิดเป็น
4. ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้และมีเจตคติทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถคิด วิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์

5. หน่วยงานและสถานศึกษาพัฒนาและนำสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มาใช้ในการเพิ่มโอกาสและยกระดับคุณภาพในการจัดการเรียนรู้

6. บุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง

7. หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
พันธกิจ

สำนักงาน กศน. มีพันธกิจ หลัก ดังนี้

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมทุกช่วงวัย และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคม และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ส่งเสริมสนับสนุน และประสานการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและชุมชน ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ

3. ส่งเสริมและพัฒนาการนำเทคโนโลยีทางการศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง

4. พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคโนโลยี สื่อและนวัตกรรม การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน

5. พัฒนาคู่มือและระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม

จุดเน้นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

1. จุดเน้นด้านพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

1.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของประชาชน ชุมชนและสังคม ในรูปแบบที่หลากหลาย ให้ประชาชนคิดเป็น วิเคราะห์ได้ ตัดสินใจภายใต้ฐานข้อมูลที่ถูกต้อง เช่น ความรู้เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข/การเลือกตั้ง แนวทางและทิศทางการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยประสานความร่วมมือกับกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมจัดทำเนื้อหาและสื่อประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งให้มีการจัดทำแผนการเรียนรู้รายชุมชน เพื่อพัฒนาสู่ชุมชน/เมืองแห่งการเรียนรู้

1.2 ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบ “สะเต็มศึกษา” (STEM Education) โดยบูรณาการความรู้ด้าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สู่การประกอบอาชีพ ประยุกต์ใช้ในการทำงาน และเป็นแนวทางของการสร้างแรงงานที่มีศักยภาพได้ในอนาคต

1.3 จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มอัตราการรู้หนังสือให้คนไทยให้สามารถอ่านออกเขียนได้ โดยใช้หลักสูตรการรู้หนังสือของคนไทยของสำนักงาน กศน. และสื่อที่เหมาะสมกับสภาพและพื้นที่ของกลุ่มเป้าหมาย

2. จุดเน้นด้าน การผลิต พัฒนา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

2.1 จัดทำแผนพัฒนาอัตรากำลังพลช่วงหน้าระยะ ๑๐ ปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการขอกรอบอัตรากำลังเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อขยายการดำเนินงานของ กศน.

2.2 เร่งพัฒนาศักยภาพครู กศน. ทุกประเภท เพื่อให้สามารถเป็นทั้งผู้สอนและผู้ออกแบบการเรียนรู้รายบุคคล และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำแผนพัฒนาครู กศน.ทุกประเภทและทุกระดับ ช่วงระยะ ๑๐ ปี เพื่อพัฒนาสมรรถนะครู กศน. ให้ได้เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2.3 สำรวจข้อมูล และทบทวนหลักเกณฑ์การจ้างลูกจ้างแบบจ้างเหมาบริการ และพนักงานราชการให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่

3. จุดเน้นด้านผลิต และพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ

3.1 ยกระดับการศึกษาให้กับกลุ่มพนักงานรักษาความปลอดภัย ให้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการเรียนรูปแบบโปรแกรมเรียนรู้รายบุคคล

3.2 จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องและรองรับกับความต้องการของการพัฒนาตามบริบทของแต่ละพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมุ่งเน้นผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ พร้อมทั้งสร้างทักษะทางวิชาชีพ โดยเน้นด้านการบริหารและการประกอบการ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในแนวทางที่ดีขึ้น

4. จุดเน้นด้านขยายโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4.1 เร่งบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยประสานข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็กจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และประสานหน่วยงานในพื้นที่เพื่อสำรวจความต้องการในการจัดการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อทำเป็น กศน. ตำบล หรือแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

4.2 จัดและส่งเสริมความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายเด็กออกกลางคืน/เด็กตกหล่น และกลุ่มคนพิการ

4.3 เร่งสำรวจข้อมูลการรู้หนังสือของคนไทย โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายนักศึกษา กศน.

4.4 พัฒนา กศน.ตำบล/แขวง ให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา โดยเน้นการประสานเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและภาคีเครือข่าย ในการจัดการศึกษารูปแบบ กศน.ตำบล 4 ศูนย์ ได้แก่

(1) ศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล (2) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (3) ศูนย์ดิจิทัลชุมชน และ (4) ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตชุมชน เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างและกระจายโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน

4.5 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัย “กศน.เพื่อประชาชน” เช่น จัดการเรียนวิชาชีพระยะสั้น (โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน) ให้กับประชาชนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน บริบทของพื้นที่ จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มผู้สูงอายุและการพัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand ๔.๐)

4.6 มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกิดชุมชนรักการอ่าน “นั่งที่ไหน อ่านที่นั่น” ในรูปแบบต่าง ๆ เช่นอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน ห้องสมุดประชาชน บ้านหนังสือชุมชน ตู้หนังสือเคลื่อนที่ในตลาด และหนังสือพิมพ์ฝาผนัง เป็นต้น

5. จุดเน้นด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

5.1 พัฒนา กศน. ตำบล ให้มีความพร้อมเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้ กศน. ตำบลทุกแห่งเข้าถึงการใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตมีความพร้อมในการให้บริการการศึกษาและการเรียนรู้ที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนและชุมชน และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง

5.2 พัฒนาระบบช่องทางแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ (Portal Web) และส่งเสริมให้ประชาชนนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มโอกาส การเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพ เช่น การแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต การพัฒนาต่อยอดอาชีพเพื่อสร้างรายได้ โดยผ่านกลไกของศูนย์ดิจิทัลชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความสามารถ เจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพและทักษะที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ได้จริงและการพัฒนาสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

6. จุดเน้นด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษา

6.1 สำรวจ วิเคราะห์ และปรับปรุงค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนค่าจัดซื้อตำราเรียน ค่าจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และค่าเล่าเรียนอย่างทั่วถึง และเหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

6.2 สร้างความรู้ ความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกตามหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรทุกระดับทุกประเภทโดยส่งเสริมการจัดกิจกรรม การจัดทำนวัตกรรมเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม การป้องกันการทุจริต และราชการใสสะอาด ของหน่วยงานและสถานศึกษา เพื่อให้ กศน. เป็นองค์กรแห่งศักดิ์ศรีและสุจริตธรรมที่ประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธาและมีความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน

สรุป นโยบายการดำเนินงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามทิศทางการพัฒนาประเทศและโอกาสของสำนักงาน กศน.ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย คือ การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชน จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัย “กศน. เพื่อประชาชน” จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand 4.0) มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยใช้หลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบของการฝึกอบรม การเรียนทางไกล การประชุม สัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมจิตอาสา การสร้างชุมชนนักปฏิบัติ และรูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทของชุมชนแต่ละพื้นที่ โดยเน้นการดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองดี การบำเพ็ญประโยชน์ การอนุรักษ์พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกและวินัยในชุมชน เช่น การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในชุมชน การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล

2. กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของสำนักงาน กศน.

2.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ

การจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในชุมชน มีภารกิจหลัก ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น.6)

2.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ

การจัดการศึกษา ตามแนวทางของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในเรื่อง การศึกษานอกระบบ ซึ่งหมายถึง การจัดการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจนมีรูปแบบหลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลา ที่ยืดหยุ่น และหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน เพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้ โดยมีสถานศึกษาเป็นผู้จัดการศึกษา ที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้มีความเสมอภาคในการเข้าถึง และได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา และให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ทำให้นำไปสู่การขับเคลื่อน จนมีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” และยึดหลักผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนแต่ละคนมีธรรมชาติที่แตกต่างกัน ในด้านวัย วุฒิภาวะ ความถนัด ความสนใจและวิธีการเรียนรู้ ตลอดจน มีการดำเนินชีวิต และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ และเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. หลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ

1.1 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้จากกระบวนการคิด การทำการจำ แก้ปัญหา และการพัฒนา จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

1.2 พัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบและกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ให้สอดคล้องกับสภาพและความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนความต้องการของประชาชนประกอบด้วย

1.2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น ชาวไทยภูเขา เด็กในสถานพินิจ

1.2.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.)

1.2.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

1.3 จัดระบบการศึกษาทางไกล เพื่อเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มเป้าหมายทั้งภายในและต่างประเทศ ให้สามารถเรียนรู้จากสื่อทางไกลและสื่ออื่นๆ ได้อย่างหลากหลาย พร้อมทั้งจัดให้มีการพบกลุ่มหรือสอนเสริมอย่างเป็นระบบ

1.4 แสวงหาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรทุกภาคส่วน

1.5 ผลิต จัดทำ และพัฒนาสื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ และให้บริการกลุ่มเป้าหมายอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

1.6 พัฒนาระบบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการพบกลุ่มที่เน้นกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำโครงงาน การบูรณาการเนื้อหาและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง

1.7 พัฒนาระบบการเทียบระดับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.8 พัฒนาระบบติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับชาติ

1.9 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้ประชาชนคงสภาพการรู้หนังสือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมให้ประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษา หาคำความรู้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ไปปรับปรุงคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น หรือเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อเนื่องในระดับสูง ต่อไป

2. การศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ (สายสามัญ) ให้กับประชาชนทั่วไปที่พลาดโอกาส ขาดโอกาส ทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ให้มีโอกาสดูเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2.2 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลเพื่อให้บุคคลสามารถเข้าสู่อาชีพ สามารถประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพของตนได้ โดยพิจารณาถึงความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคล จิตวิทยาการ

เรียนรู้จิตวิทยาผู้ใหญ่ ทั้งนี้ วิทยาการผู้สอนจะต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพนั้นหรือเป็นผู้สำเร็จในการประกอบอาชีพหรือเป็นผู้ประกอบการหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยแบ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเป็น 3 รูปแบบ คือ

2.2.1 การฝึกทักษะอาชีพ เป็นการฝึกในลักษณะหลักสูตรอาชีพระยะสั้น เวลาเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ที่จัดและความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ

2.2.2 การพัฒนาอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะกลุ่มพัฒนาอาชีพที่กลุ่มผู้มีอาชีพประเภทเดียวกันมารวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ให้ดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนแสวงหาความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน โดยมีวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความต้องการ และมีการระดมทุนทางสังคมมาใช้ในการจัดกิจกรรมภายในกลุ่มด้วย

2.2.3 การพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชีพที่ทำอยู่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น หรือเพื่อนำมาช่วยในการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ทั้งที่เป็นสาระเกี่ยวกับทักษะชีวิตแกนกลางที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การป้องกันสาธารณสุข การจราจร การสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เป็นต้น และสาระที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค

2.3.1 จัดการศึกษาที่เน้นเนื้อหาในด้านภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ ที่จำเป็น และพัฒนาสุขภาพอนามัย การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน วิธีประชาธิปไตย ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็นและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2.3.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความเหมาะสมของเนื้อหาและบริบทของพื้นที่ เช่น กิจกรรมค่าย กลุ่มสนใจ การฝึกอบรม การสัมมนา การจัดเวทีเรียนรู้

2.3.3 พัฒนาบุคคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการ

2.3.4 วิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตให้หลากหลายและมีคุณภาพมากขึ้น

2.3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ ความจำเป็นรวมทั้งสามารถออกแบบและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการศึกษาที่บูรณาการความรู้และทักษะจากการศึกษาที่ผู้เรียนมีอยู่หรือได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแล้วนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและชุมชน โดยมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของคนในชุมชน เนื้อหาสาระมุ่งเน้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น ประชาธิปไตย สิ่งแวดล้อม วิสาหกิจชุมชน การพัฒนาที่ยั่งยืน ความสงบสุขในสังคม เป็นต้น

2.4.1 เร่งรัด ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาชุมชนทั่วประเทศโดยให้สามารถเชื่อมโยง ประสาน และเกื้อกูล กับชุมชนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2 ดำเนินการจัดประชุม และประสานงานระหว่างบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานตามแผนแม่บทการพัฒนาชุมชน โดยมีระดับจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2.4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการและการพัฒนาสื่อทุกรูปแบบเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการพัฒนาชีวิตและสังคม รวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา สังคมศึกษา และอาชีวศึกษา

2.4.4 กระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ วิชาการ และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการพัฒนาและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อชีวิตและชุมชน

2.4.5 พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยและกิจกรรมพัฒนาชุมชน/ ท้องถิ่นทั่วประเทศ เช่น การจัดค่ายประชาธิปไตย การบริหารกองทุนหมู่บ้าน การดำเนินการตามกระบวนการประชาธิปไตย การจัดเวทีชาวบ้าน

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษานอกระบบ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่จัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยมีหลักสูตร รูปแบบวิธีการจัด ระยะเวลาเรียน วิธีการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่มีความยืดหยุ่น

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2553) ได้เสนอรูปแบบของกิจกรรมการศึกษานอกระบบที่ควรจัด ซึ่งได้จากผลการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ/แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ดังนี้

1) การจัดศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน (Lifelong Learning Center) เพื่อให้เป็นแหล่งกระตุ้น ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดโครงสร้างสื่อ โปรแกรมการ

เรียนรู้ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันนำไปสู่การสร้างสังคมฐานความรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) สถานประกอบการจัดการศึกษาในโรงงานเทียบเท่าการศึกษาระดับต่างๆ (Equivalency Programmer) เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือแรงงานที่ต้องการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาในระดับต่างๆ โดยดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนและชั้นเรียนพิเศษ หรือห้องเรียนในลักษณะอื่นๆ ที่เพิ่มพูนความรู้วิชาการควบคู่กับทักษะความสามารถในการทำงาน

3) บริษัทหรือหน่วยงานจัดตัวเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการเรียนรู้ การฝึกอบรม โดยการออกแบบและสร้างระบบการพัฒนาบุคลากร ระบบสนับสนุนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เช่น นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสร้าง e-office, e-business การทำ website การสร้าง blog รวมถึงการตั้งชมรมต่างๆ เพื่อใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชื่อมโยงกับองค์กรการศึกษาภายนอกเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์กร

4) รัฐร่วมมือกับวิสาหกิจขนาดเล็กลงและขนาดกลางเพื่อพัฒนาคนงาน โดยรัฐร่วมมือและสนับสนุนในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการอบรม หรือเป็นเครือข่ายในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการฝึกอบรม พุ่งเป้าไปที่ศักยภาพของการจ้างงาน และเน้นวิชาชีพที่ขาดแคลน

5) การสร้างระบบสะสมหน่วยกิต (Credit Bank System) โดยสถาบันต่างๆ เปิดโอกาสให้สามารถมีภาระสะสมหน่วยกิตที่ได้รับจากการเรียนรู้หรือการอบรมต่างๆ หรือการรับรองความรู้ประสบการณ์ การลงทะเบียนเรียนบางเวลา เปิดโอกาสให้มีการโอนหน่วยกิตระหว่างโรงเรียน/สถานศึกษา/สถาบันการศึกษาระดับต่างๆ ทั้งในและนอกระบบ

6) การฝึกอบรมในงาน (On the job training) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจ และการบริการ โดยให้มีการฝึกอบรมภายใน (In-house training) รวมถึงการสัมมนาภายนอกเพื่อเพิ่มพูนการเรียนรู้ ความสามารถ ยกระดับการทำงานทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

7) องค์กรสาธารณะจัดการสอบเทียบสาขาวิชาชีพต่างๆ เป็นการส่งเสริมองค์กรสาธารณะ องค์กรวิชาชีพ และองค์กรที่ไม่หวังกำไร ให้ทำงานด้านการศึกษาการอบรม โดยจัดโปรแกรมวิชาชีพ วิชาทั่วไป ที่ครอบคลุมทักษะต่างๆ มีการทดสอบเพื่อให้ได้รับวุฒิบัตรรวมทั้งให้มีการนำความรู้และประสบการณ์ในงานด้านต่างๆ มาเทียบโอนเป็นหน่วยกิตหรือประกาศนียบัตร

8) การจัดชุดการเรียนรู้ (Learning Package) ให้เรียนด้วยตัวเองเพื่อตอบสนองผู้ที่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนปกติอันเนื่องมาจากข้อจำกัดและปัญหาทั้งทางด้านสังคมวัฒนธรรม ความพิการ ระยะทางห่างไกล หรือต้องทำงานตลอดเวลา โดยหน่วยงานการศึกษานอกระบบจัดทำชุดการ

เรียน ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเสริมอื่นๆ ให้สามารถเทียบเท่าการศึกษานอกระบบในระดับต่างๆ คือระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

9) การศึกษาทางไกลเต็มรูปแบบ สำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ต้องทำงาน โดยจัดการศึกษาทางไกลเต็มรูปแบบ ในลักษณะการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ทางอินเทอร์เน็ต เคเบิลทีวี วิทยุ ฯ จัดโปรแกรมการศึกษาด้านอาชีพ ความรู้พิเศษเฉพาะ

10) การกลับสู่การศึกษาอีกครั้ง (Reeducation) เป็นการส่งเสริม กระตุ้น ประชาชนบางกลุ่ม เช่น คนงานที่ทำงานบางเวลา คนหนุ่มสาวที่ว่างงาน แม่บ้าน ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่ออกจากโรงเรียนกลางคันให้กลับสู่การศึกษาอีกครั้ง โดยการสนับสนุนการเรียนรู้อย่างอิสระการเข้ารับการอบรมหรือกิจกรรมต่างๆ การใช้ระบบ e-learning การใช้เครือข่ายเพื่อการศึกษาที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย การช่วยให้เข้าถึงสารสนเทศทางการศึกษาคุณภาพสูงได้ง่าย โดยผ่านระบบสื่อสาร เครื่องคอมพิวเตอร์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่ความพร้อมและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

รูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีรูปแบบการศึกษา หรือการเรียนรู้ที่ตายตัวไม่มีหลักสูตรเป็นตัวกำหนดกรอบกิจกรรม หรือขอบข่ายสาระการเรียนรู้ การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความต้องการ และแรงจูงใจใฝ่รู้ของแต่ละบุคคลอย่างไรก็ดีเราสามารถจัดกิจกรรมเพื่อเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยได้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน., 2551)

1) จัดกิจกรรมในแหล่งการเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่น ห้องสมุดประชาชนการเรียนรู้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ พิพิธภัณฑ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดกลุ่มเสวนา หรือการอภิปราย กิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและความรู้ต่างๆ ฯลฯ

2) ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่สนับสนุนสื่อแก่หน่วยงานและแหล่งความรู้ต่างๆ

3) ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดในสถานที่ราชการ สถานประกอบการ ฯลฯ

4) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาของกลุ่มต่างๆ ตามความต้องการและความสนใจ เช่น กลุ่มดนตรี กลุ่มสิ่งแวดล้อม พัฒนาชุมชน ฯลฯ

การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ การจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องมีความหลากหลาย และต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ (คมกฤษ จันทร์ขจร, 2552)

1) กิจกรรมเรียนรู้จากกการสนทนา เช่น กิจกรรมในลักษณะนำเสนอเรื่องราว การบอกเล่าประสบการณ์ การสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ การประชาพิจารณ์ การแนะแนวการให้ คำปรึกษาแนะนำต่างๆ เป็นต้น

2) กิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่านบริการ สืบค้น เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การทดลอง การฝึกปฏิบัติ การทำโครงการ การค้นคิด การประดิษฐ์ต่าง ๆ เป็นต้น

3) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่ม เช่น กิจกรรมกลุ่มพัฒนา ชุมชนรูปแบบต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มสตรีผู้สูงอายุ และ กลุ่มสนใจต่างๆ เป็นต้น

4) กิจกรรมเรียนรู้จากประสบการณ์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ พัฒนาชุมชน การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นๆ เป็นต้น

5) การจัดกิจกรรมแสดง เช่น การจัดกิจกรรมการแสดงของละครต่างๆ การเต้นรำ และการแสดงนาฏศิลป์ การละเล่นพื้นบ้าน การขับร้อง การร้องเพลง การประกวดวาดภาพ เป็นต้น

6) กิจกรรมนันทนาการ เช่น กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเล่นต่างๆ ตลอดจนกิจกรรม เพื่อนันทนาการและการบันเทิงต่างๆ เป็นต้น

7) กิจกรรมการเรียนรู้จากสถานการณ์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้จากปรากฏการณ์ ธรรมชาติ จากสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น

8) กิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา การศึกษาดูงาน การ เข้าค่าย เป็นต้น

9) กิจกรรมอาสาสมัคร เช่น กิจกรรมกลุ่มอาสาสมัคร กิจกรรมชมรม และสมาคม ต่างๆ เป็นต้น

ประเภทของกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

(สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553) ได้กล่าวถึงประเภทของกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยดังนี้

1) การศึกษาตามอัธยาศัยในวิถีชีวิต มีลักษณะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แม้มีการจัดกระทำก็มีใช่เพื่อการศึกษาโดยตรง ได้แก่

- (1) ครอบครัว
- (2) สภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว
- (3) สังคม ชุมชน
- (4) สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ฯลฯ

2) การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการจัดกระทำโดยองค์การสถาบันเพื่อจุดประสงค์ทางการศึกษาทั้งโดยตรงและทางอ้อม ได้แก่

- (1) งานและโปรแกรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา
- (2) แหล่งความรู้ในชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (3) ศาสนาสถานและแหล่งศิลปวัฒนธรรม เช่น วัด โบสถ์ สุเหร่า อุทยานประวัติศาสตร์ หอศิลป์ เป็นต้น
- (4) แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ ศูนย์วิทยาศาสตร์
- (5) สื่อมวลชน สื่อโทรคมนาคม สื่อสารสนเทศ
- (6) แหล่งนันทนาการ สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สวนสมุนไพรสวนผีเสื้อ
- (7) หน่วยงานบริการของรัฐ เช่น กรมอนามัย กรมประชาสัมพันธ์ กรมการพัฒนาชุมชนโรงพยาบาล เป็นต้น
- (8) องค์กรเอกชน ซึ่งจัดส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ

3) การศึกษาตามอัธยาศัยตามธรรมชาติและสังคม เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมการพัฒนาชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน อาจมีการจัดทำกิจกรรมอื่นๆ เสริม เช่น ประชาธิปไตยในรูปแบบของเวทีชาวบ้าน หรือการรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ความเป็นอยู่สิทธิ เสรีภาพ พื้นฐานต่างๆ เป็นต้น

4) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยโดยอาศัยงานวัฒนธรรม เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้เกิดจากการผสมผสานการเล่น การแสดงออก และการเลียนแบบทำต่างๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอดทางศิลปะการแสดง และการศึกษาปนความบันเทิง รวมทั้งการแสดงแบบจำลอง การแสดงละครใบ้ การแสดงหุ่น เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่ากิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยมีหลากหลายประเภท ทั้งการจัดกระทำเพื่อมิใช่การศึกษาโดยตรงและกระทำเพื่อการศึกษา และเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีรูปแบบตายตัวสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมการแสดง การส่งเสริมการอ่าน และการจัดแสดง เป็นต้น และสามารถจัดได้ในสถานที่ต่างๆ เช่น ห้องสมุด สถานที่ราชการ สถานประกอบการ และแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

3. ทักษะชีวิตและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

3.1 ความหมายของทักษะชีวิต

คำว่า ทักษะ (Skill) หมายถึง ความชัดเจน และความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ของบุคคลสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการอาชีพ ทักษะการกีฬา ทักษะการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการอ่าน ทักษะการสอน ทักษะการจัดการ ทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะทางภาษา ทักษะการใช้เทคโนโลยี ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากการกระทำ หรือจากการปฏิบัติ ซึ่งทักษะดังกล่าวนี้มีความสำคัญที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ที่จะทำให้ผู้มีทักษะเหล่านั้นมีชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ โดยมีโอกาสที่ดีกว่าผู้ไม่มีทักษะดังกล่าว ซึ่งทักษะประเภทนี้เรียกว่า Livelihood Skill หรือ Skill for Living ส่วน ทักษะชีวิต ที่เรียกว่า Life Skill (สำนักงานบริหารการศึกษานอกโรงเรียน, 2546, น.2-3)

ความหมาย ของทักษะชีวิต ได้พบว่ามี องค์กรต่างๆ นักวิชาการ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ได้กล่าวถึงความหมายของทักษะชีวิตไว้มากมายหลากหลายทัศนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้ องค์กรอนามัยโลก (World Health Organization, 1993 อ้างถึงใน สกลวรเจริญศรี, 2550) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและให้มีพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมที่จะสามารถให้บุคคลจัดการกับความต้องการและสิ่งต่าง ๆ ที่มากระตุ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับแนวคิดสำคัญของทักษะชีวิต (Life Skill) ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO. 1997:1) ได้ให้คำจำกัดความไว้ หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในแนวทางที่ถูกต้องในการที่จะเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ “Live skills are abilities for adaptive and positive behaviour, that enable individuals to deal effectively with the demands and challenges of everyday life”

กรมวิชาการ (2554) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความ ต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มีสุขภาพที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่มีสุขภาพดี

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2553) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่าเป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหาอุปสรรค ในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมความพร้อมสำหรับปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ สาร

เสพติด บทบาทชาย-หญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลของสื่อ สิ่งแวดล้อม จริยธรรม ปัญหาสังคม ฯลฯ

ยุพยงค์ โคตรพัฒนานนท์ (2553, น.19) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัวและมีพฤติกรรมที่ถูกต้องและทำให้สามารถจัดการการกับความ ต้องการและสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

เทพ สงวนกิตติพันธ์ (2545, น.7) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ที่ช่วยให้ความเป็นอยู่หรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย สังคม และจิตใจของบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต

ปิยพงษ์ ไสโสภณ (2550, น.27) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึงความสามารถของบุคคลที่ประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะอื่นที่จะจัดการกับปัญหา รอบ ๆ ตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และการเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตไม่ว่าจะเป็นชีวิตครอบครัว สุขภาพ คุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550, น.7) สรุปความหมายของคำว่า “ทักษะชีวิต” ว่าเป็น “ความสามารถเชิงจิตสังคม (Psychosocial Competency) ซึ่งเป็นความหมายที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมสุขภาพกายและจิตเพื่อการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างปกติ เมื่อเกิดปัญหาทางด้านพฤติกรรม ความเครียด และแรงกดดันที่เกิดขึ้นในชีวิต จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความสามารถเชิงจิตสังคมอันนำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงการช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม”

ทักษะชีวิตในด้านความหมายมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลิกภาพภายในของบุคคล ซึ่งในสาระสำคัญของทักษะชีวิตมีองค์ประกอบเป็นสมรรถภาพ (Competencies) จำแนกเป็นทักษะ ๓ ทักษะ ประกอบด้วย ทักษะด้านการคิด ทักษะด้านการปรับตัว และทักษะด้านการตัดสินใจ โดยเน้นความสำคัญในการฝึกฝนที่เหมาะสมในทุกทักษะ การฝึกฝนทักษะให้เกิดขึ้นในบุคคล นำไปสู่การปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพของบุคคลในด้านการดำรงตนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ได้สรุปแนวคิด เรื่องทักษะชีวิต ไว้ว่า คำว่า ทักษะ (Skill) หมายถึง ความชัดเจน และความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบุคคลสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการอาชีพ การกีฬา การทำงานร่วมกับผู้อื่น การอ่าน การสอน การจัดการ ทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะทางภาษา ทักษะทางเทคโนโลยี ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน จากการกระทำ หรือจากการปฏิบัติ ซึ่งทักษะดังกล่าว นั้นเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่จะทำให้ผู้มีทักษะเหล่านั้น มีชีวิตที่ดี สามารถดำรง

ชีพอยู่ในสังคมได้ โดยมีโอกาสที่ดีกว่าผู้ไม่มีทักษะดังกล่าว ซึ่งทักษะประเภทนี้เรียกว่า Livelihood skill หรือ Skill for living ซึ่งเป็น คนละอย่างกับทักษะชีวิต ที่เรียกว่า Life skill (ประเสริฐ ต้นสกุล) ดังนั้น ทักษะชีวิต หรือ Life skill จึงหมายถึง คุณลักษณะ หรือความสามารถเชิงสังคม จิตวิทยา (Psychosocial competence) ที่เป็นทักษะภายในที่จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลสุขภาพ เอดส์ ยาเสพติด ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หรือจะกล่าวง่าย ๆ ทักษะชีวิตก็คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน เพื่อให้อยู่รอดปลอดภัย และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น สรุปได้ว่า ทักษะชีวิต หรือ Life Skill หมายถึง ความสามารถขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อันเป็นความสามารถของบุคคลประกอบไปด้วย ความสามารถด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ความรู้สึก ความเชี่ยวชาญ ทักษะซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การฝึกฝน การฝึกอบรม ในอันที่จะทำให้บุคคลมีความพร้อมที่จะเผชิญหน้าและรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต และมีชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

องค์การอนามัยโลก (WHO.1997 : 1) กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วทักษะจะมีความแตกต่างกันแต่วัฒนธรรม แต่ในภาพรวบจะพบว่า มีทักษะชีวิตหลัก (Core Life Skills) อยู่ 10 ประการ ดังนี้

1) การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง สิ่งที่น่าไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิต ได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าเป็นบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมด้านสุขภาพหรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ (WHO. 1997 : 1)

2) การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจลุกลาม เป็นปัญหาใหญ่โตเกินเหตุ

3) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การมีความคิดสร้างสรรค์ (Being Creative) เป็นกระบวนการสร้างจิตนาการ โดยกระบวนการนี้ ผู้ใช้จะหลุดพ้นจากความทรงจำทั้งหมดที่สะสมไว้จากประสบการณ์เดิม จะคิดเลี้ยวๆไป หรือเรียกว่าคิดนอกกรอบ การมีความคิดสร้างสรรค์มุ่งเน้นไปที่การคิดพิจารณาอย่างถี่ถ้วนและสร้างสรรค์แนวคิดออกมาเป็นกระบวนการที่หลากหลาย

(วีระ สดสังข์. 2550, น.36; อ้างอิงจาก Melvin. 2006, P.4) หน้าที่องค์การอนามัยโลก (WHO. 1997, P.1) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการคิดที่จะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหาโดยการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่างๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถพร อรสีมา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2550, น.19; อ้างอิงจาก อรรถพร อรสีมา 2543, น.1 -24) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงสิ่งที่มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ในการค้นหาทางเลือกต่างๆ และผลที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกจะยังไม่มีมติตัดสินใจและแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมาใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ขณะที่สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2551, น.3-27) ให้ความหมายของการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กให้ฉลาดคิดว่าเป็นการคิดได้หลายวิธี คนฉลาดคิดจะสามารถหาทางออกได้เสมอ ซึ่งหมายถึงหาวิธีทางออกหนึ่งไม่ได้ผลก็สามารถหาวิธีทางออกที่สองที่สามต่อไปได้ คนฉลาดนั้นสามารถคิดหาทางออกได้หลายวิธีเสมอ ซึ่งมักจะคิดได้อย่างน้อยสามวิธี คือ สุดขีดด้านน้อยสุด สุดขีดด้านมากที่สุด และทางสายกลาง

สรุป การคิดสร้างสรรค์ หมายถึง สิ่งที่มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ในการค้นหาทางเลือกต่างๆและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก เป็นการคิดได้หลายวิธีถึงแม้ว่ายังไม่มีมติตัดสินใจและแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมาใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องเผชิญและกดดันได้อย่างเหมาะสม

1) ความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) ฮาร์ดแมน;และแมคซี (Hardmam ; & Macchi. 2003 : x! – xv) กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “การคิด” ว่า การคิดประกอบไปด้วย 3 ประเด็นสำคัญ คือ 1) การคิดอย่างมีเหตุผล (Reasoning) 2) การตัดสินใจ (Judgment) 3) การตัดสินใจ (Decision Making) ทักษะด้านการคิดประกอบด้วยความรู้ 3 ระดับ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2550, น.19; อ้างอิงจาก อรรถพร อรสีมา, 2543, น.1 – 24) ดังนี้

2) ทักษะการคิดพื้นฐาน จัดเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน และเป็นทักษะนำไปสู่การคิดระดับกลางและระดับสูง เริ่มตั้งแต่ การบันทึก การจัดระบบข้อมูล การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับความสำคัญ

3) ทักษะการคิดระดับกลาง จัดเป็นความรู้ในระดับที่สูงกว่าทักษะการคิดพื้นฐาน การคิดดังกล่าวเป็นภาคความรู้ในการวิเคราะห์หาเหตุผล แยกแยะความซับซ้อน

4) ทักษะการคิดระดับสูง จัดเป็นทักษะที่จำเป็นในการศึกษาทุกระดับซึ่งการคิดระดับสูงเป็นการคิดที่ใช้วิจารณ์ญาณ การไตร่ตรองอย่างรอบครอบ มีความคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหา การหาทางเลือกใหม่ การประเมินค่า และการตัดสินใจเพื่อเลือกปฏิบัติ และถ่ายทอดให้ผู้อื่นมีความเข้าใจได้เป็นอย่างดี กลุ่มทักษะการคิดจึงมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตในการแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการปรับตัว คุณภาพของความคิดขึ้นอยู่กับคุณภาพของสมองและวุฒิภาวะทางอารมณ์และสภาพแวดล้อม ซึ่งโครงสร้างทางสมองบุคคลบ่งชี้ความสามารถของบุคคลโดยจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มแรก สมองซีกขวา จะรับผิดชอบทางด้านอารมณ์ (Emotional) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ก่อให้เกิดคุณลักษณะโดดเด่นในด้านความอ่อนไหวทางอารมณ์และสภาพแวดล้อมที่สามารถประกอบอาชีพทางศิลปะ การออกแบบ การแสดงต่างๆ เป็นต้น กลุ่มที่สอง สมองซีกซ้าย จะทำหน้าที่การรับรู้ การคิดหาเหตุผล วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ ก่อให้เกิดลักษณะเด่นในการคิดอย่างมีระบบ มีขั้นตอนเหมาะสมกับงานเชิงธุรกิจและการตลาด เป็นต้น

การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) องค์การอนามัย (WHO. 1199, P.1-3) กล่าวว่า เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และประเมินปัญหาหรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวมีหลักเกณฑ์และหลักฐานที่เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่การสรุปและตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพว่า สิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดควรเลือก สิ่งใดควรทำ สอดคล้องกับความเห็นของวินัย คำสุวรรณ (2558: 34) กล่าวว่า หมายถึงการตั้งคำถามซึ่งรวมไปถึงการรับข้อมูล ข่าวสาร การสอบถามและใช้สิ่งเหล่านั้นเพื่อสร้างความคิดใหม่หรือนำไปแก้ปัญหาหรือใช้ในการตัดสินใจ ใช้สร้างเหตุผล ข้ออ้างทั้งปวงและใช้ในการวางแผนขณะที่ เอ็นเนส (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545, น.172; อ้างอิงจาก Ennes. 1985, P.12-13) ให้ความหมายการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณว่า หมายถึง การคิด พิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสารและประเมินปัจจัยต่างๆ ที่มุ่งการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อ หรือสิ่งใดควรทำที่มีผลต่อการไม่ใช้ยาเสพติด

สรุปการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารและประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากสื่อต่าง ๆ ที่มุ่งการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อ หรือสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ

1) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นความสามารถในการพูดและทำทางเพื่อแสดงออกถึงความคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ

2) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship Skills) การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) เป็นความสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

3) ความตระหนักรู้ในตนเอง (Self – Awareness) เป็นความสามารถในการค้นหา รู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เรารู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่างๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่นการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (WHO.1997:2) ความตระหนักรู้ในตนเอง เป็นความสามารถของบุคคลด้านการเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเองและผู้อื่น ผู้ที่มีความตระหนักรู้ในตนเองจะเป็นผู้มีจิตใจดี มีสัมพันธภาพกับคนรอบข้างและสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีมิตร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550, น.19 – 25)

4) ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในความเข้าใจความเหมือน หรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื่อเฮดส์ (WHO. 1997:2) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและเห็นใจผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างของบุคคล มีจิตใจกว้าง มองโลกแง่ดี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550, น.19 – 25)

5) การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และอารมณ์เศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

6) การจัดการความเครียด (Coping with stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด แนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

สำหรับในประเทศไทย กรมสุขภาพจิต (2541 : 13) ได้นำแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลกมาประยุกต์ใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทยที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านและสับสนในด้านเจตคติและค่านิยม เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาวิธีการสอนของครู จึงได้ปรับเปลี่ยนโดยแบ่งองค์ประกอบของทักษะชีวิตออกเป็น 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ในด้านพุทธิพิสัยนั้นคือ ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งเป็นองค์ประกอบรวม และเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบ และจัดความตระหนักรู้ในตน กับความเห็นใจผู้อื่นเป็นด้านจิตพิสัย โดยเพิ่มเจตคติอีก 1 คู่ คือ ความภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) และความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ส่วนที่เหลืออีก 3 คู่ เป็นด้านทักษะพิสัย ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน

และสับสนในด้านเจตคติและค่านิยม ซึ่งสามารถแบ่งองค์ประกอบของทักษะชีวิตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัย ที่เป็นองค์ประกอบรวม ได้แก่
 - 1.1 ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) หมายถึง ความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
 - 1.2 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึงความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ
2. องค์ประกอบทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยประกอบด้วย 2 องค์ประกอบคือ คู่ที่ 1 ได้แก่ การรู้ตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่น และคู่ที่ 2 ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม
 - 2.1 ความตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) หมายถึง ความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ
 - 2.2 ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและเข้าใจบุคคลที่แตกต่างกับเรา ไม่ว่าจะในด้านเพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ ฯลฯ
 - 2.3 ความภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า เช่น ความมั่นใจ รู้จักให้รู้จักกับ ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตน เช่น ความสามารถด้านสังคม ดนตรี กีฬา ศิลปะ ฯลฯ โดยมีได้มุ่งสนใจอยู่แต่ในเรื่องรูปร่างหน้าตาเสน่ห์หรือความสามารถทางเพศ การเรียนเก่ง ฯลฯ เท่านั้น
 - 2.4 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญหรือเสื่อมของสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความภูมิใจในตน คนเหล่านี้มีแรงจูงใจที่จะทำ ดีกับผู้อื่นและสังคม
3. องค์ประกอบทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร คู่ที่ 2 การตัดสินใจและการแก้ปัญหา และคู่ที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด
 - 3.1 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (Interpersonal Relationship and Communication Skill) หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตน และความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย ไม่ว่าจะในการแสดงความต้องการ ความชื่นชม การปฏิเสธ การสร้างสัมพันธภาพ ฯลฯ

3.2 ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหา (Decision Making and Problem Solving Skill) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือก วิเคราะห์ ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก ประเมินทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม และลงมือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

3.3 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotion and Stress Skill) หมายถึง ความสามารถในการประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของคน เลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และเป็นความสามารถ ที่จะรู้สาเหตุของความเครียด เรียนรู้วิธีการควบคุมระดับความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย และหลีกเลี่ยง สาเหตุพร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น แมนกรุก้า; วิทแมน; และ โปสนเนอร์ (Mangrulkar; Whitman; & Posner. 2001:22 อ้างถึงใน วารินทร์พร ฟินเฟื่องฟู 2555, น.38) ได้แบ่งองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตไว้ 3 ทักษะ ที่จำเป็น คือ 1) องค์ประกอบทักษะทางสังคม (Social Skills) 2) องค์ประกอบทักษะทางด้านความคิด (Cognitive Skills) 3) ทักษะการเผชิญอารมณ์ (Emotional Coping Skills) ขณะที่ แม็คเวล (Maxwell. 1981: 7-8) กล่าวถึง องค์ประกอบของทักษะชีวิต คือ 1) ทักษะด้านความรู้ในตนเอง (Self – Knowledge or Self – Awareness Skills) 2) ทักษะการปฏิสัมพันธ์ (Interactive Skills) 3) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem – Solving skill) กัสต้า, ซิลเดอร์ และบรู๊ค (Gazda, Childers; & Brooks. 1987: 212 อ้างถึงใน รณภัทร กตตน์วงศ์กร 2557, น.13) ได้จัดประเภทต่างๆ ของทักษะชีวิตไว้มากกว่า 300 ทักษะ โดยสามารถรวมเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่ๆ ได้แก่

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication and Human Relations Skills) ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น คือการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทางกับบุคคลอื่น การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น การที่มี ส่วนร่วมและเป็นส่วน หนึ่งของกลุ่มและชุมชน การจัดการในเรื่องความใกล้ชิดกับบุคคลอื่น การแสดง ความคิดเห็นและความคิดได้อย่างชัดเจน ยุวดี เทียรหมประสิทธิ์(2548: 42-43) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการ ทางสังคมของวัยรุ่น จะเป็นวัยที่มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นได้มากขึ้นเข้าใจ อากัปกริยา และการ แสดงออกของผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่น รับรู้และเข้าใจความคิดของตนได้ มีทักษะทาง ภาษาเพิ่มขึ้นรู้จักสรุปใจความสำคัญแสดงความคิดเห็น และความเชื่อถือของ ตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้รู้จักส่วนร่วมมากขึ้นในการติดต่อกับผู้อื่น รู้จักรับฟังและ มีสมาธิในการฟัง มาก ขึ้น

2. ทักษะด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา (Problem Solving and Decision Making Skills) ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น คือการค้นหาข้อมูลการวิเคราะห์ และ

ประเมินข้อมูล การ ประเมินปัญหา การจัดการปัญหา การระบุปัญหา และการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การคาดการณ์ และการวางแผนอย่างเป็นระบบ การบริหารเวลา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และประการสุดท้ายคือการ แก้ปัญหาความขัดแย้ง

3. ทักษะการดูแลรักษาสุขภาพและร่างกาย (Physical Fitness and Health Maintenance Skills) ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น คือการดูแลเรื่องการรับประทานอาหาร การควบคุมน้ำหนัก การออกกำลังกาย การเล่นเกม การเข้าใจด้านจิตสังคมในมุมมองเกี่ยวกับ เรื่องเพศ การบริหาร ความเครียด และการเลือกปฏิบัติ ในกิจกรรมเวลาว่าง

4. ทักษะด้านการพัฒนาเอกลักษณ์และจุดมุ่งหมายในชีวิต (Identity Development and Purpose in Life Skills) ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น คือการพัฒนาเอกลักษณ์ส่วนตัว การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง การกำกับดูแลตนเอง การรักษาไว้ซึ่งความมีคุณค่าในตนเอง การพัฒนาบทบาททางเพศ การพัฒนาความหมายของชีวิตและการทำความเข้าใจในค่านิยมและคุณธรรม

แมนกรูก้า, วิทแมน และโพสเนอร์ (Mangrulkar, Whitman; & Posner. 2001: 22) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาทักษะชีวิตในเด็กและวัยรุ่นได้แบ่งองค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตไว้ 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทักษะทางสังคม (Social Skills) ประกอบด้วยทักษะการสื่อสาร ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง ทักษะการแสดงออกอย่างเหมาะสม ทักษะระหว่างบุคคล (การพัฒนาสัมพันธภาพที่ดี) ทักษะการให้ความร่วมมือ ทักษะการเห็นอกเห็นใจ

2. องค์ประกอบทักษะทางความคิด (Cognitive Skills) ประกอบด้วย ทักษะการ แก้ปัญหาและการตัดสินใจ (การเข้าใจผลที่จะเกิดขึ้นของการกระทำที่กำหนดทางเลือกในการ แก้ปัญหา)

3. องค์ประกอบทักษะการเผชิญปัญหาทางอารมณ์ (Emotional Coping Skills) ประกอบด้วย การจัดการความเครียด การจัดการกับความรู้สึกรวมถึงความโกรธ ทักษะสำหรับการเพิ่มการ ควบคุมภายในตนเอง (การบริหารจัดการและดูแลตนเอง) ทักษะทั้งสามองค์ประกอบดังกล่าวเป็นทักษะที่มี ความสัมพันธ์กัน หรืออีกนัยหนึ่งคือ แต่ละทักษะนั้นมีได้ไม่ได้ออกจากกันและ เป็นส่วนที่รวมกันส่งเสริมทำให้เกิดทักษะชีวิตที่สมบูรณ์ในการดำรงชีวิต

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization. 1993: Web Site) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิตจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็น จะต้องวิเคราะห์ชุดของทักษะหลักต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี (Well Being) และการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคม (Social Functioning) ดังนั้นชุดของทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น ต่อทักษะ ชีวิตได้แก่ การสร้างการตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การ สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การ

ตระหนักรู้ในตนเอง ความสามารถ ในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเผชิญกับอารมณ์และการจัดการ ความเครียด

สมเดช มุงเมือง ได้กล่าวถึงทักษะชีวิต ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งความรู้และ ทักษะของแต่ละบุคคลและเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตอย่างอิสระในวัยผู้ใหญ่ Brolin (1989, อ้างถึงใน มัณฑรา ธรรมบุศย์, 2553) ได้แบ่งองค์ประกอบของทักษะชีวิตออกเป็น 3 กลุ่ม ใหญ่ๆ คือ

1. ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน (Daily life skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้ที่มีทักษะด้านนี้จะแสดงความสามารถออกมาให้ปรากฏเป็นนิสัยที่ เห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่

1.1 ความสามารถในการบริหารจัดการระบบการเงิน (Managing personal finances) เช่น นับและทอนเงินได้ถูกต้อง รู้จักออมทรัพย์และตรวจสอบบัญชีเงินฝากของตน รู้จัก ควบคุมงบประมาณ การใช้จ่ายให้คงที่ รู้วิธีบันทึกค่าใช้จ่าย ใช้จ่ายด้วยเงินสดและบัตรเครดิต ด้วย ความรับผิดชอบ สามารถคำนวณภาษีเงินได้ ไม่หลีกเลี่ยงการเสียภาษี ชำระเงินตามใบเรียกเก็บ ตามกำหนด

1.2 ความสามารถในการเลือกและจัดการงานบ้าน (Selecting and managing a household) เช่น รู้จักดูแลรักษาบ้านให้สะอาดน่าอยู่ ทา งานบ้านได้ รู้จักวางแผนและ เตรียมอาหารการกินของตนเอง

1.3 ความสามารถในการดูแลตนเอง (Caring for personal needs) เช่น รู้จักเอาใจใส่สุขภาพของตนเอง มีจิตใจเบิกบาน แต่งกายได้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด มีความรู้เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บและสามารถดูแล ป้องกันตนเอง รู้จักออกกำลังกาย รู้ หลักโภชนาการ และการควบคุมน้ำหนัก

1.4 การตระหนักถึงความปลอดภัย (Safety awareness) เช่น มีความรู้ เกี่ยวกับเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความปลอดภัย มีความไวต่อการรับรู้เสียงหรือกลิ่นที่ ผิดแผกไปจากเดิม สามารถถอนตัวออกจากเหตุการณ์ที่คับขัน

1.5 ความสามารถในการจัดหา จัดเตรียม และการบริโภคอาหาร (Raising, preparing and consuming food) เช่น รู้จักเลือกซื้อและวางแผนรายการอาหาร รู้จักทำ ความสะอาดบริเวณประกอบอาหาร แสดงนิสัยการกินที่ดี วางแผนรับประทานอาหารแต่ ละมื้อใน สัดส่วนที่สมดุล

1.6 ความสามารถในการซื้อและถนอมเครื่องแต่งกาย (Buying and caring for clothing) เช่น รู้วิธีซักรีดเสื้อผ้าชนิดต่าง ๆ สามารถซ่อมแซมเสื้อผ้าและเก็บรักษาเสื้อผ้า ตลอดจนต่อรองราคาเสื้อผ้าได้

1.7 การแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี (Exhibiting responsible citizenship) เช่น แสดงความรับผิดชอบและมีความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน รายงานเรื่องอาชญากรรมได้ มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและการปกครองระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ และปฏิบัติตาม กฎหมาย ได้อย่างถูกต้อง

1.8 ความสามารถในการใช้เครื่องนันทนาการและการใช้เวลาว่าง (Using recreational facilities and engaging in leisure activities) เช่น รู้จักหาแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เท่าที่มีอยู่ในชุมชนรู้จักเลือกและวางแผนทำ กิจกรรมกับบุคคลและกลุ่ม ฯลฯ

1.9 ความสามารถในการอยู่ร่วมกับชุมชน (Getting around the community) เช่น สามารถ แยกแยะบริเวณต่างๆ ในชุมชนและระบุสถานที่ตั้งของชุมชนได้ รู้กฎ จรรยาจร และวิธีรักษาความปลอดภัยในชุมชน เข้าใจและรู้จักใช้แผนที่ของชุมชน ฯลฯ

2. ทักษะเฉพาะบุคคลและทักษะทางสังคม (Personal and social skills) เป็นทักษะ ที่จำเป็นต่อการทำงานและการสร้างมิตรภาพ ได้แก่

2.1 ความสามารถในการรู้จักตนเอง (Self – awareness) เช่น สามารถ บอก ความต้องการด้านร่างกายและจิตใจของตนเอง ระบุความสนใจ ความสามารถ และลักษณะ อารมณ์ของตนได้ รู้วิธีดูแลบำรุงรักษาสุขภาพ ฯลฯ

2.2 การสร้างความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) เช่น สามารถทำให้ ผู้อื่นเห็นถึงคุณค่าของตน บอกได้ว่าผู้อื่นมีการรับรู้ในตนเองอย่างไร ยอมรับผู้อื่น กล่าวคำชมและ วิจารณ์ผู้อื่นได้ ฯลฯ

2.3 การแสดงพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม (Socially responsible behavior) เช่น ยอมรับในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น ตระหนักในอำนาจหน้าที่และรู้จักปฏิบัติตาม คำแนะนำต่างๆ แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในที่สาธารณะ มีมารยาททางสังคม และ มารยาทในการ รับประทานอาหาร ฯลฯ

2.4 ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ (Good interpersonal) เช่น รู้จัก ฟังและ โต้ตอบผู้อื่น มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและสามารถดำรงความสัมพันธ์นั้นให้ยืนยาว เป็นต้น

2.5 ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง (Independence) เช่น สามารถ ทำสิ่ง ต่างๆ ได้โดยไม่ร้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น สามารถท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ ใน ชุมชน ได้ตามลา ฟัง รู้จักเปลี่ยนแปลงตารางการเดินทางเมื่อเผชิญกับปัญหา รู้วิธีเลือกคบหา เพื่อน ฯลฯ

2.6 ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem-solving) เช่น รู้จักขอ ความช่วยเหลือจากผู้อื่นในยามจำเป็น รู้จักพัฒนาและประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา สามารถ หาทางแก้ปัญหาและวางแผนแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

2.7 ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating with others) เช่น สามารถรับรู้และโต้ตอบกับผู้อื่นได้ทุกสถานการณ์ ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นด้วยความ

3. ทักษะการประกอบอาชีพ (Occupational skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพ ได้แก่

3.1 ความรอบรู้และความสามารถในการสำรวจทางเลือกอาชีพ (Knowing and exploring occupational choices) เช่น รู้วิธีสำรวจความเป็นไปได้ของอาชีพ บอกผลตอบแทน ที่เกิดจากการทำงานแต่ละอาชีพได้ สามารถจัดกลุ่มงานออกเป็นประเภทต่างๆ ได้

3.2 ความสามารถในการคัดเลือกและวางแผนทางเลือกอาชีพ (Selecting and planning occupational choices) เช่น บอกความถนัดในงานแต่ละประเภทได้ ระบุความต้องการที่จำเป็นของงานแต่ละชนิดได้

3.3 การแสดงนิสัยและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำงาน (Exhibiting appropriate work habits and behavior) เช่น รู้จักปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบของสำนักงานได้ เห็นความสำคัญของการไปทำงานและการตรงต่อเวลา ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตั้งใจทำงาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ความสามารถในการแสวงหางาน / การรักษาความปลอดภัย และการรักษางาน (Seeking, securing, and maintaining employment) เช่น รู้วิธีหางาน วิธีสมัครงาน วิธีการตอบสัมภาษณ์ และรู้จักปรับตัวหลังจากเข้าไปทำงานแล้ว

3.5 ความสามารถในการดูแลสุขภาพ (Exhibiting sufficient physical and manual skill) เช่น มีความแข็งแรง อดทน ทนทาน ร่างกายมีการทำงานประสานกันเป็นอย่างดี

3.6 ความสามารถในการประกอบอาชีพ (Obtaining specific occupational skills) เช่น รู้จักนำประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกงานในโรงเรียนหรือจากการทดลองปฏิบัติงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน

สำนักบริหารงานการศึกษาเอกชน (2558) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิต ไว้ว่า องค์ประกอบของทักษะชีวิตจะมีความแตกต่างกันตามวัฒนธรรมและสถานที่ แต่ทักษะชีวิตที่จำเป็นที่สุดที่ทุกคนควรมี ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้สรุปไว้ และถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิต คือ

1) ทักษะการตัดสินใจ (Decision making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านสุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือก

และผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข

3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดที่จะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4. ทักษะการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ (Critical thinking) เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และประเมินปัญหา หรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวเราที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

5. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

7. ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหารู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เรารู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่าง ๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

8. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื้อเอชไอวี

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และความเศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

3.3 กลวิธีในการสร้างทักษะชีวิต สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนจึงขอสรุปแนวคิด เรื่องทักษะชีวิตและแนวทางการจัดกิจกรรม กลวิธีในการสร้างทักษะชีวิต จากองค์ประกอบของทักษะชีวิต 10 ประการ เมื่อนำไปจัดกิจกรรมพัฒนา ทักษะชีวิตให้กับกลุ่มเป้าหมาย สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.3.1 ทักษะชีวิตทั่วไป คือ ความสามารถพื้นฐานที่ใช้เผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน เช่น ความเครียด สุขภาพ การคบเพื่อน การปรับตัว ครอบครั้วแตกแยก การบริโภคอาหาร ฯลฯ

3.3.2 ทักษะชีวิตเฉพาะ คือ ความสามารถที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาเฉพาะ เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ ไฟไหม้ น้ำท่วม การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ฯลฯ

เนื้อหาที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาทักษะชีวิต จากองค์ประกอบของทักษะชีวิต 10 ประการ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดเนื้อหาที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาทักษะชีวิต 4 ด้าน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ คือ

1. ด้านสุขภาพอนามัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในการดูแลตนเอง ให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ และสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่จะนำไปสู่โรคภัยไข้เจ็บได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รู้วิธีป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากภัยอันตรายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ และสามารถแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษในชุมชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ที่ถูกต้อง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย รู้วิธีป้องกันไม่ให้ตนเอง ครอบครัว ชุมชน เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข สามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสามารถ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จากการเรียนรู้เนื้อหาดังกล่าวในรูปแบบกิจกรรมที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยให้กลุ่มเป้าหมายได้ฝึก คิด ทำ จำ แก้ปัญหา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะเป็นการพัฒนา ทักษะชีวิตทั้ง 10 ประการ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาดังกล่าวไปด้วยพร้อมกัน

3.4 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

เป็นการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเติมจากการเรียนปกติในสาระทักษะการดำเนินชีวิต หลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้ง ด้านเศรษฐกิจ สังคม ข่าวสารข้อมูล และเทคโนโลยี มีการแข่งขันและความขัดแย้งมากขึ้น จึงมีความ จำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับ นักศึกษา กศน. โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง และมีทักษะ หรือความสามารถพื้นฐานที่ จำเป็นในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ฯลฯ รวมทั้งมี คุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถนำความรู้จาก การเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ทักษะชีวิต 10 ประการ ขององค์การอนามัยโลก (WHO: 1997) ที่นักศึกษา กศน. ทุกคนจำเป็นต้องมี คือ 1) ทักษะการตัดสินใจ 2) ทักษะการแก้ปัญหา 3) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพกับผู้อื่น 7) ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง 8) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น 9) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ 10) ทักษะการจัดการกับความเครียด

สำหรับเนื้อหาที่สถานศึกษาจะนำมาใช้ในการฝึกทักษะชีวิตให้กับ นักศึกษา กศน. จะมาจากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยขอบข่ายเนื้อหาที่เป็น จุดเน้น 8 เรื่อง คือ

1) ทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมการ เรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์พิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่ / ถ้าใช้ยาเสพติดจะเกิดอะไร ขึ้นกับตนเองและคนในครอบครัว/ ฝึกกระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด/พ่อแม่จะทำอย่างไรเมื่อลูกติดยา ฯลฯ

2) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาแก้ปัญหาเอดส์ เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา/ฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการขอความช่วยเหลือ ฯลฯ

3) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการปฏิเสธและหาทางออกเมื่อถูกชักชวนไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข/ฝึกทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ ในเรื่องความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย / สร้างความตระหนักในเรื่องความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ ฯลฯ

4) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างประหยัดเพื่อลดภาวะโลกร้อน / กระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเมื่อพลังงานขาดแคลน ฯลฯ

5) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องโอกาสเสี่ยงที่ทำให้เกิดภัยอันตรายต่างๆทั้งอุบัติเหตุภัยธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกหลอกลวง การถูกละเมิดสิทธิ / ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อเตือนภัย แจ้งเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ การอพยพ / ฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัยพิบัติ

6) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิต เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองโดยสำรวจพฤติกรรมในชีวิตประจำวันที่เป็นการส่งเสริมหรือทำลายสุขภาพของตนเอง/ การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพตนเอง ฯลฯ

7) ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน / ฝึกการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมได้อย่างมีเหตุผลและอิสระ ฯลฯ

8) ทักษะชีวิตอื่นๆ โดยสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาอื่นๆ ได้ตามความต้องการและความสนใจของ นักศึกษา กศน.

4. ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อาศัยทำกิน หรือบรรพชนอาศัยทำกินบนพื้นที่สูง ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ภาษาและการดำเนินชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประกอบด้วย กระเหรี่ยง ม้ง เมี่ยน อาข่า ลาหู่ ลีซู ลีวะ ดาราอั้ง เย้า มูเซอ จีนฮ่อ ลีซอ ฯลฯ ซึ่งมีข้อมูล ดังนี้ (ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย, 2560)

กระเหรี่ยง หรือ ปกาเกอญอ ชาวกระเหรี่ยง เรียกตนเองว่า “ปกาเกอญอ” ซึ่งแปลว่า “คน” เป็นชนเผ่าที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ สะกอ หรือยางขาว หรือ ปากะญอ เป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุด โป หรือ โพล อยู่ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และลำพูน ปะโอ หรือ ตองสู และปะเว หรือ คะยา ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน ถิ่นฐานเดิมของกระเหรี่ยงอยู่บริเวณมองโกเลียเมื่อกว่า 2,000ปี มาแล้ว ต่อมาได้หนีภัยจากการรุกรานจากกองทัพจีน มาอยู่ที่ริเบต ถอยร่นลงมาทางใต้เรื่อยๆ ตั้งแต่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง ลุ่มน้ำสาละวิน มาถึง คอคอดคก ระจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยในตอนปลายศตวรรษที่ 18 ในรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ

ภาษา กระเหรี่ยงแต่ละเผ่ามีภาษาพูด และภาษาเขียนเป็นของตนเอง โดยการดัดแปลงมาจากตัวหนังสือพม่า ผสมอักษรโรมัน

ลักษณะบ้านเรือน นิยมสร้างเป็นบ้านยกพื้นสูง มีชานบ้าน บางส่วนก็ตั้งบ้านเรือนบนที่ราบเช่นเดียวกับชาวพื้นราบทั่วไป ชาวกระเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งถาวร ไม่ย้ายถิ่นบ่อยๆ

การแต่งกาย กระเหรี่ยงทอผ้าจนเป็นวัฒนธรรมประจำเผ่า เสื้อเด็กและหญิงสาวจะเป็นชุดทรงกระสอบ ผ้าฝ้ายพื้นขาว ทอหรือปักประดับลวดลายหิ้งดงาม ส่วนหญิงที่มีครอบครัวแล้วจะสวมเสื้อสีดำ น้ำเงิน และผ้าถุงสีแดงคนละท่อน ตกแต่งด้วยลูกเดือย หรือทอยกดอก ยกลาย สำหรับผู้ชายกระเหรี่ยงนั้นส่วนมากจะสวมเสื้อตัวยาวถึงสะโพก ตัวเสื้อจะมีการตกแต่งด้วยแถบสีไม่มีการปักประดับเหมือนเสื้อผู้หญิง นุ่งกางเกงสะดอ นิยมใช้สร้อยลูกปัดเป็นเครื่องประดับ และสวมกำไลเงินหรือตุ้มหู

เครื่องดนตรี “เตหน้า” เป็นเครื่องดนตรีของชนเผ่ากระเหรี่ยง ทำด้วยไม้อ่อนเหลา และกลึงให้เป็นรูปเหมือนกลองรูปทรงรี มีก้านยาวโก่งและโค้งสูงขึ้นไป ที่ตัวจะเจาะรูเป็นโพรงปิดด้วยโลหะบาง ๆ สายทำด้วยเส้นลวดมีสายตั้งแต่ 6 – 9 สาย เตหน้า ใช้สำหรับตีและร้องเพลงประกอบ ใช้ในโอกาสมีเวลาว่างและเพื่อความสนุกสนาน โดยเฉพาะหนุ่มชาวปกาเกอญอจะใช้เตหน้าในการเกี่ยวพาราสีหญิงสาวในยามค่ำคืน

วัฒนธรรมประเพณี ชาวกะเหรี่ยงมีประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการ ทำพิธีกรรมเลี้ยงผี บวงสรวงดวงวิญญาณ ด้วยการต้มเหล้า ฆ่าไก่ – แกง และมัดมือผู้ร่วมพิธีด้วยฝ้ายดิบ ซึ่งเกี่ยวโยงกัน

ประเพณีปีใหม่ โดยหัวหน้าหมู่บ้านจะเป็นผู้ระบุวันล่วงหน้า แต่ละหมู่บ้านจะมีปีใหม่ แต่แต่ละปีไม่ตรงกัน เพราะเป็นพิธีที่หมายถึงการเริ่มต้นของฤดูกาลการเกษตร และอยู่เย็นเป็นสุข

ประเพณีแต่งงาน ผู้หญิงจะเป็นผู้เลือกคู่ครองเอง เจ้าสาวจะต้องทอเสื้อผ้า กางเกง ยามไว้ให้เจ้าบ่าว ทั้งเจ้าบ่าวเจ้าสาวต้องฆ่าหมูฆ่าไก่เพื่อทำพิธีกรรมบอกต่อผีบรรพบุรุษและเป็น อาหารเลี้ยงแขก แต่งงานแล้วฝ่ายชายต้องมาอยู่บ้านฝ่ายหญิง 1 ฤดูเก็บเกี่ยว ก่อนแยกไปปลูกบ้าน ใกล้เคียงกัน

ศาสนา ความเชื่อและพิธีกรรม เดิมชาวกะเหรี่ยงนับถือผีมีการบวงสรวงและเซ่นสังเวย อย่างเคร่งครัด ภายหลังหันมานับถือศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์มากขึ้น แต่ก็ยังคงความเชื่อเดิมอยู่ ไม่น้อย เช่น ความเชื่อเรื่องขวัญหรือการทำกิจกรรมต่างๆ จะต้องมีการเซ่น เจ้าที่เจ้าทาง และบอกกล่าวบรรพชน ให้อุดหนุนค้ำจุน ช่วยให้กิจการงานนั้นๆ เจริญก้าวหน้า ทำเกษตรกรรมได้ผลผลิตดี ให้อยู่เย็นเป็นสุข ปกป้องคุ้มครองดูแล และยังเป็นการขอขมาต่อท่าน

ชนเผ่ากะเหรี่ยงที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงป่าเป้า

ม้ง หมายถึง อีสระชน เดิมอาศัยอยู่ในประเทศจีน ต่อมาชาวจีนเข้ามาปราบปราม เป็นเหตุให้อพยพลงมาถึงตอนใต้ของจีน และเขตอินโดจีน ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ และตอนเหนือของ ประเทศไทย บริเวณ ประมาณ พ.ศ. 2400 โดยมีสองกลุ่มได้แก่ ม้งน้ำเงินและม้งขาว ไม่ชอบให้ เรียกว่าแม้ว

ภาษา ภาษาม้งจัดอยู่ในสาขาแม่น้ำ-เย่าจองตระกูลจีน-ทิเบตไม่มีภาษาเขียนแต่ใช้ ตัวอักษรภาษาโรมัน มาใช้

ลักษณะบ้านเรือน ชนเผ่าม้ง นิยมสร้างบ้านอยู่บนภูเขาสูง สร้างบ้านคร่อมพื้น โดยใช้ พื้นดินเป็นพื้นบ้าน ฝาบ้านเป็นไม้แผ่น มุงด้วยคา มีห้องนอน กับห้องครัวในบ้าน บ้านจะมีขนาดใหญ่ เพราะอยู่อาศัยในลักษณะครอบครัวขยาย ม้ง ถือผู้อาวุโสเป็นหัวหน้าครอบครัว

การแต่งกาย

ม้งน้ำเงิน ผู้ชาย สวมเสื้อสีดำ หรือน้ำเงิน ตัวสั้น ตัวป้าย ปักลวดลาย แขนยาว ขลิบ ขอบแขนเสื้อด้วยสีฟ้า ส่วนกางเกงใช้สีเดียวกัน เป้ากางเกงจะกว้างและหย่อนต่ำลงมาถึงหัวเข่า ปลาย ขาแคบมีผ้าสีแดงคาดเอวเอาไว้ ชายผ้าทั้งสองข้างปักลวดลาย ห้อยลงมา **ผู้หญิง** สวมเสื้อสีดำ หรือสีน้ำเงินเข้ม มีลวดลายที่หน้าอก แขนยาวขลิบที่ปลายแขนด้วยสีฟ้า ปกเสื้อห้อยพับไปด้านหลัง ปักลวดลาย สวมกระโปรงจีบ รอบตัว ลวดลาย จากการเขียนด้วยขี้ผึ้งแล้วนำย้อมสีน้ำเงิน มีผ้าผืน ยาวปักลวดลาย ห้อยชายปิดกระโปรง ผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว จะใช้ผ้าพื้นเรียบ ขลิบชายด้วยผ้าสี มีผ้า

แดงปักกลดลายที่ชายทั้งสองข้าง และปล่อยเป็นพู่ห้อยลงมา คาดด้วยเข็มขัดเงินทับ พันแข้งด้วยผ้าสีน้ำเงินหรือดำ มวยผมไว้ที่กลางกระหม่อมมีซ้องผมมวย พันเสริมให้ใหญ่ขึ้น แล้วใช้ผ้าโพกทับมวยผมประดับเครื่องเงิน และเหรียญเงิน

มั่งขาว ผู้ชาย แต่งกายคล้ายกันกับมั่งน้ำเงิน แต่มีการประดับลวดลายน้อยกว่า ที่คอสวมห่วงเงินรอบคอหลายห่วง **ผู้หญิง** ส่วนใหญ่จะแต่งตัวคล้ายกันกับมั่งน้ำเงิน เดิมนิยมสวมกระโปรงสีชาวล้วนไม่มีลวดลายใดๆ มีผ้าผืนยาวที่ปิดทับด้านหน้ากระโปรงปักลวดลาย พร้อมทั้งมีผ้าแถบสีแดงคาดเอว ปล่อยชายเป็นหางไว้ด้านหลัง ปัจจุบันนุ่งกางเกงทรงจีนสีน้ำเงินเข้มแทนกระโปรง พันมวยผม และกันเชิงผมด้านหน้าให้ดูมีหน้าผากกว้างขึ้น

วัฒนธรรม และประเพณี ชาวเขาเผ่ามั่งหรือมั่งมีประเพณีและวัฒนธรรมตลอดทั้งความเชื่อ เป็นของตนเองสืบมาแต่บรรพบุรุษ เช่น ประเพณีฉลองปีใหม่ เรียกว่า “ น่อเป็โจ้วซซ์ ” แปลว่า กินสามสิบ โดยถือเอาวันสุดท้ายคือ ๓๐ ค่ำ ของเดือน ๑๒ ในทุกปีเป็นวันส่งท้ายปีเก่า อยู่ในราวปลายเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม ชาวมั่ง จะประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทุกคนจะสวมเสื้อผ้าชุดใหม่ประดับเครื่องเงินสวยงาม เด็ก ๆ จับกลุ่มกันเล่นลูกข่าง และร้องรำทำเพลง หนุ่มสาวจะจับคู่กันโยนลูกช่วง พุดคุยกัน

ประเพณีแต่งงาน ชาวมั่ง จะไม่เกี่ยวพาราฮี หรือแต่งงานกับคนแซ่หรือตระกูลเดียวกัน เพราะถือเป็นพี่น้องกัน ชาวมั่งนิยมแต่งงาน ในระหว่างอายุ ๑๕ – ๑๘ ปี เมื่อแต่งงานกันแล้วฝ่ายหญิงจะย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านของฝ่ายชาย ซึ่งนับเป็นการเพิ่มสมาชิกในครอบครัวชายชาวมั่งอาจมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคน อยู่รวมกันในบ้านของฝ่ายสามี

ศาสนา ความเชื่อ และพิธีกรรม ชาวมั่ง มีการนับถือวิญญาณบรรพบุรุษ สิ่งศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่อยู่บนฟ้า ในลำนน้ำ ประจำต้นไม้ ภูเขา ไร่นา ฯลฯ ชาวมั่ง จะต้องเช่นสังเวยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เหล่านี้ปีละครั้ง

ชนเผ่ามั่งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอเวียงแก่น อำเภอเชียงของ อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเทิง อำเภอขุนตาล อำเภอดอยหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอเวียงป่าเป้า

เมียน (Mien) หรือ เย้า (Yao) ถิ่นฐานเดิมอยู่ในประเทศจีนแถบแม่น้ำแยงซี จีนเรียกขานว่า เย้า แปลว่า ป่าเถื่อน “เมียน” เป็นชื่อที่ทางราชการตั้งให้ หรือบางครั้งจะเรียกว่า “อ้าวเมียน” แปลว่ามนุษย์ การอพยพโยกย้าย ของเผ่าเมียน 12 สกุล ลงมาทางใต้ประมาณศตวรรษที่ 15-16 เข้าสู่เวียดนาม ผ่านลาว และเข้ามาทางตอนเหนือของประเทศไทย เข้ามาอยู่ในประเทศไทยในราว 100 ปีเศษที่ผ่านมา

ภาษา จัดอยู่ในตระกูลจีน – ทิเบต สาขาแม้ว – เย้า มีภาษาพูดไม่มีภาษาเขียน จึงได้นำเอาภาษาเขียนของภาษาฮั่นมาใช้

ลักษณะบ้านเรือน จะปลูกบ้านคร่อมดินโดยใช้พื้นดินเป็นพื้นบ้าน โดยไม่ตั้งอยู่บนยอดเขา หรือไม่ตั้งอยู่บนที่สูงกว่าต้นน้ำ และจะต้องไม่เป็นหุบเขา ตั้งอยู่ในระดับความสูง 1,000 – 1,500 เมตร จากระดับน้ำทะเล ครอบครั้ว ครอบครั้วเมียนส่วนมากจะเป็นครอบครั้วขยาย ทุกคนต้องเคารพเชื่อฟัง หัวหน้าครอบครั้ว ถือกันตามศักดิ์ อาวุโส และการนับญาติทางฝ่ายชาย เมื่อแต่งงานจะนำภรรยาของตนเองมาอยู่กับพ่อแม่ฝ่ายชาย

อาหารการกิน นิยมกินข้าวเจ้า (ข้าวสวย) ใส่น้ำมันพร้อมตะเกียบ ส่วนกับข้าวนิยมกินอาหารที่ปรุงสุกแล้ว ส่วนมากมีรสเค็มด้วยเกลือ

การแต่งกาย ชาวเมียนหญิง เครื่องแต่งกายประกอบด้วย นุ่งกางเกงขาก๊วยเป็นผ้าสีดำ ปักลวดลายด้านหน้า ผ้ายาคาดเอว ผ้ายาคีระชะ เสื้อคลุมแขนยาว ด้านหลังเป็นผ้าตรงขึ้นเดียว ด้านหน้าเป็นผ้า 2 ชั้น มีไหมพรมสีแดงเป็นพวงที่สอดเสื้อ ชาวเมียน ผู้ชาย จะสวมเสื้อตัวสั้นหลวม คอกกลม ขึ้นหน้าห่ออกอ้อมไปติดกระดุมลูกตุ้มเงิน 8 – 10 เม็ด เป็นแนวทางด้านขวา กางเกงขาก๊วย ตัดเย็บผ้าทอมือย้อมครามสีน้ำเงินหรือดำ จะมีลายปักและกระเป๋าดัดอยู่ด้านหน้า

เครื่องดนตรี จะเล่นในโอกาส ช่วงประกอบดำเนินพิธีในพิธีกรรม เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ พิธีตั้งวิญญาณคนตายจากนรก เครื่องดนตรีของเมียนมี 2 ประเภท คือ เครื่องเป่าได้แก่ ปี่ (จยัด) ทำด้วยทองแดง ทองเหลือง ความยาวประมาณไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และเครื่องตีได้แก่ กลอง ฆ้อง และฉาบ

ความเชื่อและพิธีกรรม ชาวเมียนส่วนใหญ่จะนับถือเทพยดา วิญญาณบรรพบุรุษ และวิญญาณทั่วไป ทุกบ้านจะมีหิ้งบูชา เป็นที่สถิตของวิญญาณบรรพบุรุษ และมีความเชื่อในเรื่องที่อยู่เหนือธรรมชาติ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตลอดจนการนับวันเดือนปี สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โชคลาง และการทำนาย

วัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรมที่สำคัญ จะมีพิธีกรรมการตั้งครุฑ พิธีกรรมการเกิด การสู่ขวัญ การบวช การแต่งงาน พิธีงานศพ ขึ้นปีใหม่ และวันกรรม วันเจ็ย เจ็ยบ ผะย (สารทจีน) พิธีชบ ตะปุงเมียน

จุดเด่น ของชนเผ่าเมียน (เย้า) บ้านปางค่าใต้ ต.ผาซ่างน้อย อ.ปง จ.พะเยา ได้แก่ พาสปอร์ตที่ยาวที่สุดในโลก (ปัจจุบันในพื้นที่โครงการหลวงมีชาวเมียนอาศัยอยู่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางค่า อ.ปง จ.พะเยา)

ชนเผ่าเมียน (เย้า) ที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอพาน และอำเภอเชียงของ

อาข่า (Akah) หรือ อี้ก้อ ชาวอาข่า หรือ อี้ก้อ หรือ ซ่าก้อ อาศัยอยู่ในมณฑลยูนนาน แคว้นสิบสองปันนาและไกวเจา เมื่อถูกรุกรานจึงทยอย กันอพยพลงใต้ ไปยังแคว้นเชียงตุง พม่า แคว้นหัวโขง และแคว้นพงสาลี ในลาว บ้านหินแตกปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตของดอยแม่สะลอง

จังหวัดเชียงราย เมื่อกว่า 80 ปีมาแล้ว และกระจายไปตาม จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก กำแพงเพชร แพร่ ลำปาง และเพชรบูรณ์ **อาข่า** เป็นชนเผ่า ที่สามารถสืบสาวรายนามบรรพบุรุษฝ่าย บิดาขึ้นไปถึงตัว “**ต้นตระกูล**” ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีการ ทั้งตำนาน สุภาษิต ได้เป็นอย่างดี อาข่า แปลว่า อา...เป็นคำขึ้นต้นที่อาข่าใช้เรียกบุคคล ข้า.. แปลว่า ไกล-ห่างไกล มีความหมายว่า กลุ่มคนที่อาศัยอยู่บนดอยสูง ซึ่งห่างไกลจากความเจริญ และไม่ชอบให้เรียก อี้อ้อ ด้วยถือเป็นการดูถูกเหยียดหยาม ซึ่ง คำว่า อี้อ้อ แปลว่า หนึ่งคน หนึ่งกลุ่ม

ภาษาของเผ่าอาข่า ภาษาอาข่าจัดอยู่ในสาขา ยี (โลโล) ของตระกูลพม่า-ทิเบต มีภาษาพูด แต่ไม่มีภาษาเขียน

ลักษณะบ้านเรือน ในการเลือกตั้งหมู่บ้าน หัวหน้าหมู่บ้าน หัวหน้าพิธีกรรม ช่างตีเหล็ก และผู้อาวุโสในหมู่บ้านจะเป็นผู้เลือกสถานที่และเสี่ยงทายขอที่จากผีเจ้าที่ โดยใช้ไข่ 3 ฟอง โยนลงไปบนพื้น หากไข่แตกก็สร้างหมู่บ้านได้ ถ้าไข่ไม่แตก จะตั้งหมู่บ้านบริเวณนั้นไม่ได้ อาข่า นิยมปลูกบ้านที่มีความสูงประมาณ 3,000-4,000 ฟุต จากระดับน้ำทะเล ที่ตั้งหมู่บ้านเป็นภูเขาลูก กลางที่ล้อมรอบด้วยภูเขาสูง เชื่อว่าจะทำให้ชาวบ้านอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข เลี้ยงสัตว์ตีพืชผลในไร่อุดมสมบูรณ์ หมู่บ้านจะต้องมีพื้นที่กว้างขวาง เพียงพอสำหรับเด็ก ๆ วิ่งเล่น และใช้เป็นที่พักผ่อนของ ชาวบ้านในพิธีกรรมหรืองานฉลองต่าง ๆ ได้ด้วย บ้านอาข่า จะยกพื้นสูงจากพื้นดิน ประมาณ 1 เมตร มีบันได 3 – 5 ชั้น บ้านสร้างด้วยไม้ไผ่มีเสาเป็นไม้เนื้อแข็ง ฝาบ้านทำด้วยฟากไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยหญ้าคาที่คลุมยาวลงมาจนถึงพื้นดิน ไม่มีหน้าต่าง มีเตาไฟ 2 เตา สำหรับปรุงอาหาร และสำหรับต้มน้ำชาไว้เลี้ยงแขก

การแต่งกาย อาข่าใช้ผ้าฝ้ายทอเนื้อแน่นย้อมเป็นสีน้ำเงินเข้มและสีดำ หญิง สวมเสื้อตัวสั้น กระโปรงพลีทสั้น ผ้าคาดเอวและผ้าพันน่อง ห้อยคอด้วยลูกปัด มีจุดเด่นที่หมวก ประดับด้วยลูกปัดหลากสี ความแตกต่างของหมวก อยู่ที่หญิงวัยเด็ก วัยรุ่น สวมหมวกทรงกลม หากแต่งงานแล้ว จะสวมหมวกทรงสูง ผู้ชาย สวมเสื้อคอกลมแขนยาว กางเกงขาก๊วย สีเดียวกัน

วัฒนธรรม ประเพณี ครอบครัวอาข่าเป็นแบบครอบครัวขยาย อยู่รวมกันหลายครอบครัว หนุ่มสาวอาข่ามีอิสระในการเกี่ยวพาราฮีและการเลือกคู่ครอง หากแต่งงานแล้ว ผู้หญิงจะเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวของผู้ชาย และมานับถือผีฝ่ายสามี ทุกหมู่บ้านจะมีลานโล่งกลางหมู่บ้านเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เป็นลานดินเรียกว่า “**ลานสาวกอด**” หรือ “**แดห้อง**” เป็นลานที่ดินที่หนุ่มสาวอาข่ามาพลอดรักกัน และเด็กๆมาร้องรำทำเพลงกัน นอกจากนี้ก็ยังมีประเพณี ปีใหม่ลูกช้าง ประเพณีไข่แดง ไล่ชิงช้า ประเพณีไล่ผี

ศาสนา พิธีกรรมและความเชื่อ ชาวอาข่าอาข่าไม่มีคำว่า “**ศาสนา**” แต่มีคำว่า “**บัญญัติอาข่า**” ซึ่งครอบคลุมไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีการทุกอย่างในการดำเนินชีวิต มีความเชื่อในเรื่องผี โชคกลาง และการเสี่ยงทาย เป็นที่สุด ผีหรือ “**แหนะ**” ได้เข้ามามีบทบาท

ในวิถีชีวิตของชาวอาข่า มีผีดี เช่น ผีบรรพบุรุษคอยให้ความคุ้มครอง ส่วนผีร้าย มักจะเป็นผีตายทั้งกลม ผีตายโหงผีป่า และผีน้ำ ซึ่งชอบทำให้คนเจ็บป่วย เหตุนี้เองอาข่าจึงไม่นิยมต่อน้ำเข้าหมู่บ้าน และไม่ชอบอาบน้ำ ส่วนผีป่านั้นจะชอบหลอกหลอนคนและทำร้ายคนในป่า

พิธีกรรมของอาข่ามีอยู่ด้วยกัน 9 พิธี ได้แก่ พิธีขึ้นปีใหม่ พิธีเกี่ยวกับการเกษตร ก่อนลงมือทำไร่ พิธีทำประตู่หมู่บ้าน พิธีบวงสรวงผีใหญ่ พิธีเลี้ยงผีบ่อน้ำ เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของพืชไร่ พิธีไล่ชิงช้า เพื่อระลึกถึงเทพิดาผู้ประทานความอุดมสมบูรณ์ให้แก่พืชผลที่กำลังออกงาม พิธีกินข้าวใหม่จัดขึ้นเพื่อฉลองรวงข้าวสุกและขอบคุณต่อผีไร่ พิธีไล่ผีออกจากหมู่บ้าน พิธีเลี้ยงผีบรรพบุรุษ

ชาวเขาเผ่าอาข่า ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอแม่สรวย อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง

ลาหู่ หรือ มูเซอ อาศัยอยู่ในประเทศจีนเมื่อถูกรุกรานจึงอพยพมาทางตอนใต้เข้าสู่ประเทศพม่า และทางเหนือของประเทศไทย เมื่อกว่า 13 ปีมาแล้ว โดยเข้ามาทางอำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย และอำเภอฝาง อมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเพียงส่วนน้อยที่มาจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มูเซอที่รู้จักกันมาก ได้แก่ มูเซอดำ มูเซอแดง มีวัฒนธรรมประเพณีคล้ายคลึงกัน มูเซอ เป็นภาษาพม่า แปลว่า นายพราน เนื่องจากมีความชำนาญในการล่าสัตว์โดยใช้หน้าไม้ภาษาอังกฤษ เรียกว่า ลาฮู ในกลุ่มมูเซอดำ เรียกว่า ลาฮูนา มูเซอแดง เรียกว่า ลาฮูยี

ภาษา มูเซอพูดภาษาธิเบต-พม่า ซึ่งคล้ายคลึงกับพวกอาข่าและลีซอ มูเซอส่วนใหญ่พูดภาษาไทยใหญ่และลาวได้ บางคนก็พูดภาษาจีนยูนนาน หรือพม่า ภาษามูเซอแดงและมูเซอดำต่างกันไม่มากนัก จึงฟังกันรู้เรื่อง

ลักษณะบ้านเรือน มูเซอจะปลูกบ้านอยู่บนดอยสูงระดับ 4,000 ฟุตขึ้นไปจากระดับน้ำทะเล เพราะถือว่าผู้ที่อยู่สูงจะเหนือกว่าผู้ที่อยู่ต่ำ บ้านมูเซอจะสร้างด้วยไม้ไผ่ เสาไม้หลังคาแฝกหรือคา หน้าบ้านมีนอกชาน มีเตาไฟก่อไว้กลางบ้านหรือมุมบ้านสำหรับให้ความอบอุ่นในฤดูหนาว และหุงต้มอาหาร

การแต่งกาย **มูเซอแดง** ผู้หญิง สวมเสื้อตัวสั้นสีดำ แขนยาว ผ่าอก ติดแถบผ้าสีแดงที่สาบเสื้อ รอบชายเสื้อและแขน ตกแต่งเสื้อด้วยกระดุมเงิน ส่วนผ้าซิ่นใช้สีดำเป็นพื้น มีลายสีต่างๆ สลับกันอยู่ที่เชิงผ้าโดยเน้นสีแดงเป็นหลัก **ผู้ชาย** สวมเสื้อสีดำ ผ่าอกกลาง กระดุมโลหะเงิน หรือกระดุมเปลือกหอย กางเกงจีสีดำหลวมๆ ยาวลงไปแค่เข่าหรือใต้เข่าเล็กน้อย

มูเซอดำ ผู้หญิง แต่งกายด้วยเสื้อแขนยาว ตัวเสื้อยาวถึงครึ่งน่อง ผ่ากลางตลอดตัวขลิบชายเสื้อและตกแต่งตัวเสื้อด้วยผ้าสีขาว นุ่งกางเกงขา กว้างสีดำ โปกศีระชะด้วยผ้าดำยาว และปล่อย

ชายผ้าห้อยไปข้างหลังยาวประมาณ 1 ฟุต ปัจจุบันใช้ผ้าเช็ดตัวโปกศีรษะแทน ใช้ผ้าสีดำพันแข้ง ผู้ชาย สวมกางเกงขา กว้างสีดำ เสื้อสีน้ำเงินแขนยาวผ่าหน้าป้ายข้าง สั้นแคบสั้นเอว

วัฒนธรรมประเพณี ชาวมุเซอ มีอิสระในการเลือกคู่ครอง มีสัมพันธภาพเพศในอายุ ยังน้อย ไม่ชอบแต่งงานกับหญิงสาวบ้านเดียวกัน การแต่งงาน การหย่าของมุเซอจะต้องมีการฆ่าหมู เพื่อสังเวยแก่ผีที่กลางลานใหญ่ของหมู่บ้าน เป็นที่สำหรับเดินจะคืนในช่วงงานปีใหม่ หรือมีพิธีทำบุญต่างๆ เช่นทำบุญขึ้นบ้านใหม่ พิธีกินข้าวใหม่

ศาสนา ความเชื่อ พิธีกรรม มุเซอนับถือผี มีบรรพบุรุษและสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นหลัก แต่ปัจจุบันก็มีการนับถือศาสนาพุทธหรือศาสนาคริสต์ มากขึ้น มีความเชื่อที่มีพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำรงชีวิต การเกิด เจ็บ ตาย บุคคลที่มีอิทธิพลในหมู่บ้านมากที่สุด ได้แก่ พ่อครู หรือปู่จ้อง การตัดสินใจเรื่องสำคัญของหมู่บ้าน หัวหน้าหมู่บ้านและทุกคนจะต้องฟังความคิดเห็นของพ่อครูเป็นหลัก ซึ่งหัวหน้าหมู่บ้านกับพ่อครูอาจจะเป็นคนเดียวกัน ที่เป็นผู้นำทางพิธีกรรมเป็นผู้ทำนายทายทัก รักษาอาการเจ็บป่วยด้วยสมุนไพรหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

มุเซอ อาศัยในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอแม่สรวย

ลือซู (Lishu) หรือ ลือซอ ลือซู หมายถึง ผู้ไม่รู้แห่งชีวิต เดิมอาศัยอยู่ที่ต้นแม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำโขงทางตอนเหนือของธิเบต และทางตะวันตกเฉียงเหนือ ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน และเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2464 ถูกกดดันทางการเมือง การปกครอง และขาดแคลนที่ดินทำกินในพม่า ชาวลือซอจึงได้อพยพเข้ามาในประเทศไทย ทางจังหวัดเชียงราย และกระจายไปตามจังหวัด อาศัยอยู่ใน จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร ลำปาง สุโขทัย พะเยา และแพร่ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง รักความอิสระ

ภาษา ลือซอ อยู่กลุ่มเดียวกับ มุเซอ และอาฮา เรียกว่าโลโล กลุ่มโลโลมีความสัมพันธ์กับภาษาพม่ามีภาษาพูดในกลุ่มหยา (โลโล) ตระกูลธิเบต-พม่า 30% เป็นภาษาจีนฮ่อ ไม่มีภาษาเขียนของตนเอง แต่สำหรับ ลือซอที่นับถือเป็นคริสเตียน ได้ใช้อักษรโรมันมาดัดแปลงเป็นภาษาเขียนของตนเผ่าการตั้งชื่อ นับตามลำดับเลขที่ 1 – 2 – 3 ผู้ชาย ลงท้ายด้วย ยะ เช่น อะเบยะ ผู้หญิง ลงท้ายด้วย มะ

ลักษณะบ้านเรือน ชาวลือซออาศัยอยู่บนเนินเขา ความสูงไม่น้อยกว่า 800 เมตร มีน้ำใช้สะดวกและมีธารน้ำไหลผ่าน สูงสุดของหมู่บ้านจะเป็นที่ตั้งของศาลผีประจำหมู่บ้าน ผีปู่ตา ผีผู้เฒ่า ปลูกบ้านคร่อมบนดินเพราะป้องกันความหนาวได้ดี การจัดที่ในบ้าน ทำเป็นสัดส่วน กั้นเป็นห้องนอน เป็นที่เก็บเครื่องมือการเกษตร และมีชั้นไม้ไผ่ สำหรับวางเครื่องครัว

การแต่งกาย ผู้หญิงลือซอ ทุกวัยแต่งกายด้วยผ้าสีสดใส สวมใส่เป็นเสื้อตัวหลวม แขนกระบอก ส่วนหน้าของเสื้อยาวถึงเข่าส่วนหลังยาวถึงนิมสีน้ำเงิน เขียว ฟ้ายา และม่วง คอเป็นผ้าสีดำ

ตกแต่งลวดลายสวยงาม โดยนำผ้าแถบผ้าสีต่างๆเช่น ม่วง ฟ้า ชมพู เขียว ดำ ขาว ส้ม แดง มาเย็บต่อกันเป็นริ้ว สวมเสื้อก๊ักที่ตกแต่งด้วยกระดุมเงิน สวมกางเกงหลวมๆสีดำ ในตัวเสื้อ ใช้ผ้าสีดำพันรอบเอว คล้ายเข็มขัด สวมปลอกขาเพื่อป้องกัน แผลง กิ่งไม้ หรือกันหนาว ผู้หญิงสูงวัยโปกหัวด้วยผ้าสีดำยาวพันหัวหลาย ๆ รอบ แล้วเก็บชาย หญิงสาวจะสวมหมวกโดยประดับประดาด้วยลูกปัดหลากสี ผู้ชายลือชอ ทุกวัยแต่งกายเหมือนกัน โดยสวมใส่กางเกงที่มีความยาวเลยเข้าเล็กน้อย เป้ากว้างมาก สีน้ำเงิน สีเขียว ฟ้า เสื้อสีดำ แขนยาว คอป้ายตกแต่งกระดุมเงิน ตัดริ้วคุดมสีน้ำเงินที่ส่วนบนของตัวเสื้อ สวมปลอกขาสีดำ

ศาสนาและความเชื่อ และพิธีกรรม ชาวลือชอส่วนใหญ่นับถือผี (เหน) ควบคู่กับ ศาสนาคริสต์ หรือศาสนาพุทธ ผีที่สำคัญมากคือ ผีปู่ ตา ย่า ยาย ผีที่นับถือหรือเกรงกลัวคือ ผีที่อยู่ตามธรรมชาติ เช่น ผีดอย ผีดิน ผีน้ำ ผีไร่ การเรียกขวัญ เป็นความเชื่อด้วยด้านจิต วิญญาณ เพื่อความสุขสบายกาย ใจ ทำต่อเมื่อคนในครอบครัวเจ็บป่วยบาดเจ็บ การทำนายโชค การเลี้ยงผีลือชอ เช่นไหว้จะใช้กระดุกไก่ทำนายโชคชะตาของเจ้าภาพและครอบครัว

วัฒนธรรมประเพณี ค่อนข้างหลากหลาย เช่น ประเพณี การฉลองปีใหม่ การฉลองพืชผล (กินข้าวโพดใหม่) การกินข้าวใหม่ การไหว้ผีหลวง การไหว้ผีไร่ผีนา การไหว้ผีบรรพบุรุษดนตรีเพลงชนเผ่า และการเต้นรำ เครื่องดนตรีชนเผ่ามีไม่มากนัก ได้แก่ แคนน้ำเต้า และซิงใช้เล่นประกอบการเต้นรำในงานต่างๆ เพลงลือชอมีหลายประเภท เพลงที่นิยมคือเพลงเกี่ยวสาว ซึ่งชาย-หญิงร้องโต้ตอบกัน

ชาวลือชอที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอพาน อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่สรวย

ดาราอั้ง หรือ ปะหล่อง ชาวปะหล่องกลุ่มหนึ่ง ได้อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ปี 2527 ชาวปะหล่องกลุ่มหนึ่ง ได้อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงโปรดเกล้าให้อาศัยบริเวณบ้านนอแล ซึ่งเป็นหมู่บ้านใกล้กับพื้นที่รับผิดชอบของสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

ภาษา ชาวปะหล่องมีภาษาพูดเป็นของตนเอง จัดอยู่ในกลุ่มภาษาปะหล่อง – วะ แต่โดยทั่วไปชาวปะหล่องสามารถพูดภาษาฉานและไทใหญ่ ในการติดต่อกับคนต่างเผ่าได้

ลักษณะบ้านเรือน ชาวปะหล่อง จะปลูกบ้านแบบยกพื้น ความสูงประมาณ 1-3 เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความลาดชันของไหล่เขา ก่อสร้างด้วย เสาไม้ พื้นและฝาใช้ฟากไม้ไผ่หลังคามุงหญ้าคา มีห้องนอน มีเตาไฟอยู่กลางห้อง และหิ้งพระ

การแต่งกาย ผู้หญิง สวมเสื้อสีดำ น้ำเงิน หรือเขียว เอวลอย ผ่าหน้า แขนกระบอก ตกแต่งด้วยแถบผ้าสีแดงประดับเสื้อด้วยลูกปัดหลากสี ผ้าชั้นสีแดงสลับลายริ้วขาวเล็กๆ ขวางลำตัว ยาวกรอมเท้า โปกศีรษะด้วยผ้าผืนยาว ปัจจุบันนิยมใช้ผ้าขนหนู ลักษณะที่โดดเด่น คือการสวม

เอาด้วยวงหอย บางคนก็ใช้โลหะสีเงินตัดเป็นแถบยาวตกลงแล้วขดเป็นวง สวมใส่ปนกัน เรียกว่า “หนองว่อง” ปัจจุบันพบเพียงทุ่งนางสงครดอสีน้ำเงิน สวมเสื้อเข้ตสีขา หรือสีสดใส โปกศรีษะด้วยผ้าขาว ลักษณะที่โดดเด่น ได้แก่ การแกะฟัน และฝังด้วยทองหรือพลอยสีต่าง ๆ

วัฒนธรรม และประเพณี

พิธีแต่งงาน ชาวปะหล่อง ไม่นิยมแต่งงานกับคนต่างเผ่า หนุ่มสาวจะพบกันในช่วงเทศกาล หรือพิธีทำบุญ ชายหนุ่มจะเกี่ยวพาราสีหญิงสาวด้วยการ เป่าปี่ (เว่อ) หรือ ดิดซิ่ง (ดิ่ง) พิธีแต่งงานจะมีการเลี้ยงผีเรือนผีปู่ ยา ตา ยาย ในวันมัดมือและหลังจากนั้น ก็จะพากันไป ทำบุญที่วัดตามพิธีกรรมทางศาสนา

ประเพณีทำบุญ ชาวบ้านจะพากันไปทำบุญตักบาตรที่วัด และเฉลิมฉลองเมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันวิสาขบูชา วันปีใหม่ และวันสงกรานต์ ซึ่งนอกจากตักบาตรด้วยข้าว อาหาร ดอกไม้ใส่ขันดอก แล้วยังมีการฟ้อนรำ ร้องเพลง บรรเลงฆ้อง กลอง ฉิ่งฉาบ ทั้งที่วัดและลานหมู่บ้านด้วย พ่อแม่ชาวปะหล่องยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติเช่นเดียวกับชาวพุทธโดยทั่วไป คือ การสนับสนุนให้ลูกชายบวชเณรเพื่อเล่าเรียนธรรมะ และบวชพระ เพื่อแผ่ส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บิดามารดา

ศาสนา ความเชื่อ และพิธีกรรม ชาวปะหล่องมีความเชื่อเรื่องวิญญาณ ควบคุมไปกับการนับถือศาสนาพุทธ ชาวปะหล่องได้ชื่อว่า เป็นกลุ่มที่ยึดถือ คติธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด วิถีชีวิตชาวบ้านอยู่กันอย่างสุจริต ปราศจากอบายมุข มีประเพณีพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา อย่างแน่นแฟ้นทุกหมู่บ้านจะมีวัดเป็นศูนย์กลาง

การรักษาอาการเจ็บป่วย ในหมู่บ้านจะมี “สลา” ซึ่งเป็นผู้มีความรู้เรื่องการรักษาอาการเจ็บป่วยแบบพื้นบ้าน โดยการทำพิธีเช่นสรวงบูชา การใช้ยาสมุนไพร การทำนายทายทักเหตุการณ์ต่างๆ ได้ เป็นผู้ตั้งชื่อเด็กเกิดใหม่เพื่อความเป็นมงคล และทำหน้าที่ปลูกเสกเครื่องรางของขลังเป่ามนต์คาถาเพื่อให้ได้ผลทางการป้องกันตัว หรือทำเสน่ห์มนต์หานิยมด้วย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

5.1.1 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของนักวิชาการในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมไว้โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อรุณวรรณ บุญเทียบทิฆัมพร (2550) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนด้วย พุทธภาวนา : กรณีศึกษาค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) มีวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการอบรมของค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ และเพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชน ด้วยพุทธภาวนา ที่เข้าร่วมโครงการอบรมคุณธรรมค่ายวัดอุโมงค์ วิธีการศึกษาใช้การเก็บรวบรวม ข้อมูลจากเอกสารและการวิจัยภาคสนาม ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ผลจากการศึกษาและ วิจัยพบว่า ด้านวิธีการฝึกอบรม ค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์จะเน้นการอบรมตามหลักพุทธภาวนา 4 คือ กายภาวนา ศิลภาวนา จิตภาวนา ปัญญาภาวนา โดยการแบ่งกลุ่มและธรรมบรรยาย เป็นวิธีที่มี ประโยชน์ ทำให้มีความเข้าใจถึงเนื้อหา สารระได้มาก ด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติ พบว่า มีความเหมาะสมของการฝึกมากที่สุดคือมารยาทชาวพุทธ การเข้าร่วมกิจกรรมในฝึกอบรมพุทธ ภาวนาครั้งนี้ พบว่า เป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ นักเรียนได้เรียนรู้ถึงคุณค่าของอาหาร ความกตัญญู การเคารพบิดา มารดา ครู อาจารย์ เป็นสิ่งที่ควร กระทำ ด้านเวลา พบว่า ระยะเวลา 3 วัน2 คืนมี ความเหมาะสมกับการฝึกอบรมคุณธรรมค่ายวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม)

พรรณวดี พันธวงษา (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึง บริษัทฯ เศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างเครือข่ายเยาวชนในโรงเรียนมัธยมโดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า การที่ผู้เรียนมีความเข้าใจและเข้าถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้นั้นมาจากการจัดกิจกรรมที่ให้ลง มือปฏิบัติ กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

วรรณช อดิศัยศักดิ์ดา (2554:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมทักษะ ชีวิตเด็กและเยาวชน ตำบลแว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ยังมีความจำเป็นที่ จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต ดังจะเห็นได้จาก ค่านิยมการใช้จ่ายสินค้ามีเยื่อหือเพื่อแสดงคุณค่าฐานะ ทางสังคม มีการใช้ยาเสพติด รวมทั้งสุรา บุหรี่ มีพฤติกรรมกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีในเด็กวัยใสที่จน นำไปสู่วงจรการค้าบริการทางเพศ และการติดอินเทอร์เน็ต ที่จะมีความเสี่ยงนำไปสู่การถูกล่อลวงได้ ดังนั้น แนวทางในการเสริมสร้างให้เด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิตสูงขึ้น ได้แก่ การเสริมสร้างประสบการณ์ ใหม่ เพิ่มพูนประสบการณ์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการแสดงออกส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริม ความเป็นมนุษยชาติ แนวทางในการพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนของตำบลระแว้ง มีการ ดำเนินการตามโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็ก

กันสนิณี ปัญญาอภิวงค์ และนรินทร์ สังข์รักษา (2558) ได้ศึกษาทักษะชีวิต เพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับทักษะชีวิตเพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ กลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบระดับทักษะชีวิตเพื่อการจัดการตนเองตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าเพศ ระดับชั้นปี กลุ่มการเรียน และเกรดเฉลี่ยที่แตกต่างกัน ไม่มีผล ต่อระดับทักษะชีวิตเพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะ ชีวิตเพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาาราย

ด้านโดยเรียงลำดับตามจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านการเชื่ออำนาจควบคุมตนเอง และด้านการสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมทำนายระดับทักษะชีวิตเพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ร้อยละ 18.88 และ 4) แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า

นักศึกษาควรมีการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ครอบคลุมต้องหมั่นดูแลและเอาใจใส่ในตัวนักศึกษา สถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านต่างๆ และชุมชนควรจัดโครงการที่เป็นประโยชน์เพื่อสร้างความสามัคคีภายในชุมชน

ประพนธ์ ชูจำปา (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนในหลักสูตรธรรมศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธรรมกาย อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดี สภาพแวดล้อมดี ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ เกิดแรงจูงใจในการเรียน ช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี นำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

โสภา สมหวัง (2557) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับประชากรวัยแรงงาน อำเภอคลองท่อม พบว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยคำนึงถึงความต้องการเรียนรู้หรืออาจปรับเปลี่ยน ไปตามบริบทของชุมชน สังคม ทั้งกายภาพ และชีวภาพ มีการสำรวจความต้องการและจัดให้ตามความเหมาะสม

5.1.2 งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของนักวิชาการในต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมไว้โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อเมนู เทคา (Amenu-Tekaa,1998:1626-A) ได้ศึกษาทัศนะของชาวอินเดียในประเทศแคนาดา สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาที่มีประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการศึกษาที่สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรม ของชุมชนนั้น เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จ

จะเห็นได้ว่าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้รวบรวมมาแล้วนี้ ทำให้เห็นสภาพปัญหา และความต้องการของวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพ และปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Multi- Stage Random Sampling) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและศึกษาภาคสนามเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ข้อมูลจัดทำแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 1 ในส่วนของการศึกษาภาคสนาม มีรายละเอียดดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 อำเภอ จำนวน 13 คน

ครูอาสาสมัคร กศน.ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 อำเภอ จำนวน 152 คน

ประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่ จำนวน 13 อำเภอในจังหวัดเชียงราย จำนวน 123,876 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 510 คน ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 อำเภอ จำนวน 13 คน เชิญผู้บริหารอำเภอทั้ง 13 อำเภอ เข้าร่วมตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ครูอาสาสมัคร กศน.ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 113 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดย ชั้นแรกคัดเลือกโดยใช้ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 43) ประชากร 152 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 113 คน และ ใช้วิธีสุ่มให้กระจายตามสัดส่วนของประชากรครูอาสาสมัครแต่ละอำเภอเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครูอาสาสมัคร ในแต่ละอำเภอ อำเภอที่มีครูอาสาสมัครหลายคนก็ได้ได้กลุ่มตัวอย่างหลายคนอำเภอที่มีครูอาสาสมัครน้อยก็ลดหลั่นลงมา แต่ทุกอำเภอต้องมีกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 1 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูอาสาสมัคร กศน.ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ที่	กศน.อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง				หมายเหตุ
		ผู้บริหาร		ครูอาสาสมัครฯ (พื้นที่สูง)		
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
1	แม่สาย	1	1	2	1	
2	แม่ฟ้าหลวง	1	1	58	44	
3	แม่จัน	1	1	4	3	
4	เชียงแสน	1	1	4	3	
5	เชียงของ	1	1	3	2	
6	เวียงแก่น	1	1	7	5	
7	ขุนตาล	1	1	1	1	
8	พญาเม็งราย	1	1	1	1	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	กศน.อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง				หมายเหตุ
		ผู้บริหาร		ครูอาสาสมัครฯ (พื้นที่สูง)		
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
9	เทิง	1	1	3	2	
10	พาน	1	1	4	3	
11	เวียงป่าเป้า	1	1	19	14	
12	แม่สรวย	1	1	38	28	
13	เมืองเชียงราย	1	1	8	6	
	รวม	13	13	152	113	

ประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่ 13 อำเภอ ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 384 คน โดยกำหนดขนาด โดยใช้ ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 43) และสุ่มอย่างง่าย โดยมีผู้ให้ข้อมูลคือประชาชนในพื้นที่ที่มีครูอาสาสมัคร กศน.ประจำอยู่ในพื้นที่ โดยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลการตามแบบสอบถาม แห่งละ 3-4คนต่อครูอาสาสมัคร 1 คน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ที่	กศน.อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง		หมายเหตุ
		ครูอาสาสมัครฯ (พื้นที่สูง)	ประชาชนชาวไทยภูเขา	
1	แม่สาย	1	4	
2	แม่ฟ้าหลวง	44	149	
3	แม่จัน	3	10	
4	เชียงแสน	3	10	
5	เชียงของ	2	7	
6	เวียงแก่น	5	17	
7	ขุนตาล	1	4	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ที่	กศน.อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง		หมายเหตุ
		ครูอาสาสมัครฯ (พื้นที่สูง)	ประชาชนชาวไทยภูเขา	
8	พญาเม็งราย	1	4	
9	เทิง	2	7	
10	พาน	3	10	
11	เวียงป่าเป้า	14	47	
12	แม่สรวย	28	95	
13	เมืองเชียงราย	6	20	
	รวม	113	384	

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูอาสาสมัคร เกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาและความคิดเห็นต่อแนวทางในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาและ ความต้องการต่อแนวทางในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย

3.2.1 แบบสอบถามความคิดเห็น สำหรับผู้บริหารและครูอาสาสมัคร เกี่ยวกับ สภาพปัญหาและ ความคิดเห็นต่อแนวทางในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratingscale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ บ่อยมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ บ่อย
- 3 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหา ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratingscale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratingscale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 5 สอบถามข้อเสนอแนะความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร ในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3.2.2 สอบถามสำหรับประชาชน เกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยแบ่งเป็น 5 ตอน (ใช้วิธีการ

สัมภาษณ์เพื่อให้ประชาชนตอบคำถามตามแบบสอบถาม เพื่อลดปัญหาเกี่ยวกับการอ่านหนังสือไม่ออกของประชาชน)

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถาม สภาพ ในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratingscale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ บ่อยมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ บ่อย
- 3 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถาม ปัญหา ในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratingscale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถาม แนวทาง และความต้องการในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratingscale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 5 สอบถามข้อเสนอแนะของประชาชนชาวไทยภูเขา ในการกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3.3 การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นโยบายการดำเนินงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยตามทิศทางการพัฒนาประเทศและโอกาสของสำนักงาน กศน. แนวคิดเรื่อง ทักษะชีวิตและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ทฤษฎีการเรียนรู้รู้งาน ทฤษฎีการเรียนรู้ ผู้ใหญ่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารอบแนวคิดในการวิจัย

3.3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร ประเภทต่าง ๆ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 75-77) หนังสือการ วิจัยสำหรับครูของ บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 118-130) หนังสือระเบียบวิธีการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ของ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2551 : 269-306) และหนังสือพื้นฐานการวิจัย การศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาดและคณะ (2551 : 68-73)

3.3.3 กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ โดยครอบคลุมสำหรับเนื้อหาที่สถานศึกษา กำหนดในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ออกมาเป็น 10 ด้าน คือ 1) ด้านวัตถุประสงค์ 2) ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม 3) ด้านรูปแบบวิธีการ จัดกิจกรรม 4) ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม 5) ด้านสถานที่จัดกิจกรรม 6) ด้านสื่อ/อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 7) ด้านบุคลากร/วิทยากรให้ความรู้ในการจัดกิจกรรม 8) ด้านระยะเวลาในการ จัดกิจกรรม 9) ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม 10) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.3.4 สร้างแบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครเป็นข้อกระทงคำถามตาม ขอบข่ายเนื้อหา และหลักเกณฑ์การสร้างให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของขอบเขตการวิจัย และสร้าง แบบสัมภาษณ์ประชาชนเป็นกระทงคำถามตามขอบข่ายเนื้อหา และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.5 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบแก้ไข รวมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาใช้ และตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objectives Congruent : IOC) ระหว่างข้อคำถาม กับเนื้อหาโดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2552 : 50) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) นายสุรพล วงศ์หวั่น ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย วุฒิการศึกษา กศม.(บริหาร การศึกษา) ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2) นางพรมาดา วงศ์หวั่น ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย วุฒิการศึกษา กศม.(บริหาร การศึกษา) ปฏิบัติงานด้านการวิจัย/นิเทศ ติดตามงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย

3) นางอภิญา เป้นนอก ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่สาย วุฒิการศึกษา กศม.(บริหารการศึกษา) ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไป ทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ครูอาสาสมัครในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เชียงราย และประชาชนชาวไทยภูเขา ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีความ คล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร รวมเป็น 30 ชุด

3.3.7 ได้หาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ จะมี ค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 117) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร เท่ากับ 0.978 และครูอาสาสมัครเท่ากับ 0.983 และ ความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาเท่ากับ 0.984

3.3.8 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือไปยัง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

3.4.2 ผู้ศึกษาขอหนังสือราชการจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือไปยังสถานศึกษา ใน สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.3 ผู้ศึกษานำหนังสือราชการที่ขอจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย นำส่งให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ทั้ง 13 กศน.อำเภอ ด้วยตนเองเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการประชุมสร้างความเข้าใจในการกรอกแบบสอบถามของผู้บริหารและครูอาสาสมัคร และชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการสอบถามข้อมูลตามแบบสอบถาม การวิจัยสำหรับประชาชน โดยขอความร่วมมือครูอาสาสมัครในพื้นที่เป็นผู้สัมภาษณ์เพื่อได้ข้อมูลแล้วกรอกลงในแบบสอบถามที่จัดให้ และส่งกลับคืนให้สถานศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด

3.4.4 ผู้ศึกษาขอรับแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาด้วยตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และขอเก็บข้อมูลใหม่ในกรณีไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว มาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.5.1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 แบบสอบถาม สภาพ และปัญหาและความต้องการ ในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงรายวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.5.3 แบบสอบถามแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.4 ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตาราง

3.5.5 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15

คน แล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแนวทางการจัดกิจกรรมฯ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป
นำเสนอโดยพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 สถิติเพื่อหาคุณภาพของแบบวัด

1) การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทุกคน
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสถานการณ์ทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
 K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์ข้อมูลจัดทำแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ จัดทำร่างแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

3.6.2 จัดสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ร่างแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ครูอาสาสมัคร พื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย และ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ซึ่งเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ กศน.

อำเภอที่มีการจัดการศึกษาให้กับประชาชนชาวไทยภูเขา จำนวน 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย จำนวน 3 คน ครูอาสาสมัคร คัดเลือกจาก กศน.อำเภอที่มีการจัดการศึกษาให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาที่มีครูจำนวนมาก จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จำนวน 5 คน ประชาชนชาวไทยภูเขา จำนวน 1 อำเภอคัดเลือกจากตัวแทนประชาชน ในพื้นที่ ศูนย์การเรียนรู้ ตั้งอยู่ จำนวน 7 คน

2) เครื่องมือ เป็นแบบสนทนากลุ่ม โดย สร้างแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Groups) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามขอบข่ายเนื้อหา และหลักเกณฑ์การสร้างให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของขอบเขตการวิจัยและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมในการใช้ภาษาและให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการใช้คำถามที่มีความกระชับและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะเก็บข้อมูล

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่ม ในวันที่ 20 สิงหาคม 2560 ณ ห้องสมุดประชาชนอำเภอแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงรายและประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายทั้ง 13 อำเภอมาสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยสรุปเป็นประเด็นๆ ตามกรอบแนวทางการวิจัยที่กำหนด

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสรุปประเด็นและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาปรับปรุงแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายให้สมบูรณ์ขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่องแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเป็น ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยจากแบบสอบถามการวิจัย โดย แบ่งเป็น 6 ตอน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

ข้อมูลทั่วไปของครูอาสาสมัคร

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ตอนที่ 2 สภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

2.1 สภาพ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

2.2 สภาพ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

2.3 สภาพ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

3.1 ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

3.2 ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

3.3 ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

4.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

4.2 ความคิดเห็นครูอาสาสมัครต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

4.3 ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 5 สังเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

5.1 ร่างแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

5.2 ผลการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้จัดประชุมสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมอภิปรายกลุ่ม เป็นผู้บริหารอำเภอ 3 คน ครูอาสาสมัคร จำนวน 5 คน และ ตัวแทนประชาชน 7 คน ในวันที่ 20 สิงหาคม 2560 ณ ห้องสมุดประชาชนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย และปรับปรุงแนวทาง ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.3 สรุปแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยนำข้อเสนอแนะมาจากการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นำเสนอข้อมูลทั่วไป 3 ส่วน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย (ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดั่งผลการวิจัยดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร กศน.อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.3 จำนวน และร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย (n=13)

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	6	46.1
	หญิง	7	53.9
	รวม	13	100.0
2	อายุ		
	น้อยกว่า 30 ปี	-	
	31-40 ปี	1	7.7
	41-50 ปี	2	15.4
	51 – 60 ปี	10	76.9
	รวม	13	100.0
3	วุฒิการศึกษา		
	ปวช.หรือเทียบเท่า	-	-
	ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3	23.1
	ปริญญาตรี	1	7.7
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	9	69.2
	ปริญญาโท	-	-
	ปริญญาเอก	-	-
	รวม	13	100.0

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4	สถานะภาพ		
	พนักงานราชการ	-	-
	ข้าราชการ	13	100.0
	รวม	13	100.0
5	ระยะเวลาในการทำงาน		
	ต่ำกว่า 5 ปี	-	
	5 – 10 ปี	-	
	มากกว่า 10 ปี	13	100.0
	รวม	13	100.0

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 คน เป็นเพศชาย 6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 เป็นเพศหญิง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 76.9 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 และอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 การศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมา ระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.2 ข้อมูลทั่วไปของครูอาสาสมัคร (ครู ศศ.ช.) สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.4 จำนวน และร้อยละของครูอาสาสมัคร (ครู ศศ.ช.) สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย (n=113)

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	55	48.7
	หญิง	58	51.3
	รวม	113	100.0
2	อายุ		
	น้อยกว่า 30 ปี	17	15.0
	31-40 ปี	56	49.6
	41-50 ปี	29	25.7
	51 – 60 ปี	11	9.7
	รวม	113	100.0
3	วุฒิการศึกษา		
	ปวช.หรือเทียบเท่า	14	12.4
	ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	8	7.1
	ปริญญาตรี	83	73.5
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	5	4.4
	ปริญญาโท	3	2.7
	ปริญญาเอก	0	-
	รวม	113	100.0
4	สถานะภาพ		
	พนักงานราชการ	113	100.0
	ข้าราชการ	-	-
	รวม	113	100.0
5	ระยะเวลาในการทำงาน		
	ต่ำกว่า 5 ปี	11	14.2
	5 – 10 ปี	21	18.6
	มากกว่า 10 ปี	76	68.3
	รวม	113	100.0

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิจัยพบว่าครูอาสาสมัคร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 113 คน เป็นเพศชาย 55 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 เป็นเพศหญิง 58 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 มีอายุน้อยกว่า 30 ปีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 และอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 การศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 รองลงมาในระดับปวช.หรือเทียบเท่า จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 4.4 และ ปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 มีสถานภาพเป็นพนักงานราชการ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ครูอาสาสมัครส่วนใหญ่ จะมีประสบการณ์การทำงานโดยมีระยะเวลาในการทำงานด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมากกว่า 10 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมา มีระยะเวลาในการทำงานด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และมี มีระยะเวลาในการทำงานด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่ำกว่า 5 ปี เพียง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2

1.3 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.5 จำนวน และร้อยละของประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่จังหวัดเชียงรายที่ตอบแบบสอบถาม (n=384)

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	180	46.9
	หญิง	204	53.1
	รวม	384	100.0
2	อายุ		
	น้อยกว่า 31 ปี	226	58.9
	31-40 ปี	87	22.7
	41-50 ปี	30	7.8
	51 – 60 ปี	39	10.2
	61 ปีขึ้นไป	2	0.5
	รวม	384	100.0

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3	วุฒิการศึกษา		
	ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	91	23.7
	มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	116	30.2
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	106	27.6
	ปวช.หรือเทียบเท่า	11	2.9
	ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	4	1.0
	ปริญญาตรี	49	12.8
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	1	0.3
	ปริญญาโท	6	1.6
	รวม	384	100.0
4	อาชีพ		
	รับจ้าง	196	51.0
	ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	29	7.6
	เกษตรกรรม	120	31.3
	ลูกจ้างประจำ	8	2.1
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	17	4.4
	ข้าราชการการเมือง	4	1.0
	ข้าราชการบำนาญ	10	2.6
	รวม	384	100.0
5	สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม		
	ผู้นำชุมชน	30	7.8
	ประชาชนทั่วไป	346	90.1
	ผู้นำศาสนา	8	2.1
	รวม	384	100.0

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิจัยพบว่าประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย จำนวน 384 คน เป็นเพศชาย 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 เป็นเพศหญิง 204 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 มีอายุน้อยกว่า 31 ปี จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 87 คน

คิดเป็นร้อยละ 22.7 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 อายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 การศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 ปริญญาตรี จำนวน 49 คนคิดเป็นร้อยละ 12.8 ปวช.หรือเทียบเท่า จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และ ประกาศนียบัตรบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 0.3 อาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ คือรับจ้าง จำนวน 196คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือเกษตรกร จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 คาขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ข้าราชการบำนาญ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ลูกจ้าง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ข้าราชการการเมือง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 90.1 ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 และ ผู้นำศาสนา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

ตอนที่ 2 สภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

2.1 สภาพ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ด้านวัตถุประสงค์	4.29	0.659	มาก
ด้านประเภทเนื้อหา	4.16	0.740	มาก
ด้านรูปแบบวิธีการจัด	4.18	0.652	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์	4.12	0.713	มาก
ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	3.92	0.942	มาก
ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	3.71	0.498	มาก
ด้านบุคลากร วิทยากรในการจัดกิจกรรม	4.33	0.966	มาก
ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.26	1.303	มาก
ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม	4.12	0.974	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.34	0.805	มาก
รวม	3.94	0.825	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.825) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสภาพในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน บุคลากร วิทยากรในการจัดกิจกรรม (\bar{X})=4.33, S.D.=0.966) ด้านวัตถุประสงค์ (\bar{X} =4.29, S.D.= 0.659) ด้านรูปแบบวิธีการจัด (\bar{X} =4.18, S.D.=0.652) ด้านประเภทเนื้อหา (\bar{X} =4.16, S.D.=0.740) ด้านการประชาสัมพันธ์ (\bar{X} =4.12, S.D.=0.713) ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม (\bar{X} =4.12, S.D.=0.974) ด้านสถานที่จัดกิจกรรม (\bar{X} =3.92, S.D.=0.942) ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ใน

การจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.498) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.805) และ ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.26$, S.D.=1.303) ตามลำดับ

ต่อไปนี้เป็นความคิดเห็นของผู้บริหาร รายนาม ต่อสภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่	4.15	1.463	มาก
จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในการดูแลตนเองให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมรู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ	4.15	0.689	มาก
จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.46	0.519	มาก
จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	4.54	0.660	มาก
จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	4.46	0.519	มาก
จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ และสามารถแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.15	0.376	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า ในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.23	0.439	มาก
จัดกิจกรรมส่งเสริมที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และ ตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนใน สังคมไทย	4.23	0.439	มาก
จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า ในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.23	0.439	มาก
จัดกิจกรรมส่งเสริมที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และ ตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนใน สังคมไทย	4.23	0.439	มาก
กิจกรรมส่งเสริมให้รู้วิธีป้องกันไม่ให้ตนเอง ครอบครั วชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข สามารถปฏิบัติตัวเป็น แบบอย่างที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสามารถแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	4.23	0.832	มาก
รวม	4.29	0.659	มาก

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.659) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกวัตถุประสงค์อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.659) จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้

ความเข้าใจและตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.519) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.519) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.439) จัดกิจกรรมส่งเสริมที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.439)

9. กิจกรรมส่งเสริมให้รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดตนเอง ครอบครัว ชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข สามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.832) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ และสามารถแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.376) จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในการดูแลตนเองให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมรู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.689) จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=1.463) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านประเภทเนื้อหา ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหา กิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. ด้านทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด	4.25	0.697	มาก
1.1 ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่	4.31	0.630	มาก
1.2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาเสพติดของตนเองและคนในครอบครัว	4.23	0.725	มาก
1.3 ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	4.15	0.801	มาก
1.4 กระบวนการคิด แก้ไขปัญหา เมื่อลูกติดยา	4.31	0.630	มาก
2. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา	4.23	0.715	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหา กิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
3. กิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจ มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา	4.31	0.630	มาก
3.1 ในเรื่องการฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกัน ตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และวิธีการขอความ ช่วยเหลือ	4.31	0.630	มาก
3.2 ความรู้เกี่ยวกับ การคุมกำเนิด	4.15	0.801	มาก
3.3 ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการ ป้องกัน	4.15	0.801	มาก
4. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.14	0.835	มาก
4.1 ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	4.46	0.660	มาก
4.2 ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา	4.23	0.725	มาก
4.3 การเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือ การเข้ามัสยิด/ โบสถ์	3.77	1.166	มาก
4.4 การสวดมนต์/ฝึกสมาธิ หรือ การละหมาด/ฝึก สมาธิ	3.85	1.144	มาก
4.5 การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	4.31	0.630	มาก
4.6 ความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย	4.15	0.801	มาก
4.7 ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด	4.23	0.725	มาก
สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ			
5. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความ เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข	4.10	0.863	มาก
5.1 ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตาม รัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	4.15	0.689	มาก
5.2 ความรู้เรื่องแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทาง ประชาธิปไตย	4.08	0.862	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหา กิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
5.3 การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่ สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมอย่างมีเหตุผล และอิสระ ฯลฯ	4.08	1.038	มาก
รวม	4.16	0.740	มาก

จากตารางที่ 4.8 สรุปผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านประเภทเนื้อหาในการจัดกิจกรรมทั้ง 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.740) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกประเภทเนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตทั้ง 7 ด้าน อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก ได้แก่ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.759) และในด้านนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.650) ลำดับรองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.660) ลำดับถัดมา คือ ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และ กิจกรรมปลูกต้นไม้ ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.725) และลำดับสุดท้ายคือการทำนุบำรุงศาสนา ($\bar{X}=4.08$, S.D.=1.038) ลำดับรองลงมาคือ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.742) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ ความรู้เกิดภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งอุบัติเหตุ ภัย ธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้าย ร่างกายถูกล่อลวง การถูกละเมิดสิทธิ ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.660) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.768) ถัดมาคือความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) และความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกัน และลำดับถัดมาความรู้เกี่ยวกับการบรรเทาและ

ป้องกันสาธารณภัย ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.725) ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.725) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน และความรู้เกี่ยวกับการออม ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.832) ลำดับถัดมา คือ ด้านทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.697) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับแรกคือความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่ ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) และ กระบวนการคิด แก้ไขปัญหา เมื่อลูกติดยา ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้จ่ายยาเสพติดของตนเองและคนในครอบครัว ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.725) และลำดับถัดมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.801) ลำดับถัดมา คือ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.715) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา อยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก ได้แก่ กิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) และในเรื่องการฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการขอความช่วยเหลือ ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) ซึ่งอยู่ลำดับเดียวกัน รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.801) และ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.801) ลำดับถัดมาคือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.835) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.660) การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.725) ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.725) ความเสียสละ มีเมตตา กรุณา ให้อภัย ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.801) การสวดมนต์/ฝึกสมาธิ หรือ การละหมาด/ฝึกสมาธิ ($\bar{X}=3.85$, S.D.=1.144) และการเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือ การเข้ามัสยิด/ โบสถ์ ($\bar{X}=3.77$, S.D.=1.166) ลำดับถัดมาคือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.863) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกคือ ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.689) รองลงมาคือ ความรู้เรื่องแก้ปัญหาชุมชนด้วย

วิถีทางประชาธิปไตย ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.862) และ การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมอย่างมีเหตุผลและอิสระ ฯลฯ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=1.038) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน และลำดับถัดมาคือ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.572) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจอยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ การออกกำลังกาย ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.707) รองลงมา คือ อาหาร/การเลือกอาหารรับประทาน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.494) ลำดับถัดมาคือ การใช้ยารักษาโรค ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.376) และการดูแลสุขภาพอนามัยและการป้องกัน โรคร้าย ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.555) ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกัน ถัดมาอีกคือ การตรวจสุขภาพ ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.650) และ ลำดับสุดท้าย คือการฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัย ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.650) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบและวิธีการจัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯลฯ ด้านรูปแบบและวิธีการจัด	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ให้ความรู้โดยการบรรยาย	4.62	.506	มาก
ให้ความรู้โดยการสาธิต	4.15	.555	มาก
ให้ความรู้โดยการศึกษาจากสื่อ วัสดุทัศน	4.38	.506	มาก
ให้ความรู้โดยการศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา	3.85	.987	มาก
ให้ความรู้โดยการจำลองสถานการณ์	4.00	.816	มาก
ให้ความรู้โดยการฝึกปฏิบัติ	3.92	.494	มาก
จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.23	.725	มาก
จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.31	.630	มาก
รวม	4.18	0.652	มาก

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบและวิธีการจัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.652) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกด้านรูปแบบและวิธีการจัด อยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ให้ความรู้โดยการบรรยาย ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.506) ให้ความรู้โดยการศึกษาจากสื่อ วีดิทัศน์ ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.506) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.725) ให้ความรู้โดยการสาธิต ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.555) ให้ความรู้โดยการจำลองสถานการณ์ ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.816) ให้ความรู้โดยการฝึกปฏิบัติ ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.94) และ ให้ความรู้โดยการศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.987) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านการประชาสัมพันธ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมที่รวดเร็ว	4.15	.689	มาก
มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ ครอบคลุมทุกพื้นที่	4.08	.760	มาก
ให้ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรมถูกต้องและชัดเจน	4.15	.689	มาก
รวม	4.12	0.713	มาก

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.713) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ระดับมาก โดย

เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมที่รวดเร็ว ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.689) ให้ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรมถูกต้องและชัดเจน ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.689) และ การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ ครอบคลุมทุกพื้นที่ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.713) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯฯ ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
สถานที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ความเหมาะสม ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	3.77	1.363	มาก
สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม สะอาด และปลอดภัย	4.00	0.816	มาก
สถานที่ที่มีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ	4.00	0.816	มาก
สถานที่จัดกิจกรรมพื้นที่ใช้สอยกว้างขวางเพียงพอ	3.85	0.899	มาก
สถานที่จัดกิจกรรมมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้าเครื่องเสียง	4.00	0.816	มาก
รวม	3.92	0.942	มาก

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.942) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อด้านสถานที่จัดกิจกรรมอยู่ระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกของอาคารสถานที่จัดกิจกรรมสะอาดและปลอดภัย และสถานที่ที่มีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ และ สถานที่จัดกิจกรรมมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้าเครื่องเสียง ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ($\bar{X}=4.00$, S.D.= 0.816)รองลงมาคือ สถานที่จัด

กิจกรรมพื้นที่ใช้สอยกว้างขวางเพียงพอ ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.899) และลำดับถัดมาคือสถานที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ความเหมาะสม ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.77$, S.D.=1.363) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการ จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวี ดีทัศน์ มัลติมีเดีย ที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการ เรียนรู้	3.62	0.650	มาก
สถานศึกษามีสื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมและเอื้อ ต่อการเรียนรู้	3.77	0.439	มาก
สถานศึกษามี สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม	3.69	0.480	มาก
สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	3.69	0.480	มาก
สถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนที่หลากหลาย	3.77	0.439	มาก
รวม	3.71	0.498	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.498) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด กิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามี

สื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ และ สถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนที่หลากหลาย ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.439) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน รองลงมาคือ สถานศึกษามี สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม และ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.480) ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกัน และ ลำดับสุดท้ายคือ สถานศึกษามีสื่อ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ มัลติมีเดีย ที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.650)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขานในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง	4.23	1.166	มาก
เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุข	4.46	0.776	มาก
แพทย์/พยาบาล จากโรงพยาบาล	4.31	0.751	มาก
ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	4.31	1.182	มาก
รวม	4.33	0.966	มาก

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขานในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.966) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุข ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.766) แพทย์/พยาบาล จากโรงพยาบาล ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.751)

ตำรวจ/ทหาร/ตชด. ($\bar{X}=4.31$, S.D.=1.182) และ ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง ($\bar{X}=4.23$, S.D.=1.166) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 12.00 น.	2.92	1.382	ปานกลาง
วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13.00 - 16.00 น.	2.77	1.363	ปานกลาง
วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 - 12.00 น.	3.00	1.414	ปานกลาง
วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13.00 - 16.00 น.	3.08	1.498	ปานกลาง
วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 16.00 น.	3.23	1.166	ปานกลาง
วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 - 16.00 น.	3.54	1.266	มาก
รวม	3.26	1.303	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X}=3.26$, S.D.=1.303) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับ มากและ ปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 - 16.00 น. ($\bar{X}=3.54$, S.D.=1.266) วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 16.00 น. ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 1.166) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13.00 - 16.00 น. ($\bar{X}=3.08$, S.D.=1.498) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 - 12.00 น. ($\bar{X}=3.00$, S.D.=1.414) วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 12.00 น. ($\bar{X}=2.92$, S.D.=1.382) และ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13.00 - 16.00 น. ($\bar{X}=2.77$, S.D.=1.363) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านงบประมาณในการ ดำเนินการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
สถานศึกษาวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุม ภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม	4.46	0.660	มาก
สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	4.23	0.832	มาก
สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	4.15	1.068	มาก
สถานศึกษามีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้อย่างเพียงพอ	3.77	1.166	มาก
สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	4.08	1.038	มาก
สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	4.00	1.080	มาก
รวม	4.12	0.974	มาก

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.974) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านงบประมาณในการ ดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษา

วางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.660) สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=4.23$, S.D.= 0.832) สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=1.068) สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=1.038) สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=4.00$, S.D.=1.080) สถานศึกษามีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ ($\bar{X}=3.77$, S.D.=1.166) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายใน การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	3.15	1.068	มาก
สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วน ร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	3.23	1.166	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอด ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ เรียนรู้	2.92	0.954	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการ เรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	2.92	0.954	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.69	0.630	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษา เพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาทักษะชีวิต	3.54	0.519	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัด กิจกรรม	3.54	0.519	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	3.69	0.630	มาก
รวม	3.34	0.805	มาก

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.805) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.630) ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.630) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.57$, S.D.=0.519) ชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.57$, S.D.=0.519) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหา และใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.23$, S.D.=1.166) ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.15$, S.D.=1.068) ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ($\bar{X}=2.92$, S.D.=0.954) และ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.92$, S.D.=0.954) ตามลำดับ

2.2 สภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเข่าในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ด้านวัตถุประสงค์	4.15	0.718	มาก
ด้านประเภทเนื้อหา	4.09	0.724	มาก
ด้านรูปแบบวิธีการจัด	3.96	0.833	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์	4.07	0.778	มาก
ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	3.97	0.854	มาก
ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	3.86	0.803	มาก
ด้านบุคลากร วิทยากรในการจัดกิจกรรม	4.08	0.919	มาก
ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.23	1.269	ปานกลาง
ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม	3.89	0.805	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.06	0.798	มาก
รวม	3.94	0.850	มาก

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเข่าในจังหวัด เชียงราย ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.850) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสภาพในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป ห้าน้อย ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.718) ด้านประเภทเนื้อหา ($\bar{X}=4.09$, S.D.= 0.724) ด้านบุคลากร วิทยากรในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.919) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.778) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.798) ด้านสถานที่จัด กิจกรรม ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.854) ด้านรูปแบบวิธีการจัด ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.833) ด้านงบประมาณใน การจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.805) ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.803) และด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.23$, S.D.=1.269) ตามลำดับ

ต่อไปนี้เป็นความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร รายด้าน ต่อสภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่	4.16	0.763	มาก
จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและ ตระหนักในการดูแลตนเองให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้ง ร่างกายและจิตใจ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมวิธีป้องกัน ไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ	4.20	0.769	มาก
จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ ความ เข้าใจและ ตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และภัย อันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.09	0.739	มาก
จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความ เข้าใจและ ตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	4.21	0.737	มาก
จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	4.18	0.735	มาก
จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิด สภาพแวดล้อมเป็นพิษ และสามารถแก้ไขปัญหา สภาพแวดล้อมเป็นพิษในชุมชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	4.06	0.685	มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า ในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.14	0.666	มาก
จัดกิจกรรมส่งเสริมที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และ ตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนใน สังคมไทย	4.07	0.664	มาก
กิจกรรมส่งเสริมให้รู้วิธีป้องกันไม่ให้ตนเอง ครอบครัว ชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข สามารถปฏิบัติตัวเป็น แบบอย่างที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสามารถแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.26	0.704	มาก
รวม	4.15	0.718	มาก

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.718) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกวัตถุประสงค์อยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมให้รู้วิธีป้องกันไม่ให้ตนเอง ครอบครัว ชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข สามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.704) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.737) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในการดูแลตนเองให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมรู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.769) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.735) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.666) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีความรู้ ความ เข้าใจและตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ

ภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{x}=4.09$, S.D.=0.739) จัดกิจกรรมส่งเสริมที่
ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง
และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย ($\bar{x}=4.07$, S.D.=0.664) และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม
ให้ รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ และสามารถแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษใน
ชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{x}=4.06$, S.D.=0.685) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย
ภูเขในจังหวัดเชียงราย ด้านประเภทเนื้อหา ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ใน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
เชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหา กิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ด้านทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน ยาเสพติด	3.99	0.687	มาก
1.1 ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่	4.03	0.687	มาก
1.2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาเสพติด ของตนเองและคนในครอบครัว	4.04	0.646	มาก
1.3 ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาใน สถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.96	0.699	มาก
1.4 กระบวนการคิด แก้ไขปัญหา เมื่อถูกติดยา	3.93	0.716	มาก
2. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา ที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา	3.95	0.693	มาก
2.1 กิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยง ที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา	3.96	0.667	มาก
2.2 ในเรื่องการฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกัน ตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และวิธีการขอความ ช่วยเหลือ	3.91	0.649	มาก
2.3 ความรู้เกี่ยวกับ การคุมกำเนิด	3.90	0.731	มาก
2.4 ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน	4.03	0.725	มาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
3. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.09	0.741	มาก
3.1 ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	4.15	0.747	มาก
3.2 ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา	4.17	0.755	มาก
3.3 การเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือ การเข้ามัสยิด/โบสถ์	4.04	0.772	มาก
การสวดมนต์/ฝึกสมาธิ หรือ การละหมาด/ฝึกสมาธิ	3.96	0.772	มาก
3.5 การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	4.06	0.723	มาก
3.6 ความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย	4.11	0.699	มาก
3.7 ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุขภาพ สามัคคี มีน้ำใจ	4.12	0.721	มาก
4. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.24	0.715	มาก
4.1 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	4.28	0.700	มาก
4.2 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.30	0.731	มาก
4.3 การทำนุบำรุงศาสนา	4.10	0.779	มาก
4.4 ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.19	0.718	มาก
4.5 กิจกรรมปลูกต้นไม้	4.33	0.647	มาก
5. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	4.02	0.726	มาก
5.1 เกิดภัยอันตรายต่างๆทั้งอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกล่อลวง การถูกละเมิด สิทธิ	3.97	0.725	มาก
5.2 ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อเตือนภัย แจ้งเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ การอพยพ	4.04	0.778	มาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
5.3 ความรู้เกี่ยวกับการบรรเทาและป้องกันสาธารณภัย	3.96	0.706	มาก
5.4 ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยใน ชุมชน	3.99	0.726	มาก
5.5 ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร	3.97	0.725	มาก
5.6 ความรู้เกี่ยวกับการออม	3.96	0.654	มาก
5.7 ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.26	0.765	มาก
6. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ	4.17	0.742	มาก
6.1 การดูแลสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรคภัย	4.18	0.684	มาก
6.2 อาหาร/การเลือกอาหารรับประทาน	4.12	0.765	มาก
6.3 การออกกำลังกาย	4.23	0.694	มาก
6.4 การใช้ยารักษาโรค	4.24	0.723	มาก
6.5 การตรวจสุขภาพ	4.20	0.758	มาก
6.6 การฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัย	3.99	0.829	มาก
7. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและ ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	4.14	0.761	มาก
7.1 ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตาม รัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	4.17	0.743	มาก
7.2 ความรู้เรื่องแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทาง ประชาธิปไตย	4.18	0.747	มาก
7.3 การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่ สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมอย่างมีเหตุผล และอิสระ ฯลฯ	4.08	0.792	มาก
รวม	4.09	0.724	มาก

จากตารางที่ 4.19 สรุปผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านประเภทเนื้อหาในการจัดกิจกรรมทั้ง 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัครผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.724) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตทั้ง 7 ด้าน อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.715) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่กิจกรรมปลูกต้นไม้ ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.647) ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.731) ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.700) ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.718) และการทำนุบำรุงศาสนา ($\bar{X}=4.10$, S.D.= 0.779) ตามลำดับ รองลงมาคือ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.742) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจอยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่การออกกำลังกาย ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.694) การใช้ยารักษาโรค ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.723) การตรวจสุขภาพ ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.758) การดูแลสุขภาพอนามัยและการป้องกัน โรคภัย ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.684) อาหาร/การเลือกอาหารรับประทาน ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.765) และ การฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัย ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.829) ตามลำดับ

ลำดับถัดมาคือ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.721) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้เรื่องแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.747) ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.743) และ การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมอย่างมีเหตุผลและอิสระ ฯลฯ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.792) ตามลำดับ ลำดับถัดมาคือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.715) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.755) ความรู้

เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.747) ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.721) ความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.699) การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.723) การเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือ การเข้ามัสยิด/โบสถ์ ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.772) และการสวดมนต์/ฝึกสมาธิ หรือ การละหมาด/ฝึกสมาธิ ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.772) ตามลำดับ ลำดับถัดมา คือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.726) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภท เนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.765) ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อเตือนภัย แจ้งเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ การอพยพ ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.778) ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.726) ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร และการเกิดภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกล่อลวง การถูกละเมิดสิทธิ อยู่ในลำดับเท่ากัน ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.725) ความรู้เกี่ยวกับการออม ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.654) และ ความรู้เกี่ยวกับการบรรเทา และป้องกันสาธารณภัย ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.654) ตามลำดับ ลำดับถัดมา คือด้านทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.687) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภท เนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด อยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้อาเสพติดของตนเองและคนในครอบครัว ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.646) ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.687) ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.699) กระบวนการคิด แก้ไขปัญหา เมื่อถูกติดยา ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.716) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.693) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภท เนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.725) กิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.667) ในเรื่องการฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และวิธีการขอความช่วยเหลือ ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.649) และ ความรู้เกี่ยวกับ การคุมกำเนิด ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.731) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย
ภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านรูปแบบและวิธีการจัด ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร
ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
เชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านรูปแบบและวิธีการจัด	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ให้ความรู้โดยการบรรยาย	4.10	0.812	มาก
ให้ความรู้โดยการสาธิต	4.03	0.796	มาก
ให้ความรู้โดยการศึกษาจากสื่อ วัสดุทัศน	3.96	0.823	มาก
ให้ความรู้โดยการศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา	3.59	0.913	มาก
ให้ความรู้โดยการจำลองสถานการณ์	3.63	0.908	มาก
ให้ความรู้โดยการฝึกปฏิบัติ	4.08	0.758	มาก
จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.24	0.805	มาก
จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถและ ความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.06	0.848	มาก
รวม	3.96	0.833	มาก

จากตารางที่ 4.20 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด
เชียงราย ด้านรูปแบบและวิธีการจัด ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.833) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกด้านรูปแบบและวิธีการจัด อยู่ระดับมาก
โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.805) ให้ความรู้โดยการบรรยาย ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.812) ให้ความรู้โดยการฝึก
ปฏิบัติ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.758) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถและความต่าง
ระหว่างบุคคล ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.848) ให้ความรู้โดยการสาธิต ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.796) ให้ความรู้
โดยการศึกษาจากสื่อ วัสดุทัศน ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.823) ให้ความรู้โดยการจำลองสถานการณ์
($\bar{X}=3.63$, S.D.=0.908) และให้ความรู้โดยการศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ($\bar{X}=3.59$, S.D.=0.913)
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของ ครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯด้านการประชาสัมพันธ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมที่รวดเร็ว	4.13	0.796	มาก
การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ ครอบคลุมทุกพื้นที่	4.00	0.768	มาก
ให้ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรมถูกต้องและชัดเจน	4.08	0.769	มาก
รวม	4.07	0.778	มาก

จากตารางที่ 4.21 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.778) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมที่ รวดเร็ว ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.796) ให้ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรมถูกต้องและชัดเจน ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.769) และ การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ ครอบคลุมทุกพื้นที่ ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.768) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
สถานที่มีการคมนาคมสะดวก ความเหมาะสม ที่เอื้อต่อ การจัดกิจกรรม	3.97	0.930	มาก
สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกของอาคารสถานที่จัด กิจกรรม สะอาด และปลอดภัย	4.12	0.776	มาก
สถานที่ที่มีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ	3.91	0.861	มาก
สถานที่จัดกิจกรรมพื้นที่ใช้สอยกว้างขวางเพียงพอ	4.01	0.796	มาก
สถานที่จัดกิจกรรมมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้าเครื่องเสียง	3.86	0.905	มาก
รวม	3.97	0.854	มาก

จากตารางที่ 4.22 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.854) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อด้านสถานที่จัดกิจกรรมอยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกของอาคารสถานที่ จัดกิจกรรม สะอาด และปลอดภัย ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.776) สถานที่จัดกิจกรรมพื้นที่ใช้สอย กว้างขวางเพียงพอ ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.796) สถานที่มีการคมนาคมสะดวก ความเหมาะสม ที่เอื้อต่อ การจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.97$, S.D.= 0.930) สถานที่ที่มีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.861) และ สถานที่จัดกิจกรรมมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้าเครื่องเสียง ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.905) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของ ครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการ จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวี ดีทัศน์ มัลติมีเดีย ที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการ เรียนรู้	3.66	0.932	มาก
สถานศึกษามีสื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมและเอื้อ ต่อการเรียนรู้	3.93	0.753	มาก
สถานศึกษามี สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม	3.87	0.807	มาก
สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	3.89	0.783	มาก
สถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนที่หลากหลาย	3.97	0.738	มาก
รวม	3.86	0.803	มาก

จากตารางที่ 4.23 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.803) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ใน การจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่สถานศึกษามีแหล่ง การเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนที่หลากหลาย ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.739) สถานศึกษามีสื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.753) สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ

การเรียนรู้ ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.783) สถานศึกษามี สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.807) และ สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ มัลติมีเดีย ที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.66$, S.D.=0.932) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรมความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง	4.34	0.727	มาก
เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุข	4.14	0.905	มาก
แพทย์/พยาบาล จากโรงพยาบาล	3.76	1.055	มาก
ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	3.95	0.990	มาก
รวม	4.08	0.919	มาก

จากตารางที่ 4.24 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงรายโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.919) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัด กิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.727) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุข ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.905) ตำรวจ/ทหาร/ ตชด. ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.990) และแพทย์/พยาบาล จากโรงพยาบาล ($\bar{X}=3.76$, S.D.=1.055) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย
ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครู
อาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 12.00 น.	3.81	1.148	มาก
วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13.00 - 16.00 น.	3.12	1.269	ปานกลาง
วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 - 12.00 น.	3.04	1.329	ปานกลาง
วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13.00 - 16.00 น.	2.86	1.231	ปานกลาง
วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 16.00 น.	3.25	1.379	ปานกลาง
วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 - 16.00 น.	3.27	1.255	ปานกลาง
รวม	3.23	1.269	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด
เชียงราย ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, S.D.=1.269) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรม
อยู่ระดับมากและ ปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วันจันทร์-วันศุกร์
เวลา 09.00 - 12.00 น. ($\bar{X}=3.81$, S.D.=1.148) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 - 16.00 น. ($\bar{X}=3.27$,
S.D.= 1.255) วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 16.00 น. ($\bar{X}=3.25$, S.D.= 1.379) วันจันทร์-วันศุกร์
เวลา 13.00 - 16.00 น. ($\bar{X}=3.12$, S.D.=1.269) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 - 12.00 น. ($\bar{X}=3.04$,
S.D.=1.329) และวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13.00 - 16.00 น. ($\bar{X}=2.86$, S.D.=1.231) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
สถานศึกษาวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม	3.98	0.767	มาก
สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	3.91	0.840	มาก
สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	3.89	0.795	มาก
สถานศึกษามีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพียงพอ	3.78	0.863	มาก
สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	3.84	0.786	มาก
สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	3.92	0.781	มาก
รวม	3.89	0.805	มาก

จากตารางที่ 4.26 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.805) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษา

วางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.767) สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.92$, S.D.= 0.781) สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.840) สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.795) สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=3.84$, S.D.=786) สถานศึกษามีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ ($\bar{X}=3.78$, S.D.=0.863) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขในจังหวัดเชียงรายด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามความคิดเห็นของครู อาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายใน การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	4.07	0.799	มาก
สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วน ร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	4.10	0.790	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายใน การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	4.07	0.799	มาก
สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วน ร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	4.10	0.790	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ เรียนรู้	4.05	0.789	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการ เรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.08	0.825	มาก

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.06	0.805	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษา เพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาทักษะชีวิต	4.04	0.790	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัด กิจกรรม	3.99	0.785	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	4.05	0.800	มาก
รวม	4.06	0.798	มาก

จากตารางที่ 4.27 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัครในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.798) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.790) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.825) ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.799) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.805) ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.789) ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.800) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.790) และชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.785) ตามลำดับ

2.3 สภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อไปนี้จะเป็นความคิดเห็นของประชาชน รายด้าน ต่อสภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านประเภทเนื้อหาทั้ง 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหา กิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ด้านทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด	3.91	0.972	มาก
1.1 ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่	3.91	1.021	มาก
1.2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาเสพติดของตนเองและคนในครอบครัว	3.99	0.879	มาก
1.3 ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.90	0.998	มาก
1.4 กระบวนการคิด แก้ไขปัญหา เมื่อลูกติดยา	3.84	0.989	มาก
2. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา	3.57	0.859	มาก
2.1 กิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา	3.80	0.867	มาก
2.2 ในเรื่องการฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการขอความช่วยเหลือ	3.71	0.913	มาก
2.3 ความรู้เกี่ยวกับ การคุมกำเนิด	3.81	0.859	มาก
2.4 ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน	3.76	0.798	มาก

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหา กิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
3. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์	3.94	0.919	มาก
3.1 ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	4.02	0.825	มาก
3.2 ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา	3.87	0.926	มาก
3.3 การเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือการเข้ามัสยิด/โบสถ์	3.82	0.987	มาก
3.4 การสวดมนต์/ฝึกสมาธิ หรือ การละหมาด/ฝึก สมาธิ	3.89	0.987	มาก
3.5 การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	3.92	0.928	มาก
3.6 ความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย	4.05	0.870	มาก
3.7 ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ	4.02	0.911	มาก
4. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.88	0.866	มาก
4.1 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	3.88	0.903	มาก
4.2 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.90	0.760	มาก
4.3 การทำนุบำรุงศาสนา	3.90	0.875	มาก
4.4 ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.85	0.836	มาก
4.5 กิจกรรมปลูกต้นไม้	3.87	0.955	มาก
5. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	3.92	0.922	มาก
5.1 เกิดภัยอันตรายต่างๆทั้งอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกล่อลวง การถูกละเมิด สิทธิ	3.88	1.011	มาก
5.2 ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อเตือนภัย แจ้งเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ การอพยพ	3.86	0.972	มาก

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านประเภทเนื้อหา กิจกรรม 7 ด้าน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
5.3 ความรู้เกี่ยวกับการบรรเทาและป้องกันสาธารณภัย	3.90	0.849	มาก
5.4 ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ใน ชุมชน	3.92	0.948	มาก
5.5 ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร	3.88	0.916	มาก
5.6 ความรู้เกี่ยวกับการออม	3.97	0.898	มาก
5.7 ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.04	0.861	มาก
6. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ	3.75	0.896	มาก
6.1 การดูแลสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรคภัย	3.80	0.818	มาก
6.2 อาหาร/การเลือกอาหารรับประทาน	3.91	0.766	มาก
6.3 การออกกำลังกาย	3.73	0.922	มาก
6.4 การใช้ยารักษาโรค	3.70	0.969	มาก
6.5 การตรวจสุขภาพ	3.67	0.971	มาก
6.6 การฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัย	3.68	0.931	มาก
7. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและ ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	3.70	0.942	มาก
7.1 ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตาม รัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน	3.93	0.925	มาก
7.2 ความรู้เรื่องแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทาง ประชาธิปไตย	3.82	0.999	มาก
7.3 การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทน ที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมอย่างมีเหตุผล และอิสระ ฯลฯ	3.96	0.904	มาก
	3.94	0.919	

จากตารางที่ 4.28 สรุปผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาสาย เชียงราย ด้านประเภทเนื้อหาในการจัดกิจกรรมทั้ง 7 ด้าน ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทย ภูเขาสายจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.911) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตทั้ง 7 ด้าน อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.919) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยลำดับแรก ได้แก่ ความเสียสละ มีเมตตา กรุณา ให้อภัย ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.870) และ ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.825) ซึ่งอยู่ใน ลำดับเดียวกัน รองลงมาคือ ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.825) การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.928) การสวดมนต์/ ฝึกสมาธิ หรือ การละหมาด ฝึกสมาธิ ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.987) ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.926) และการเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือ การเข้ามัสยิด/ โบสถ์ ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.987) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.922) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อ ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.861) ความรู้เกี่ยวกับการออม ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.898) ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.948) ความรู้เกี่ยวกับการบรรเทาและป้องกัน สาธารณภัย ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.849) ความรู้ เกี่ยวกับกฎจราจร และการเกิดภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้าย ร่างกาย ถูกล่อลวง การถูกละเมิดสิทธิ อยู่ในลำดับเดียวกัน ($\bar{X}=3.88$, S.D.=1.011) และลำดับ สุดท้าย ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อเตือนภัย แจ้งเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ การอพยพ ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.972) ตามลำดับ

ลำดับถัดมาคือ ด้านทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.972) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหา กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติด อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่ ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) และกระบวนการคิด แก้ไข ปัญหา เมื่อถูกติดยา ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.630) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยา เสพติดของตนเองและคนในครอบครัว ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.725) และลำดับถัดมาคือ ความรู้ เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X}=4.15$,

S.D.=0.801) ลำดับถัดมาคือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.942) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข อยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมอย่างมีเหตุผลและอิสระ ฯลฯ ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.904) ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.925) และ ความรู้เรื่องแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.999) ลำดับถัดมาคือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.866) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.760) และ การทำนุบำรุงศาสนา ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.875) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.903) ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.836) กิจกรรมปลูกต้นไม้ ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.955) ลำดับถัดมากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.896) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อาหาร/การเลือกอาหารรับประทาน ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.766) การดูแลสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรคภัย ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.818) การออกกำลังกาย ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.922) การใช้ยารักษาโรค ($\bar{X}=3.70$, S.D.=0.969) การฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัย ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.931) และ การตรวจสุขภาพ ($\bar{X}=3.67$, S.D.=0.971) และลำดับสุดท้ายคือ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา ($\bar{X}=3.57$, S.D.=0.859) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกประเภทเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ การคุมกำเนิด ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.859) กิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.867) ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.798) และ ในเรื่องการฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการขอความช่วยเหลือ ความรู้เกี่ยวกับ การคุมกำเนิด ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.913) ตามลำดับ

2.3.1 สภาพในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	3.84	0.957	มาก
สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	3.65	0.967	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ทักษะ ประสบการณ์ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	3.73	1.087	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.68	0.977	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.78	0.927	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	3.83	0.923	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม	3.66	1.014	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	3.78	0.961	มาก
รวม	3.74	0.977	มาก

จากตารางที่ 4.29 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.977) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.957) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.83$, S.D.= 0.923) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.78$, S.D.=0.927) และ ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.78$, S.D.=0.961) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกันชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ($\bar{X}=3.73$, S.D.=1.087) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.977) ชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลกิจกรรม ($\bar{X}=3.66$, S.D.=1.014) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.967) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย

3.1 ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยฯภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ด้านวัตถุประสงค์	3.85	0.672	มาก
2. ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม	3.81	0.556	มาก
3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของ กลุ่มเป้าหมาย	4.10	0.899	มาก
4. ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม	4.04	0.647	มาก
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.71	0.575	มาก
6. ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	3.85	0.674	มาก
7. ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	3.79	0.740	มาก
8. ด้านบุคลากร วิทยากร	3.71	0.738	มาก
9. ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.77	0.725	มาก
10. ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม	4.08	0.828	มาก
11. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.18	0.866	มาก
รวม	3.90	0.720	มาก

จากตารางที่ 4.30 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงรายโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.720) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}=4.18$, S.D.= 0.866) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X}=4.10$, S.D.= 0.899) ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=4.08$, S.D.= 0.828) ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=4.04$, S.D.= 0.647) ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ($\bar{X}= 3.85$, S.D.= 0.674) และด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{X}= 3.85$, S.D.= 0.672) อยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมาคือ ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม ($\bar{X}=3.81$,

S.D.= 0.566) ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ (\bar{X} =3.79, S.D.= 0.740) ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม (\bar{X} =3.77, S.D.= 0.725), และลำดับสุดท้ายคือด้านบุคลากร วิทยากร (\bar{X} =3.71, S.D.= 0.738) และด้านการประชาสัมพันธ์ (\bar{X} = 3.71, S.D.=0.575) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน

ต่อไปนี้จะเห็นเป็นความคิดเห็นของผู้บริหาร รายนาม ต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านวัตถุประสงค์** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตมีจำนวนมากที่ต้องดำเนินการแต่มีช่วงเวลาที่ค่อนข้างจำกัด จึงไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกวัตถุประสงค์	4.15	0.689	มาก
2. กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตบางกิจกรรมไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	3.69	0.630	มาก
3. มีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินงาน	3.62	0.506	มาก
4. ความจำเป็นที่ต้องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินกิจกรรมอื่นๆตามนโยบาย จึงไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และกรอบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตได้ครบทุกกิจกรรม	3.92	0.862	มาก
รวม	3.85	0.672	มาก

จากตารางที่ 4.31 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาคือ

ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.672) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตมีจำนวนมากที่ต้องดำเนินการแต่มีช่วงเวลาที่ค่อนข้างจำกัด จึงไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.689) ความจำเป็นที่ต้องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ตามนโยบาย จึงไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และกรอบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตได้ครบทุกกิจกรรม ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.862) กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตบางกิจกรรมไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.632) และมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.506) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย **ด้านเนื้อหาที่จัดกิจกรรม** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ	4.00	0.577	มาก
2. เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	3.69	0.480	มาก
3. เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง	3.69	0.480	มาก
4. เนื้อหาสาระความรู้มาก ซ้ำซ้อน ไม่เข้าใจ	3.85	0.689	มาก
รวม	3.81	0.556	มาก

จากตารางที่ 4.32 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.90$, S.D.=1.180) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=4.00$,

S.D.= 0.577) เนื้อหาสาระความรู้มาก ชับซ้อน ไม่เข้าใจ ($\bar{X}=3.85$, S.D.= 0.689) เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X}= 3.69$, S.D.=0.480) และ เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.480) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ^๑ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม น้อย	4.08	1.038	มาก
2. กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมไม่เต็มเวลา	4.15	0.899	มาก
3. กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้สูงอายุ สื่อสารไม่เข้าใจด้านภาษา	4.08	0.760	มาก
รวม	4.10	0.899	มาก

จากตารางที่ 4.33 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการ เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.899) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของ กลุ่มเป้าหมาย มีปัญหายอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมไม่เต็มเวลา ($\bar{X}=4.15$, S.D.= 0.899) กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรม เป็นผู้สูงอายุ สื่อสารไม่เข้าใจด้านภาษา ($\bar{X}=4.08$, S.D.= 0.760) และ กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจ เข้าร่วมกิจกรรมน้อย ($\bar{X}=4.08$, S.D.=1.038) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯลฯ ด้านรูปแบบวิธีการจัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. การบรรยายให้ความรู้ไม่น่าสนใจ	4.00	0.577	ปานกลาง
2. กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้าน วิทยากรในการให้ความรู้แก่ประชาชน	3.85	0.689	ปานกลาง
3. กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้าน วัสดุอุปกรณ์ในการให้ความรู้แก่ประชาชน	3.85	0.689	ปานกลาง
4. การให้ความรู้โดยผ่านสื่อวีดิทัศน์ มีข้อจำกัด ด้านภาษาและการสื่อสาร	3.85	0.689	ปานกลาง
5. การศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ไม่สามารถ ดำเนินการได้เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของการ เดินทาง งบประมาณ และระยะเวลาในการจัด กิจกรรม	4.15	0.899	ปานกลาง
6. การปฏิบัติจริง /ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ในบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้	4.15	0.899	ปานกลาง
7. บางกิจกรรมไม่ตรงกับกลุ่ม วัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้ารับ การอบรม	4.15	0.899	มาก
8. กิจกรรมซ้ำซาก	4.31	0.751	มาก
รวม	4.04	0.647	มาก

จากตารางที่ 4.34 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.647) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมซ้ำซาก ($\bar{X}=4.31$, S.D.= 0.751) บางกิจกรรมไม่ตรงกับกลุ่ม วย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้ารับการอบรม ($\bar{X}=4.15$, S.D.= 0.899) การปฏิบัติจริง/ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ในบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ ($\bar{X}=4.15$, S.D.= 0.899) การศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของการเดินทาง งบประมาณ และระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=4.15$, S.D.= 0.899) การบรรยายให้ความรู้ไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=4.00$, S.D.= 0.577) กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้านวิทยากรในการให้ความรู้แก่ประชาชน ($\bar{X}=3.85$, S.D.= 0.689) กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้านวัสดุอุปกรณ์ในการให้ความรู้แก่ประชาชน ($\bar{X}=3.85$, S.D.= 0.689) การให้ความรู้โดยผ่านสื่อวีดิทัศน์ มีข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.689) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	3.85	0.689	มาก
2. ช่องทางประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย	3.69	0.480	มาก
3. ชนิดของสื่อประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย	3.62	0.650	มาก
4. สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.69	0.480	มาก
รวม	3.71	0.575	มาก

จากตารางที่ 4.35 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.07$, S.D.=1.116) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.689) ช่องทางประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.480) สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.480) และ ชนิดของสื่อประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.650) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.36 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านสถานที่จัดกิจกรรม** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล	4.00	0.577	มาก
2. สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบ	3.92	0.641	มาก
3. บรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	3.85	0.689	มาก
4. ห้องน้ำไม่เพียงพอ	3.77	0.832	มาก
5. ไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและจัดกิจกรรม	3.69	0.630	มาก
รวม	3.85	0.674	มาก

จากตารางที่ 4.36 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านสถานที่จัดกิจกรรม** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.674) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านสถานที่จัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.577) สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบ ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.641) บรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม

($\bar{X}=3.85$, S.D.= 0.689) ห้องน้ำไม่เพียงพอ ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.832) และไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.630) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม			
1. สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย	3.85	0.689	มาก
2. สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ	3.85	0.689	มาก
3. สื่อ/อุปกรณ์ ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ	3.69	0.855	มาก
4. สื่อ/อุปกรณ์ไม่แข็งแรง	3.77	0.725	มาก
รวม	3.79	0.740	มาก

จากตารางที่ 4.37 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.740) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด กิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สื่อ/อุปกรณ์มี น้อย ($\bar{X}=3.85$, S.D.= 0.689) สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=3.85$, S.D.= 0.689) สื่อ/อุปกรณ์ไม่ แข็งแรง ($\bar{X}=3.77$, S.D.= 0.725) และสื่อ/อุปกรณ์ ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.855) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.38 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านบุคลากร/วิทยากร ที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. บุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญในการ จัด	3.69	0.630	มาก
2. บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงาน	3.77	0.439	มาก
3. บุคลากรมี มนุษย์สัมพันธ์ กับประชาชนน้อย	3.77	1.013	มาก
4. บุคลากรมีกิริยามารยาทไม่สุภาพ	3.62	0.870	มาก
รวม	3.71	0.738	มาก

จากตารางที่ 4.38 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.738) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัด กิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ บุคลากร มีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ($\bar{X}=3.77$, S.D.= 0.439) และ บุคลากรมี มนุษย์สัมพันธ์ กับ ประชาชนน้อย ($\bar{X}=3.77$, S.D.= 1.013) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมา บุคลากรขาดความรู้ ความ ชำนาญในด้านการจัด ($\bar{X}=3.69$, S.D.= 0.630) รองลงมาและบุคลากรมีกิริยามารยาทไม่สุภาพ ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.738) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.39 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย
ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านระยะเวลาที่จัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ช่วงเวลาที่จัดไม่ตรงกับเวลาว่างของประชาชน	3.77	0.725	มาก
2. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานทำให้ ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าร่วม กิจกรรม	3.77	0.725	มาก
3. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากทำให้ ประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็ม เวลา	3.77	0.725	มาก
รวม	3.77	0.725	มาก

จากตารางที่ 4.39 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด
เชียงราย ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.725) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม มีปัญหา
อยู่ในระดับมาก โดย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ ช่วงเวลาที่จัดไม่ตรงกับเวลาว่างของประชาชน
($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.725) ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้า
ร่วมกิจกรรม ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.725) และช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากทำให้ประชาชนไม่
สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็มเวลา ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.725)

ตารางที่ 4.40 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านงบประมาณ** ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯลฯ ด้านงบประมาณที่จัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. งบประมาณในการดำเนินการจัดมีน้อยไม่ เพียงพอ	4.08	0.862	มาก
2. งบประมาณได้รับจัดสรรไม่ทันเวลา	4.08	0.760	มาก
3. งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม	4.08	0.862	มาก
รวม	4.08	0.828	มาก

จากตารางที่ 4.40 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านงบประมาณที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.828) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านงบประมาณที่จัดกิจกรรม มีปัญหายอยู่ในระดับมาก โดย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ งบประมาณได้รับจัดสรรไม่ทันเวลา ($\bar{X}=4.08$, S.D.= 0.760) งบประมาณในการดำเนินการจัดมีน้อยไม่เพียงพอ ($\bar{X}=4.08$, S.D.= 0.862) และงบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม ($\bar{X}=4.08$, S.D.= 0.862) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.41 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน และ กำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนา ทักษะชีวิต	4.31	0.751	มาก
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่มีส่วนร่วมในการ ผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	4.31	0.751	มาก
3. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	4.23	0.832	มาก
4. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.23	0.832	มาก
5. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	4.15	0.899	มาก
6. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับ สถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการ สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะ ชีวิต	4.08	0.954	มาก
7. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวัดผลและ ประเมินผลการจัดกิจกรรม	4.08	.954	มาก
8. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ ชีวิต	4.08	0.954	มาก
รวม	4.18	0.866	มาก

จากตารางที่ 4.41 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.18$, $S.D.=0.866$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีปัญหา อยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก ได้แก่ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมใน การวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.751$) และ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.751$) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน รองลงมาคือ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ($\bar{X}=4.23$, $S.D.=0.832$) และ ชุมชนไม่มี ส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.23$, $S.D.=0.832$) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมาคือชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=0.899$) ถัดมาชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการ สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=4.08$, $S.D.=0.954$) และ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมใน การวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=4.08$, $S.D.=0.954$) และ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการ สรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=4.08$, $S.D.=0.954$) ตามลำดับ

3.2 ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็น ของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.42 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ภาพรวม ตามความคิดเห็นของครู อาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ด้านวัตถุประสงค์	3.29	1.118	ปานกลาง
2. ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม	2.79	1.188	ปานกลาง
3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย	2.98	1.275	ปานกลาง
4. ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม	2.96	1.098	ปานกลาง
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	2.80	1.069	ปานกลาง
6. ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	2.85	1.181	ปานกลาง
7. ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	2.84	1.138	ปานกลาง
8. ด้านบุคลากร วิทยากร	2.60	1.225	ปานกลาง
9. ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	2.93	1.102	ปานกลาง
10. ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม	3.08	1.318	ปานกลาง
11. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.71	1.242	ปานกลาง
รวม	2.89	1.181	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.42 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงรายโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.89$, S.D.=1.181) เมื่อพิจารณาเป็นราย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=3.29$, S.D.= 1.118) ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.08$, S.D.= 1.318) ด้านการเข้า ร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X}=2.98$, S.D.= 1.275)ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=2.96$, S.D.= 1.098) ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}= 2.93$, S.D.= 1.102) ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ($\bar{X}= 2.85$, S.D.= 1.181) ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{X}=2.84$, S.D.= 1.138) ด้านการประชาสัมพันธ์

(\bar{X} = 2.80, S.D. = 1.069) ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม (\bar{X} = 2.79, S.D. = 1.188) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (\bar{X} = 2.71, S.D. = 1.242) และด้านบุคลากร วิทยากร (\bar{X} = 2.60, S.D. = 1.225) ตามลำดับต่อไปนี้จะเห็นความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร รายด้าน ต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.43 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านวัตถุประสงค์** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตมีจำนวนมากที่ต้องดำเนินการแต่มีช่วงเวลาที่ค่อนข้างจำกัด จึงไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกวัตถุประสงค์	3.27	1.157	ปานกลาง
2. กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตบางกิจกรรมไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	3.11	1.105	ปานกลาง
3. มีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินงาน	3.46	1.118	ปานกลาง
4. ความจำเป็นที่ต้องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการกิจกรรมอื่นๆตามนโยบาย จึงไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และกรอบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตได้ครบทุกกิจกรรม	3.30	1.093	ปานกลาง
รวม	3.29	1.118	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.43 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.29, S.D. = 1.118) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกวัตถุประสงค์ในการจัด

กิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางโดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่มีข้อจำกัด ด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.46$, S.D.=1.118) ความจำเป็นที่ต้องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินกิจกรรมอื่นๆตามนโยบาย จึงไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และกรอบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตได้ครบทุกกิจกรรม ($\bar{X}=3.30$, S.D.=1.093) กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตมีจำนวนมากที่ต้องดำเนินการแต่มีช่วงเวลาที่ค่อนข้างจำกัด จึงไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=3.27$, S.D.=1.157) และกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตบางกิจกรรมไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X}=3.11$, S.D.=1.105) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.44 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย **ด้านเนื้อหาที่จัดกิจกรรม** ตามความคิดเห็น ของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ	2.82	1.174	ปานกลาง
2. เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย	2.78	1.171	ปานกลาง
3. เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนิน ชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง	2.73	1.182	ปานกลาง
4. เนื้อหาสาระความรู้มาก ซ้ำซ้อน ไม่เข้าใจ	2.83	1.224	ปานกลาง
รวม	2.79	1.188	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.44 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัด เชียงราย ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.79$, S.D.=1.188) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านเนื้อหาสาระที่จัด กิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เนื้อหา สาระความรู้มาก ซ้ำซ้อน ไม่เข้าใจ ($\bar{X}=2.83$, S.D.= 1.224) เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=2.82$,

S.D.= 1.174) 2. เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (\bar{X} = 2.78, S.D.=1.171) และ เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง (\bar{X} =2.73, S.D.=1.182) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.45 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย			
1. กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมน้อย	2.97	1.221	ปานกลาง
2. กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมไม่เต็มเวลา	2.97	1.278	ปานกลาง
3. กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้สูงอายุ สื่อสารไม่เข้าใจด้านภาษา	2.99	1.326	ปานกลาง
รวม	2.98	1.275	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.45 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการ เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง (\bar{X} =2.98, S.D.=1.275) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของ กลุ่มเป้าหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้สูงอายุ สื่อสารไม่เข้าใจด้านภาษา (\bar{X} =2.99, S.D.= 1.326) และ กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมน้อย (\bar{X} =2.97, S.D.= 1.221) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมากกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมไม่เต็มเวลา (\bar{X} =2.97, S.D.=1.278) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.46 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านรูปแบบวิธีการจัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. การบรรยายให้ความรู้ไม่น่าสนใจ	2.89	1.089	ปานกลาง
2. กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้าน วิทยากรในการให้ความรู้แก่ประชาชน	3.00	1.018	ปานกลาง
3. กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้าน วัสดุอุปกรณ์ในการให้ความรู้แก่ประชาชน	2.92	1.028	ปานกลาง
4. การให้ความรู้โดยผ่านสื่อวีดิทัศน์ มีข้อจำกัด ด้านภาษาและการสื่อสาร	2.92	1.001	ปานกลาง
5. การศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ไม่สามารถ ดำเนินการได้เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของการ เดินทาง งบประมาณ และระยะเวลาในการจัด กิจกรรม	3.16	1.184	ปานกลาง
6. การปฏิบัติจริง /ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ในบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้	3.02	1.094	ปานกลาง
7. บางกิจกรรมไม่ตรงกับกลุ่ม วัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้ารับ การอบรม	2.95	1.140	ปานกลาง
8. กิจกรรมซ้ำซาก	2.82	1.226	ปานกลาง
รวม	2.96	1.098	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.46 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงาน

ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.96$, S.D.=1.098) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีปัญหอยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของการเดินทางงบประมาณ และระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.16$, S.D.= 1.184) การปฏิบัติจริง /ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ในบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ ($\bar{X}=3.02$, S.D.= 1.094) กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้านวิทยากรในการให้ความรู้แก่ประชาชน ($\bar{X}=3.00$, S.D.= 1.018) บางกิจกรรมไม่ตรงกับกลุ่ม วัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้ารับการอบรม ($\bar{X}=2.95$, S.D.= 1.140) การให้ความรู้โดยผ่านสื่อวีดิทัศน์ มีข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร ($\bar{X}=2.92$, S.D.= 1.001) และ กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้านวัสดุอุปกรณ์ในการให้ความรู้แก่ประชาชน ($\bar{X}=2.92$, S.D.= 1.028) ซึ่งอยู่ในลำดับเท่ากัน ถัดมาคือ การบรรยายให้ความรู้ไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=2.89$, S.D.= 1.089) และ กิจกรรมซ้ำซาก ($\bar{X}=2.82$, S.D.=1.226) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.47 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯด้านประชาสัมพันธ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	2.87	1.106	ปานกลาง
2. ช่องทางประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย	2.78	1.033	ปานกลาง
3. ชนิดของสื่อประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย	2.77	1.061	ปานกลาง
4. สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	2.77	1.077	ปานกลาง
รวม	2.80	1.069	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.47 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.80$, S.D.=1.069) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ($\bar{X}=2.87$, S.D.= 1.106) ช่องทางประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย ($\bar{X}=2.78$, S.D.= 1.033) ชนิดของสื่อประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย ($\bar{X}=2.77$, S.D.= 1.061) และสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X}=2.77$, S.D.=1.077) อยู่ในลำดับเดียวกัน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.48 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านสถานที่จัดกิจกรรม** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล	2.87	1.169	ปานกลาง
2. สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบ	2.85	1.143	ปานกลาง
3. บรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	2.76	1.197	ปานกลาง
4. ห้องน้ำไม่เพียงพอ	2.89	1.152	ปานกลาง
5. ไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและจัดกิจกรรม	2.90	1.246	ปานกลาง
รวม	2.85	1.181	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.48 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.85$, S.D.=1.181) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านสถานที่จัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและจัดกิจกรรม ($\bar{X}=2.90$, S.D.= 1.246) ห้องน้ำไม่เพียงพอ ($\bar{X}=2.89$,

S.D.= 1.152) 1. สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล (\bar{X} =2.87, S.D.= 1.169) สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบ (\bar{X} =2.85, S.D.=1.143) และบรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม (\bar{X} =2.76, S.D.=1.197) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.49 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม			
1. สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย	2.97	1.114	ปานกลาง
2. สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ	2.85	1.167	ปานกลาง
3. สื่อ/อุปกรณ์ ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ	2.76	1.128	ปานกลาง
4. สื่อ/อุปกรณ์ไม่แข็งแรง	2.77	1.142	ปานกลาง
รวม	2.84	1.138	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.49 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมี ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.84, S.D.=1.138) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านสื่อ/ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา น้อย ได้แก่ สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย (\bar{X} =2.97, S.D.= 1.114) สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ (\bar{X} =2.85, S.D.= 1.167) สื่อ/อุปกรณ์ไม่แข็งแรง (\bar{X} =2.77, S.D.= 1.142) และสื่อ/อุปกรณ์ ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ (\bar{X} =2.76 , S.D.=1.128) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.50 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรมตาม ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. บุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญในการ จัด	2.67	1.221	ปานกลาง
2. บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงาน	2.71	1.193	ปานกลาง
3. บุคลากรมี มนุษย์สัมพันธ์ กับประชาชนน้อย	2.62	1.234	ปานกลาง
4. บุคลากรมีกริยามารยาทไม่สุภาพ	2.41	1.251	ปานกลาง
รวม	2.60	1.225	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.50 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาลู่ ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.60$, S.D.=1.225) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านบุคลากร/วิทยากรที่ จัดกิจกรรมมีปัญหาลู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ บุคลากร มีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ($\bar{X}=2.71$, S.D.= 1.193) บุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญใน ด้านการจัด ($\bar{X}=2.67$, S.D.= 1.221) บุคลากรมี มนุษย์สัมพันธ์ กับประชาชนน้อย ($\bar{X}=2.62$, S.D.= 1.234) และบุคลากรมีกริยามารยาทไม่สุภาพ ($\bar{X}=2.41$, S.D.=1.251) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.51 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมตาม** ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านระยะเวลาที่จัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ช่วงเวลาที่จัดไม่ตรงกับเวลาว่างของ ประชาชน	3.04	1.133	ปานกลาง
2. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานทำให้ ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าร่วม กิจกรรม	2.87	1.090	ปานกลาง
3. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากทำให้ ประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็ม เวลา	2.87	1.082	ปานกลาง
รวม	2.93	1.102	ปานกลาง

จากตารางที่ 5.51 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหายุอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=2.93$, S.D.=1.102) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม มีปัญหายุอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ลำดับแรกช่วงเวลาที่จัดไม่ตรงกับเวลาว่างของประชาชน ($\bar{X}=3.04$, S.D.=1.133) รองลงมา ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้า ร่วมกิจกรรมได้เต็มเวลา ($\bar{X}=2.87$, S.D.=1.082) และในลำดับถัดมา ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนาน ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X}=2.87$, S.D.=1.090) ซึ่งเป็นลำดับ เดียวกัน

ตารางที่ 4.52 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านงบประมาณ**ตามความคิดเห็นของครู อาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านงบประมาณที่จัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. งบประมาณในการดำเนินการจัดมีน้อยไม่ เพียงพอ	3.13	1.313	ปานกลาง
2. งบประมาณได้รับจัดสรรไม่ทันเวลา	3.09	1.313	ปานกลาง
3. งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม	3.02	1.329	ปานกลาง
รวม	3.08	1.318	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.52 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย **ด้านงบประมาณที่จัดกิจกรรม** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$, S.D.=1.318) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า **ด้านงบประมาณที่จัด กิจกรรม** มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ งบประมาณในการดำเนินการจัดมีน้อยไม่เพียงพอ ($\bar{X}=3.13$, S.D.= 1.313) งบประมาณได้รับจัดสรร ไม่ทันเวลา ($\bar{X}=3.09$, S.D.= 1.313) และงบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนิน กิจกรรม ($\bar{X}=3.02$, S.D.= 1.329) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.53 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนด เป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	2.71	1.222	ปานกลาง
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่มีส่วนร่วมในการ ผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	2.77	1.246	ปานกลาง
3. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	2.69	1.233	ปานกลาง
4. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	2.70	1.274	ปานกลาง
5. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	2.68	1.227	ปานกลาง
6. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับ สถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	2.69	1.275	ปานกลาง
7. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรม	2.73	1.225	ปานกลาง
8. ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ ชีวิต	2.73	1.232	ปานกลาง
รวม	2.71	1.242	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.53 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัครในสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=2.71$, S.D.=1.242) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ ประชาชน กลุ่มเป้าหมายไม่มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.77$, S.D.= 1.246) รองลงมา ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=2.73$, S.D.= 1.225) ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต และ ($\bar{X}=2.73$, S.D.= 1.232) ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=2.71$, S.D.= 1.222) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมาคือชุมชนไม่มีส่วนร่วมใน การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.70$, S.D.= 1.274) ถัดมาคือ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ เรียนรู้ ($\bar{X}=2.69$, S.D.= 1.233) และชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหา งบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=2.69$, S.D.= 1.275) ซึ่งอยู่ใน ลำดับเดียวกัน และชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.68$, S.D.= 1.227) ตามลำดับ

ต่อไปนี้เป็นความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขา รายด้าน ต่อปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.54 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย **ในภาพรวม** ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม	3.10	1.311	ปานกลาง
2. ด้านการไม่เข้าร่วม	3.13	1.239	ปานกลาง
3. ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม	3.25	1.276	ปานกลาง

ตารางที่ 4.54 (ต่อ)

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.23	1.211	ปานกลาง
5. ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	3.15	1.271	ปานกลาง
6. ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	3.02	1.241	ปานกลาง
7. ด้านบุคลากร วิทยากร	3.15	1.243	ปานกลาง
8. ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.14	1.221	ปานกลาง
9. ด้านค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม	3.33	1.304	ปานกลาง
10. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.18	1.288	ปานกลาง
รวม	3.17	1.261	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.54 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$, S.D.=1.261) เมื่อพิจารณาเป็นราย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X}=3.33$, S.D.= 1.304) ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.25$, S.D.= 1.276) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 1.211) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}=3.18$, S.D.= 1.288) ด้านบุคลากร วิทยากร ($\bar{X}=3.15$, S.D.= 1.243) ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ($\bar{X}= 3.15$, S.D.= 1.271) ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.14$, S.D.= 1.221) ด้านการไม่เข้าร่วม ($\bar{X}=3.13$, S.D.= 1.239) ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม ($\bar{X}=3.10$, S.D.= 1.311) และ ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{X}= 3.02$, S.D.=1.241) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.55 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ	3.14	1.294	ปานกลาง
2. เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการ	3.06	1.327	ปานกลาง
3. เนื้อหาสาระความรู้ยุ่งยากไม่เข้าใจ	3.03	1.317	ปานกลาง
4. เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง	3.16	1.306	ปานกลาง
รวม	3.10	1.311	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.55 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.10$, S.D.=1.311) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง ($\bar{X}=3.16$, S.D.=1.306) เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=3.14$, S.D.=1.294) เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X}=3.06$, S.D.=1.327) เนื้อหาสาระความรู้ยุ่งยากไม่เข้าใจ ($\bar{X}=3.03$, S.D.=1.317) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.56 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ด้านการไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย			
1. การเดินทางไม่สะดวก	3.10	1.232	ปานกลาง
2. มีเวลาว่างน้อย	3.21	1.147	ปานกลาง
3. ต้องไปทำงาน ลางานไม่ได้	3.20	1.279	ปานกลาง
4. สายตาไม่ดี	3.01	1.296	ปานกลาง
รวม	3.13	1.239	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.56 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$, S.D.=1.239) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีเวลาว่างน้อย ($\bar{X}=3.21$, S.D.= 1.147) ต้องไปทำงาน ลางานไม่ได้ ($\bar{X}=3.20$, S.D.= 1.279) การเดินทางไม่สะดวก ($\bar{X}=3.10$, S.D.= 1.232) และ สายตาไม่ดี ($\bar{X}=3.01$, S.D.=1.296) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.57 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. มีการบรรยายให้ความรู้ในห้องประชุมอย่างเดียว เกิดความน่าเบื่อ และง่วงนอน	3.31	1.239	ปานกลาง
2. ในการอบรมมีการสาธิตและการฝึกปฏิบัติจริงน้อย ทำให้ไม่เข้าใจและไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้	3.19	1.268	ปานกลาง
3. การดูสื่อวีดิทัศน์ มีข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร	3.23	1.237	ปานกลาง
4. ไม่มีการจัดให้ศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา	3.38	1.323	ปานกลาง
5. ไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติจริง /ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง	3.18	1.284	ปานกลาง
6. กิจกรรมซ้ำซาก	3.22	1.302	ปานกลาง
รวม	3.25	1.276	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.57 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$, S.D.=1.276) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่มีการจัดให้ศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ($\bar{X}=3.38$, S.D.= 1.323) มีการบรรยายให้ความรู้ในห้องประชุมอย่างเดียว เกิดความน่าเบื่อ และง่วงนอน ($\bar{X}=3.31$, S.D.= 1.239) การดูสื่อวีดิทัศน์ มีข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 1.237) กิจกรรมซ้ำซาก ($\bar{X}=3.22$, S.D.= 1.302) ในการอบรมมีการสาธิตและการฝึกปฏิบัติจริงน้อย ทำให้ไม่เข้าใจและไม่

สามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X}=3.19$, S.D.= 1.268) และไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติจริง /ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ($\bar{X}=3.18$, S.D.=1.284) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.58 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านการประชาสัมพันธ์** ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านการประชาสัมพันธ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทราบการประชาสัมพันธ์ล่าช้า	3.22	1.239	ปานกลาง
2. ประชาชนเด็กเล็กและผู้สูงอายุไม่เข้าใจในภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร	3.23	1.183	ปานกลาง
รวม	3.23	1.211	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.58 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านการประชาสัมพันธ์** ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, S.D.=1.211) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า **ด้านการประชาสัมพันธ์** มีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประชาชนเด็กเล็กและผู้สูงอายุไม่เข้าใจในภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 1.183) และ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทราบการประชาสัมพันธ์ล่าช้า ($\bar{X}=3.22$, S.D.= 1.239) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.59 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล	3.01	1.167	ปานกลาง
2. สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบ	3.18	1.236	ปานกลาง
3. บรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	3.08	1.306	ปานกลาง
4. ห้องน้ำไม่เพียงพอ	3.30	1.268	ปานกลาง
5. ไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและจัดกิจกรรม	3.18	1.378	ปานกลาง
รวม	3.15	1.271	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.59 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$, S.D.=1.271) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านสถานที่จัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ห้องน้ำไม่เพียงพอ ($\bar{X}=3.30$, S.D.= 1.268) ไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.18$, S.D.= 1.378) และ สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบ ($\bar{X}=3.18$, S.D.= 1.378) บรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม ($\bar{X}=3.08$, S.D.=1.306) อยู่ในลำดับเดียวกัน และสถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล ($\bar{X}=3.01$, S.D.=1.378) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.60 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย	3.04	1.234	ปานกลาง
2. สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ	2.94	1.188	ปานกลาง
3. สื่อ/อุปกรณ์ ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ	3.07	1.241	ปานกลาง
4. สื่อ/อุปกรณ์ไม่แข็งแรง	3.02	1.302	ปานกลาง
รวม	3.02	1.241	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.60 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$, S.D.=1.241) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สื่อ/อุปกรณ์ ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ ($\bar{X}=3.07$, S.D.= 1.241) สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย ($\bar{X}=3.04$, S.D.= 1.234) สื่อ/อุปกรณ์ไม่แข็งแรง ($\bar{X}=3.02$, S.D.= 1.302) และ สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ ($\bar{X}=2.94$, S.D.=1.188) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.61 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วิทยากรให้ความรู้โดยการบรรยายอย่างเดียว	3.10	1.249	ปานกลาง
2. วิทยากรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการสอบถามและแสดงความคิดเห็น	3.11	1.290	ปานกลาง
3. วิทยากรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติ	3.17	1.325	ปานกลาง
4. วิทยากรมีน้อยไม่เพียงพอในการให้ความรู้และแนะนำแก่ผู้เข้าอบรม	3.20	1.304	ปานกลาง
รวม	3.15	1.243	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.61 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอาสาสมัคร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$, S.D.=1.243) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม มีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยากรมีน้อยไม่เพียงพอในการให้ความรู้และแนะนำแก่ผู้เข้าอบรม ($\bar{X}=3.20$, S.D.= 1.304) วิทยากรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติ ($\bar{X}=3.17$, S.D.= 1.325) วิทยากรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการสอบถามและแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=3.11$, S.D.= 1.290) และวิทยากรให้ความรู้โดยการบรรยายอย่างเดียว ($\bar{X}=3.10$, S.D.=1.249) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.62 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม** ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านระยะเวลาที่จัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมสั้นเกินไปทำให้ได้รับความรู้ไม่เต็มที่	3.11	1.214	ปานกลาง
2. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากเกินไป เกิดความเหนื่อยล้าและน่าเบื่อ ง่วงนอน	3.09	1.181	ปานกลาง
3. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็มเวลาเพราะมี ภาระงานอื่นรอกอยู่	3.15	1.190	ปานกลาง
4. มีภาระงานอื่นอยู่ เลยเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ได้	3.25	1.247	ปานกลาง
5. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมไม่เหมาะสม	3.08	1.273	ปานกลาง
รวม	3.14	1.221	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.62 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$, S.D.=1.273) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีภาระงานอื่นอยู่ เลยเข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้ ($\bar{X}=3.25$, S.D.= 1.247) ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม ยาวนานมากทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็มเวลาเพราะมีภาระงานอื่นรอกอยู่ ($\bar{X}=3.15$, S.D.= 1.190) ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมสั้นเกินไปทำให้ได้รับความรู้ไม่เต็มที่ ($\bar{X}=3.11$, S.D.= 1.214) ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากเกินไป เกิดความเหนื่อยล้าและน่าเบื่อ ง่วงนอน ($\bar{X}=3.09$, S.D.= 1.181) และช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมไม่เหมาะสม ($\bar{X}=3.08$, S.D.=1.273) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.63 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านค่าใช้จ่ายในการเข้า ร่วมกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้ารับการอบรมสูง	3.25	1.338	ปานกลาง
2. ขาดรายได้เมื่อต้องเข้ารับการอบรม ทำให้ไม่ เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	3.41	1.269	ปานกลาง
รวม	3.33	1.304	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.63 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้าน ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$, S.D.=1.304) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย ได้แก่ ขาดรายได้เมื่อต้องเข้ารับการอบรม ทำให้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ($\bar{X}=3.41$, S.D.= 1.269) และมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้ารับการอบรมสูง ($\bar{X}=3.25$, S.D.= 1.338) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.64 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน** ตาม ความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯลฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. ไม่ได้มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้	3.17	1.278	ปานกลาง
2. ไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้เรียนรู้	3.18	1.327	ปานกลาง
3. ไม่มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและ แหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.14	1.287	ปานกลาง
4. ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.19	1.257	ปานกลาง
5. ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับ สถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	3.27	1.333	ปานกลาง
6. ไม่มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการ จัดกิจกรรม	3.15	1.269	ปานกลาง
7. ไม่มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	3.16	1.267	ปานกลาง
รวม	3.18	1.288	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.64 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการ มีส่วนร่วมของชุมชนตามความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมี ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 1.288) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการมี ส่วนร่วมของชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม

เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.27$, S.D.= 1.333) ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.19$, S.D.= 1.257) ไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ($\bar{X}=3.18$, S.D.= 1.327) ไม่ได้มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.17$, S.D.= 1.278) ประชาชน ไม่มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X}=3.16$, S.D.= 1.267) ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.83$, S.D.= 1.378) ไม่มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ($\bar{X}=3.15$, S.D.= 1.269) ไม่มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.14$, S.D.= 1.287) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

4.1 **ความคิดเห็นของผู้บริหาร** สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.65 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ในภาพรวม** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ในภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
12. ด้านวัตถุประสงค์	4.42	0.729	มาก
13. ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม	4.43	0.697	มาก
14. ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม	4.40	0.742	มาก
15. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.42	0.700	มาก

ตารางที่ 4.65 (ต่อ)

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ในภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
16. ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	4.12	0.961	มาก
17. ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	4.60	0.509	มาก
18. ด้านบุคลากร วิทยากร	4.44	0.717	มาก
19. ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.46	1.542	ปานกลาง
20. ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม	3.75	0.991	มาก
21. หน่วยงานภาคีเครือข่าย	4.00	1.222	มาก
11 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.40	0.731	มาก
รวม	4.22	0.867	มาก

จากตารางที่ 4.65 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.22$, S.D.=0.867) เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{x}=4.60$, S.D.=
0.509) ด้านบุคลากร วิทยากร ($\bar{x}=4.44$, S.D.= 0.717) ด้านประเพณีเนื้อหากิจกรรม ($\bar{x}=4.43$,
S.D.= 0.697) ด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{x}=4.42$, S.D.= 0.729) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x}= 4.42$, S.D.=
0.700) ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x}=4.40$, S.D.= 0.742) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
($\bar{x}=4.40$, S.D.= 0.731) ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ($\bar{x}=4.12$, S.D.= 0.961) หน่วยงานภาคีเครือข่าย
($\bar{x}=4.00$, S.D.= 1.222) ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ($\bar{x}=3.75$, S.D.= 0.991) และด้านระยะเวลา
ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x}= 3.46$, S.D.=1.542) ตามลำดับ

ต่อไปนี้เป็นความคิดเห็นของผู้บริหาร รายด้าน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.66 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านวัตถุประสงค์** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปล ผล
9. ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	4.38	0.768	มาก
10. ประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต	4.54	0.776	มาก
11. ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.38	0.768	มาก
12. มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหาสุขภาพติด การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	4.31	0.855	มาก
13. มีค่านิยมที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหาสุขภาพติด การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	4.38	0.768	มาก
14. มีความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหาสุขภาพติด การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	4.31	0.855	มาก

ตารางที่ 4.66 (ต่อ)

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
15. มีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความ เสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.54	0.519	มาก
16. นำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	4.54	0.519	มาก
รวม	4.42	0.729	มาก

จากตารางที่ 4.66 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับ มาก ($\bar{x}=4.42$, S.D.=0.729) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกวัตถุประสงค์ เป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัยในการ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.519) นำความรู้จากการเข้าร่วม กิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.519) ประชาชนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.776) ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) มีค่านิยมที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหา ยาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}=4.31$, S.D.= 0.855) และความสามารถ

พื้นฐานที่จำเป็น ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.31, S.D.=0.855$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.67 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาคใน จังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านเนื้อหากิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. เกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด	4.38	0.768	มาก
2. เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา	4.38	0.768	มาก
3. เกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.38	0.768	มาก
4. เกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตา กรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.54	0.519	มาก
5. เกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน	4.38	0.768	มาก
6. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ	4.38	0.768	มาก
7. เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็น พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	4.54	0.519	มาก
รวม	4.43	0.697	มาก

จากตารางที่ 4.67 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน

ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมาก ($\bar{x}=4.43$, S.D.=0.697) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านเนื้อหากิจกรรม เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก ได้แก่ เกี่ยวกับมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{x}=4.54$, S.D.=0.519) ถัดมาคือ จัดกิจกรรมที่เน้นส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ($\bar{x}=4.14$, S.D.= 0.807) ถัดมา เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.519) ถัดมาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) และเกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) และเกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x}= 4.38$, S.D.=0.768) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน

ตารางที่ 4.68 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านรูปแบบวิธีการจัด** ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. กิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง	4.46	0.660	มาก
2. การจัดกิจกรรมควรเน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย	4.46	0.660	มาก
3. การจัดกิจกรรมควรจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ	4.38	0.768	มาก
4. การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.38	0.768	มาก
5. ควรให้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง	4.31	0.855	มาก
รวม	4.40	0.742	มาก

จากตารางที่ 4.68 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัด โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ระดับมาก ($\bar{x}=4.40$, S.D.=0.742) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านรูปแบบวิธีการจัด เป็นแนวทางใน การจัดกิจกรรมระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมควรเน้นการฝึก ปฏิบัติจริง ($\bar{x}=4.46$, S.D.= 0.660) การจัดกิจกรรมควรเน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย ($\bar{x}=4.46$, S.D.= 0.660) การจัดกิจกรรมควรจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) และ ควรให้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ($\bar{x}=4.31$, S.D.= 0.855) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.69 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว	4.62	0.506	มาก
2. ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน	4.62	0.506	มาก
3. ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง	4.46	0.776	มาก
4. ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มี ตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน	4.38	0.768	มาก
5. ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทาง เฟสบุ๊ค ไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ	4.02	0.946	มาก
รวม	4.42	0.700	มาก

จากตารางที่ 4.69 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาว ไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมระดับมาก ($\bar{x}=4.42$, S.D.=0.700) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านการประชาสัมพันธ์ แนวทางในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครือข่ายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ($\bar{x}=4.62$, S.D.= 0.506) และ ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน ($\bar{x}=4.62$, S.D.= 0.506) ซึ่งอยู่ในลำดับ เดียวกัน ถัดมาคือ ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ($\bar{x}=4.46$, S.D.= 0.776) ประชาสัมพันธ์โดย จัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) และประชาสัมพันธ์ ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ ($\bar{x}=4.02$, S.D.= 0.946) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.70 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย **ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วัด		4.54	0.519	มาก
2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.)		4.08	1.038	มาก
3. ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน		4.08	0.862	มาก
4. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน		3.77	1.423	มาก
รวม		4.12	0.961	มาก

จากตารางที่ 4.70 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาว ไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางด้านสถานที่ที่

เหมาะในการจัดกิจกรรม ในระดับมาก ($\bar{x}=4.12$, S.D.=0.961) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม ทุกสถานที่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วัด ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.519) ถัดมาคือ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน ($\bar{x}=4.08$, S.D.= 0.862) และ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศศช.) ($\bar{x}=4.08$, S.D.= 1.038) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ($\bar{x}=3.77$, S.D.= 1.423) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.71 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มีมากเพียงพอ และหลากหลาย	4.62	0.506	มาก
2. สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพและเสียง เข้าใจง่าย	4.62	0.506	มาก
3. สื่อบุคคลสามารถสาธิตและฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์	4.62	0.506	มาก
4. มีสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับกิจกรรมเนื้อหาวิชา	4.54	0.519	มาก
รวม	4.60	0.509	มาก

จากตารางที่ 4.71 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางจัดหาสื่อที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ในระดับมาก ($\bar{x}=4.60$, S.D.=0.509) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางจัดหาสื่อที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกัน ได้แก่ สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มีมากเพียงพอ และหลากหลาย ($\bar{x}=4.62$, S.D.= 0.506) สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพ

และเสียงเข้าใจง่าย ($\bar{x}=4.62$, S.D.= 0.506) สื่อบุคคลสามารถสาธิตและฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์ ($\bar{x}=4.62$, S.D.= 0.506) และ ถัดมา สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับกิจกรรมเนื้อหาวิชา ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.519) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.72 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านวิทยากรให้ความรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านวิทยากรให้ความรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วิทยากรควรมีความสามารถในการให้ความรู้เป็นอย่างดี	4.38	0.768	มาก
2. วิทยากรควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้าอย่างดี	4.38	0.768	มาก
3. วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรม	4.46	0.776	มาก
4. วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข	4.38	0.768	มาก
5. วิทยากรควรมีความรู้สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของประชาชน	4.62	0.506	มาก
รวม	4.44	0.717	มาก

จากตารางที่ 4.72 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวิทยากรให้ความรู้ โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดหาด้านวิทยากร

ให้ความรู้ในระดับมาก ($\bar{x}=4.44$, S.D.=0.717) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางจัดหาวิทยากรให้ความรู้การจัดการกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยากรควรมีความรู้สามารถจัดการกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของประชาชน ($\bar{x}=4.62$, S.D.= 0.506) ถัดมาคือ วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยในการจัดการกิจกรรม ($\bar{x}=4.46$, S.D.= 0.776) วิทยากรควรมีความสามารถในการให้ความรู้เป็นอย่างดี ($\bar{x}=4.28$, S.D.= 0.768) และ วิทยากรควรมีการวางแผนการจัดการกิจกรรมล่วงหน้าเป็นอย่างดี ($\bar{x}=4.28$, S.D.= 0.768) ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกัน ถัดมา วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.73 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดการกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ด้านช่วงเวลาในการจัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1.	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 – 12:00 น.	3.77	1.423	มาก
2.	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13:00 – 16:00 น.	3.08	1.706	ปานกลาง
3.	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 – 12:00 น.	3.38	1.557	ปานกลาง
4.	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13:00 – 16:00 น.	3.23	1.691	ปานกลาง
5.	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 - 16:00 น.	3.54	1.391	มาก
6.	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 - 16:00 น.	3.77	1.481	มาก
รวม		3.46	1.542	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.73 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดการกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดช่วงเวลา

ในการจัดกิจกรรม ให้ความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.46$, S.D.=1.542) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 – 12:00 น. ($\bar{x}=3.77$, S.D.= 1.423) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 - 16:00 น. ($\bar{x}=3.77$, S.D.= 1.481) วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 - 16:00 น. ($\bar{x}=3.54$, S.D.= 1.391) ส่วนวันเวลาอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 – 12:00 น. ($\bar{x}=3.38$, S.D.= 1.557) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13:00 – 16:00 น. ($\bar{x}=3.23$, S.D.= 1.691) และวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13:00 – 16:00 น. ($\bar{x}=3.08$, S.D.= 1.706) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.74 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขใน จังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านผู้ดำเนินการจัด กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง	3.92	0.954	มาก
2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	4.46	0.877	มาก
3. แพทย์/พยาบาล	3.54	0.877	มาก
4. ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	3.08	1.256	มาก
รวม	3.75	0.991	มาก

จากตารางที่ 4.74 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดช่วงเวลาใน การจัดกิจกรรม ให้ความรู้ในระดับมาก ($\bar{x}=3.75$, S.D.=0.991) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทาง ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ($\bar{x}=4.46$, S.D.= 0.877) ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง ($\bar{x}=3.92$, S.D.= 0.954)

แพทย์/พยาบาล ($\bar{x}=3.54$, S.D.= 0.877) และตำรวจ/ทหาร/ตชด. ($\bar{x}=3.08$, S.D.= 1.256) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.75 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	4.31	1.032	มาก
2. โรงพยาบาลประจำอำเภอ/จังหวัด	4.15	0.987	มาก
3. สาธารณสุขอำเภอ	4.00	1.080	มาก
4. ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	3.69	1.548	มาก
5. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	3.85	1.463	มาก
รวม	4.00	1.222	มาก

จากตารางที่ 4.75 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม โดยภาพรวมแนวด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$, S.D.=1.222) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ($\bar{x}=4.31$, S.D.= 1.032) โรงพยาบาลประจำอำเภอ/จังหวัด ($\bar{x}=4.15$, S.D.= 0.987) สาธารณสุขอำเภอ ($\bar{x}=4.00$, S.D.= 1.080) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x}=3.85$, S.D.= 1.463) และ ตำรวจ/ทหาร/ตชด. ($\bar{x}=3.69$, S.D.= 1.548) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.76 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย **ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน** ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
ชุมชน			
1. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนด เป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	4.38	0.768	มาก
2. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้	4.46	0.776	มาก
3. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	4.38	0.768	มาก
4. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.31	0.751	มาก
5. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.31	0.751	มาก
6. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับ สถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	4.46	0.776	มาก
7. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรม	4.31	0.751	มาก
8. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	4.62	0.506	มาก
รวม	4.40	0.731	มาก

จากตารางที่ 4.76 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน

ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.40$, S.D.=0.731) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}=4.62$, S.D.= 0.506) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.46$, S.D.= 0.776) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}=4.46$, S.D.= 0.776) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.768) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.31$, S.D.= 0.751) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.31$, S.D.= 0.751) และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ($\bar{x}=4.31$, S.D.= 0.751) ตามลำดับ

4.1.1 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาจังหวัด เชียงราย ดังนี้

1) ด้านวัตถุประสงค์

(1) สถานศึกษาควรมีแผนการจัดกิจกรรมให้ครบและครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกเนื้อหา ทุกวัตถุประสงค์ ตามกรอบกิจกรรมทักษะชีวิต ตามนโยบาย และสอดคล้องกับวิถีชีวิตเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่ มีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างชัดเจน โดยให้ภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อลดและแก้ไขปัญหาด้านข้อจำกัดด้านงบประมาณ เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม และจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชน

(2) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นความสำคัญของการมีเหตุ มีผล และมีวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวัน และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก มีการบูรณาการเนื้อหากิจกรรมโดยมุ่งเน้นให้ประชาชนชาวไทยภูเขา มีความตระหนักในคุณภาพชีวิตที่ดีของตนเองและครอบครัว คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

(3) สถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญในการให้ประชาชนชาวไทยภูเขาและภาคีเครือข่ายเข้ามามีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรการจัดกิจกรรม มีคู่มือการจัดกิจกรรม และคู่มือการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างชัดเจน

2) ด้านวิธีการ/กระบวนการจัด

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทย ภูเขาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถดำรงตนในสังคม ปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

3) ด้านวิทยากร

วิทยากรควรเป็น มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี ความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะชีวิตแก่ประชาชนชาวไทย ภูเขา ได้เป็นอย่างดี เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม

4) ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม

สถานศึกษา คณะครู วิทยากรที่จัดการอบรมให้ความรู้ต้องสามารถสร้าง บรรยากาศในการอบรมได้อย่างเหมาะสม มีเทคนิคในการกระตุ้น ประชาชนชาวไทยภูเขาที่เข้ารับการ อบรม สนุกสนานในการเรียนรู้ ไม่ง่วง ไม่เครียด เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และมีความสุข

5) ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม

สำนักงาน กศน.ควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมทักษะ ชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา อย่างเพียงพอสถานศึกษาควรให้ท้องถิ่น ชุมชน ประชาชนชาวไทย ภูเขา เข้ามามีส่วนรวมในการจัดทำหลักสูตร จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการนิเทศ ติดตาม วัดและ ประเมินผลการจัดกิจกรรม การวางแผนการจัดกิจกรรม ตลอดทั้งมีส่วนร่วมในการสนับสนุน งบประมาณ ในการดำเนินงาน จัดให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ และ มีการจัดสรร งบประมาณในการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มีการจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรมและการใช้ งบประมาณ

6) ด้านความรู้ความเข้าใจ

สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทย ภูเขาให้ครอบคลุมทุก เนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิตของประชาชนชาว ไทยภูเขา และครบทุกวัตถุประสงค์

7) ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สถานศึกษาควรให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของ ประชาชนชาวไทยภูเขา ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในเนื้อหาที่จำเป็นตามกรอบกิจกรรมที่ สำนักงาน กศน.กำหนด และบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนชาวไทย ภูเขา ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

4.2 ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อ แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.77 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ด้านวัตถุประสงค์	4.12	0.823	มาก
2. ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม	4.07	0.834	มาก
3. ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม	4.08	0.817	มาก
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.12	0.843	มาก
5. ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	3.92	0.958	มาก
6. ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	4.09	0.826	มาก
7. ด้านบุคลากร วิทยากร	4.22	0.721	มาก
8. ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.32	1.367	ปานกลาง
9. ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม	4.12	0.925	มาก
10. หน่วยงานภาคีเครือข่าย	3.98	1.006	มาก
11. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.19	0.778	มาก
รวม	4.02	0.899	มาก

จากตารางที่ 4.77 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.02$, S.D.=0.899) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับแรก ด้านบุคลากร วิทยากร ($\bar{x}=4.22$, S.D.= 0.721) ถัดมา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}=4.19$, S.D.= 0.778) ถัดมา ด้าน

วัตถุประสงค์ ($\bar{x}=4.12$, S.D.= 0.823) และด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x}=4.12$, S.D.= 0.843) และด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ($\bar{x}= 4.12$, S.D.= 0.925) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมา ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ($\bar{x}=4.09$, S.D.= 0.826) ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x}=4.08$, S.D.= 0.817) ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม ($\bar{x}=4.07$, S.D.= 0.834) หน่วยงานภาคีเครือข่าย ($\bar{x}=3.98$, S.D.= 1.006) ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ($\bar{x}=3.92$, S.D.= 0.895) และ ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{x}= 3.32$, S.D.=1.367) ตามลำดับ

ต่อไปนี้เป็นความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร รายด้าน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.78 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย **ด้านวัตถุประสงค์** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	4.16	0.872	มาก
2. ประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต	4.19	0.808	มาก
3. ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.16	0.830	มาก
4. มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหา ยาเสพติด การตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.835	มาก

ตารางที่ 4.78 (ต่อ)

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
5. มีค่านิยมที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้น ในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่ พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	4.04	0.761	มาก
6. มีความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ในการเผชิญ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความ รุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่าง เหมาะสม	3.99	0.871	มาก
7. มีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.23	0.802	มาก
8. นำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	4.18	0.804	มาก
รวม	4.12	0.823	มาก

จากตารางที่ 4.78 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทาง
ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ
ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัด
กิจกรรมระดับมาก ($\bar{x}=4.12$, $S.D.=0.823$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกวัตถุประสงค์
เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก
ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ
มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{x}=4.23$,

S.D.= 0.802) รองลงมา ประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต (\bar{x} =4.19, S.D.= 0.808) ลำดับถัดมา นำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (\bar{x} =4.18, S.D.= 0.804) ถัดมา ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น (\bar{x} =4.16, S.D.= 0.872) และประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (\bar{x} =4.16, S.D.= 0.830) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ลำดับถัดมา มีค่านิยมที่ถูกต้องในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม (\bar{x} =4.04, S.D.= 0.761) ถัดมาคือ มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม (\bar{x} =4.00, S.D.= 0.835) และมีความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม (\bar{x} = 3.99, S.D.=0.871) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.79 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย **ด้านเนื้อหากิจกรรม** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. เกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด	4.05	0.800	มาก
2. เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา	4.07	0.776	มาก
3. เกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.06	0.879	มาก
4. เกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.13	0.861	มาก
5. เกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด	4.05	0.800	มาก

ตารางที่ 4.79 (ต่อ)

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯลฯ ด้านเนื้อหากิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
6. เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา	4.07	0.776	มาก
7. เกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.06	0.879	มาก
8. เกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.13	0.861	มาก
9. เกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน	4.01	0.871	มาก
10. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ	4.09	0.830	มาก
11. เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตย และความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	4.10	0.823	มาก
รวม	4.07	0.834	มาก

จากตารางที่ 4.79 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมระดับมาก ($\bar{x}=4.07$, $S.D.=0.834$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านเนื้อหากิจกรรม เป็น แนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เกี่ยวกับมี คุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความ เสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{x}=4.13$, $S.D.= 0.861$) เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ($\bar{x}=4.10$, $S.D.= 0.823$) กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริม สุขภาพกาย-จิตใจ ($\bar{x}=4.09$, $S.D.= 0.830$) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา ($\bar{x}=4.07$, $S.D.= 0.776$) เกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=4.06$, $S.D.=$

0.879) เกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ($\bar{x}=4.05$, S.D.= 0.800) และเกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x}= 4.01$, S.D.=0.871) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.80 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านรูปแบบวิธีการจัด** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัครในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านรูปแบบวิธีการจัด	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. กิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง	4.12	0.847	มาก
2. การจัดกิจกรรมควรเน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย	4.07	0.799	มาก
3. การจัดกิจกรรมควรจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ	4.10	0.779	มาก
4. การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.12	0.799	มาก
5. ควรให้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง	3.99	0.861	มาก
รวม	4.08	0.817	มาก

จากตารางที่ 4.80 ผลการวิจัยพบว่า ครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัด โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมาก ($\bar{x}=4.08$, S.D.=0.817) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านรูปแบบวิธีการจัด เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{x}=4.12$, S.D.= 0.799) และกิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ($\bar{x}=4.12$, S.D.= 0.847) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมาคือการจัดกิจกรรมควรจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ($\bar{x}=4.10$, S.D.= 0.779) การจัดกิจกรรมควรเน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย ($\bar{x}=4.07$, S.D.= 0.799) และควรให้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ($\bar{x}=3.99$, S.D.= 0.861) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.81 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านการประชาสัมพันธ์** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัครในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านการประชาสัมพันธ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว	4.23	0.845	มาก
2. ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน	4.31	0.757	มาก
3. ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง	4.21	0.749	มาก
4. ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มี ตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน	3.90	0.906	มาก
5. ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทาง เฟสบุ๊ค ไลน์ เว็บบ์เพค ฯลฯ	3.97	0.959	มาก
รวม	4.12	0.843	มาก

จากตารางที่ 4.81 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านการประชาสัมพันธ์** โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมระดับมาก ($\bar{x}=4.12$, S.D.=0.843) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ **ด้านการประชาสัมพันธ์** แนวทางในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน ($\bar{x}=4.31$, S.D.= 0.757) ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ($\bar{x}=4.23$, S.D.= 0.843) ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ($\bar{x}=4.21$, S.D.= 0.749) ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ค ไลน์ เว็บบ์เพค ฯลฯ ($\bar{x}=3.97$, S.D.= 0.959) และ ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน ($\bar{x}=3.90$, S.D.= 0.906) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.82 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วัด	3.74	1.059	มาก
2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศศช.)	4.34	0.676	มาก
3. ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน	4.11	0.880	มาก
4. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	3.50	1.218	มาก
รวม	3.92	0.958	มาก

จากตารางที่ 4.82 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทาง ด้านสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ในระดับมาก ($\bar{x}=3.92$, S.D.=0.958) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม ทุกสถานที่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศศช.) ($\bar{x}=4.34$, S.D.= 0.676) ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน ($\bar{x}=4.11$, S.D.= 0.880) วัด ($\bar{x}=3.74$, S.D.= 1.059) และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ($\bar{x}=3.50$, S.D.= 1.218) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.83 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มีมากเพียงพอ และหลากหลาย	4.11	0.838	มาก
2. สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพและเสียงเข้าใจง่าย	4.07	0.842	มาก
3. สื่อบุคคลสามารถสาธิตและฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์	4.13	0.796	มาก
4. มีสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับกิจกรรมเนื้อหาวิชา	4.03	0.829	มาก
รวม	4.09	0.826	มาก

จากตารางที่ 4.83 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางจัดหาสื่อ ที่เหมาะในการจัดกิจกรรม ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$, $S.D.=0.826$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทาง จัดหาสื่อที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สื่อบุคคลสามารถสาธิตและฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์ ($\bar{x}=4.62$, $S.D.=0.506$) สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มีมากเพียงพอ และหลากหลาย ($\bar{x}=4.11$, $S.D.=0.838$) สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพ และเสียงเข้าใจง่าย ($\bar{x}=4.07$, $S.D.=0.842$) และ มีสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับ กิจกรรมเนื้อหาวิชา ($\bar{x}=4.03$, $S.D.=0.829$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.84 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย **ด้านวิทยากรให้ความรู้** ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ด้านวิทยากรให้ความรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วิทยากรควรมีความสามารถในการให้ความรู้ เป็นอย่างดี	4.23	0.744	มาก
2. วิทยากรควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรม ล่วงหน้าอย่างดี	4.17	0.718	มาก
3. วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการ ถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยในการจัด กิจกรรม	4.28	0.738	มาก
4. วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการ กระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการ เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข	4.20	0.709	มาก
5. วิทยากรควรมีความรู้สามารถจัดกิจกรรมให้ เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและ ความสนใจของประชาชน	4.24	0.698	มาก
รวม	4.22	0.721	มาก

จากตารางที่ 4.84 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวิทยากรให้ความรู้ โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดหา ด้านวิทยากรให้ความรู้ในระดับมาก ($\bar{x}=4.22$, S.D.=0.721) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางจัดหา วิทยากรให้ความรู้การจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรม ($\bar{x}=4.28$, S.D.= 0.738) วิทยากรควรมีความรู้สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับ

ความสามารถและความสนใจของประชาชน ($\bar{x}=4.24$, S.D.= 0.698) วิทยากรควรมีความสามารถในการให้ความรู้เป็นอย่างดี ($\bar{x}=4.23$, S.D.= 0.744) วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข ($\bar{x}=4.20$, S.D.= 0.709) และวิทยากรควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้าอย่างดี ($\bar{x}=4.17$, S.D.= 0.718) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.85 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯลฯ ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 – 12:00 น.	3.74	1.230	มาก
2. วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13:00 – 16:00 น.	3.12	1.456	ปานกลาง
3. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 – 12:00 น.	3.12	1.406	ปานกลาง
4. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13:00 – 16:00 น.	3.02	1.395	ปานกลาง
5. วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 - 16:00 น.	3.47	1.389	ปานกลาง
6. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 - 16:00 น.	3.47	1.323	ปานกลาง
รวม	3.32	1.367	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.85 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้ความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.32$, S.D.=1.367) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากลำดับแรก ได้แก่ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 – 12:00 น. ($\bar{x}=3.74$, S.D.= 1.230) ส่วนวันเวลาอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 - 16:00 น. ($\bar{x}=3.47$, S.D.= 1.323) และวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 - 16:00 น. ($\bar{x}=3.47$, S.D.= 1.389) อยู่ในลำดับเดียวกัน ลำดับถัดมา คือ

วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 – 12:00 น. (\bar{x} =3.12, S.D.= 1.406) และ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13:00–16:00 น. (\bar{x} =3.12, S.D.= 1.456) อยู่ในลำดับเดียวกัน และ วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13:00–16:00 น. (\bar{x} =3.02, S.D.= 1.395) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.86 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง	4.40	.714	มาก
2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	4.14	.953	มาก
3. แพทย์/พยาบาล	3.96	.995	มาก
4. ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	3.96	1.038	มาก
รวม	4.12	0.925	มาก

จากตารางที่ 4.86 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางการ จัดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้ความรู้ในระดับมาก (\bar{x} =4.12, S.D.=0.925) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ แนวทางด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง (\bar{x} =4.40, S.D.= 0.714) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (\bar{x} =4.14, S.D.= 0.953) แพทย์/พยาบาล (\bar{x} =3.96, S.D.= 0.995) และตำรวจ/ทหาร/ตชด. (\bar{x} =3.96, S.D.= 1.038) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.87 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วม จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	4.23	.926	มาก
2. โรงพยาบาลประจำอำเภอ/จังหวัด	3.75	1.130	มาก
3. สาธารณสุขอำเภอ	3.85	1.087	มาก
4. ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	3.97	.930	มาก
5. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	4.12	.956	มาก
รวม	3.98	1.006	มาก

จากตารางที่ 4.87 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม โดยภาพรวม แนวด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.98$, S.D.=1.006) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ แนวทางด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ($\bar{x}=4.23$, S.D.= 0.930) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x}=4.12$, S.D.= 0.956) ตำรวจ/ทหาร/ตชด. ($\bar{x}=3.97$, S.D.= 1.080) สาธารณสุขอำเภอ ($\bar{x}=3.85$, S.D.= 1.087) และ โรงพยาบาลประจำอำเภอ/จังหวัด ($\bar{x}=3.75$, S.D.= 1.130) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.88 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนด เป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	4.12	0.704	มาก
2. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้	4.18	0.837	มาก
3. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	4.19	0.739	มาก
4. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.19	0.751	มาก
5. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	4.20	0.769	มาก
6. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับ สถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	4.20	0.888	มาก
7. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวัดผลและ ประเมินผลการจัดกิจกรรม	4.20	0.758	มาก
8. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	4.26	0.788	มาก
รวม	4.19	0.778	มาก

จากตารางที่ 4.88 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูอาสาสมัคร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทาง

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.19$, S.D.=0.778) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกได้แก่ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}=4.26$, S.D.= 0.788) รองลงมาคือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ($\bar{x}=4.20$, S.D.= 0.758) และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.20$, S.D.= 0.769) และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}=4.20$, S.D.= 0.888) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมา ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ($\bar{x}=4.19$, S.D.= 0.739) และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.19$, S.D.= 0.739) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมาชุมชนควรมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.18$, S.D.= 0.837) และ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}=4.12$, S.D.= 0.704) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของ ครูอาสาสมัคร ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย จากคำถามปลายเปิด

ด้านวัตถุประสงค์ มุ่งเน้นให้ประชาชนชาวไทยภูเขามีความตระหนักในคุณภาพชีวิตที่ดีของตนเองและครอบครัว คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สามารถเผชิญปัญหา มีทักษะในการแก้ปัญหา ฉลาดรู้ ฉลาดคิด ฉลาดใช้ชีวิต ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ด้านวิธีการ/กระบวนการจัด การจัดกิจกรรมควรใช้กิจกรรมที่มีการพัฒนาที่หลากหลาย เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ไม่ซ้ำซาก เนื้อหากิจกรรมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาตามบริบทของพื้นที่ กลุ่มชน และวัฒนธรรมประเพณี สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ และควรให้ประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่ที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร มีส่วนร่วมในการจัดหาวิทยากร มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของหรือเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมในด้านของการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในการดำเนินการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

ด้านสื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สถานศึกษาควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และพัฒนาสื่อที่หลากหลายให้ความสำคัญในการนำสื่อ ท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการ

จัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหากิจกรรม สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มีลวดลาย โดยใช้ภาษาไทยกลาง และภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลายภาษา เพื่อสร้างความเข้าใจได้อย่างดีสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี สถานศึกษาควรมีนโยบายในการอบรมและพัฒนาครูในการจัดทำสื่อที่หลากหลายและสามารถใช้สื่อในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม สถานศึกษา คณะครู วิทยากรที่จัดการอบรมให้ความรู้ต้องสามารถสร้างบรรยากาศในการอบรมได้อย่างเหมาะสม มีเทคนิคในการกระตุ้น ประชาชนชาวไทยภูเขาที่เข้ารับการอบรม สนุกสนานในการเรียนรู้ ไม่ง่วง ไม่เครียด เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และมีความสุข

ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม สถานศึกษาควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายย่อยที่ชัดเจน เหมาะสมกับงบประมาณ สถานศึกษาควรให้ท้องถิ่น ชุมชน ประชาชนชาวไทยภูเขา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการนิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม การวางแผนการจัดกิจกรรม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินงาน จัดให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ และ มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มีการจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรมและการใช้งบประมาณ

ด้านความรู้ความเข้าใจ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาให้ครอบคลุมทุกเนื้อหากิจกรรมทักษะชีวิตที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยภูเขา และครบทุกวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาอย่างแท้จริง

ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สถานศึกษาควรให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนชาวไทยภูเขา ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในเนื้อหาที่จำเป็นตามกรอบกิจกรรมที่สำนักงาน กศน. กำหนด และบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขา ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

4.3 ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อ แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.89 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเข ในจังหวัดเชียงราย ภาพรวม ตามความความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเข ในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ โดยภาพรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปล ผล
1. ด้านวัตถุประสงค์	3.78	0.982	มาก
2. ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม	3.89	1.024	มาก
3. ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม	3.73	0.969	มาก
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.79	1.043	มาก
5. ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	3.76	1.022	มาก
6. ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	3.80	0.963	มาก
7. ด้านบุคลากร วิทยากร	3.96	0.958	มาก
8. ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.10	1.406	มาก
9. ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม	3.85	1.006	มาก
10. หน่วยงานภาคีเครือข่าย	3.75	1.043	มาก
11. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.87	0.923	มาก
รวม	3.75	1.031	มาก

จากตารางที่ 4.89 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเข ในจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.75$, S.D.=1.031) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับแรกด้านบุคลากร วิทยากร ($\bar{x}=3.96$, S.D.= 0.958) ลำดับถัดมา ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม ($\bar{x}=3.89$, S.D.= 1.024)ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}=3.87$, S.D.= 0.923) ลำดับถัดมา คือ ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ($\bar{x}=3.85$, S.D.= 1.006)และด้านรูปแบบวิธีการ จัดกิจกรรม ($\bar{x}=3.85$, S.D.= 0.996) ซึ่งอยู่ในลำดับเดียวกัน ถัดมา ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{x}= 3.80$, S.D.= 0.963) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x}=3.79$, S.D.= 1.043) ด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{x}=3.78$, S.D.= 0.982) ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ($\bar{x}=3.76$, S.D.= 1.022) หน่วยงานภาคีเครือข่าย ($\bar{x}=3.75$, S.D.= 1.043) และด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ($\bar{x}= 3.10$, S.D.=1.406) ตามลำดับ

ต่อไปนี้เป็นความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ราย
ด้าน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.90 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา
ในจังหวัดเชียงราย **ด้านวัตถุประสงค์** ตามความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขา
ในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	3.83	1.019	มาก
2. มุ่งให้ประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับ การดำรงชีวิตมี คุณธรรมจริยธรรมในการดำเนิน ชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมี ความสุข	3.84	0.909	มาก
3. มุ่งให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง และมีทักษะ หรือความสามารถ พื้นฐานที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหาสุขภาพจิต การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่าง เหมาะสม	3.81	0.927	มาก
4. มุ่งให้ประชาชนมีค่านิยมที่ถูกต้อง ในการเผชิญ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหาสุขภาพจิต การ ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	3.73	0.964	มาก

ตารางที่ 4.90 (ต่อ)

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านวัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
5. มุ่งให้ประชาชนมีความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ใน การเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	3.76	0.989	มาก
6. มุ่งให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มี น้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ใน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.82	0.977	มาก
7. มุ่งให้ประชาชนนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	3.69	1.091	มาก
รวม	3.78	0.982	มาก

จากตารางที่ 4.90 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาใน
จังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อ
พัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชน ชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวม
แนวทางในการจัดกิจกรรมตามความต้องการของประชาชนในระดับมาก ($\bar{x}=3.78$, S.D.=0.982) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกวัตถุประสงค์ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมตามความต้องการของ
ประชาชนในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มุ่งให้ประชาชนมีความรู้
และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตมี คุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถดำเนิน
ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{x}=3.84$, S.D.= 0.909) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียน
คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ($\bar{x}=3.83$, S.D.= 1.019) มุ่งให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความ
ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย
ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{x}=3.82$, S.D.= 0.977) มุ่งให้ประชาชนมีความรู้
ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง และมีทักษะ หรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นในการเผชิญ
ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท
ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}=3.81$, S.D.= 0.927)

มุ่งให้ประชาชนมีความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}=3.76$, S.D.= 0.989) มุ่งให้ประชาชนมีค่านิยมที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม และ ($\bar{x}=3.73$, S.D.= 0.964) มุ่งให้ประชาชนนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}=3.69$, S.D.= 1.091) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.91 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม ตามความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านเนื้อหากิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด	3.81	0.970	มาก
2. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา	3.70	0.988	มาก
3. ด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.75	1.039	มาก
4. ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตา กรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.99	0.946	มาก
5. ด้านการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.88	0.970	มาก
6. ด้านทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ	3.80	1.003	มาก
7. เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	3.89	1.024	มาก
รวม	3.83	0.991	มาก

จากตารางที่ 4.91 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในระดับมาก ($\bar{x}=3.83$, $S.D.=0.9917$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านเนื้อหากิจกรรม เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในระดับมาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{x}=3.99$, $S.D.=0.946$) จัดกิจกรรมที่เน้นส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ($\bar{x}=3.89$, $S.D.=1.024$) ด้านการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x}=3.88$, $S.D.=0.940$) ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ($\bar{x}=3.81$, $S.D.=0.970$) ด้านทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ ดีด ($\bar{x}=3.80$, $S.D.=1.003$) ด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3.75$, $S.D.=1.039$) และ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา ($\bar{x}=3.71$, $S.D.=0.988$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.92 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านรูปแบบวิธีการจัด** ตามความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. กิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง	3.82	0.889	มาก
2. การจัดกิจกรรมควรเน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย	3.67	1.010	มาก
3. การจัดกิจกรรมควรจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ	3.78	0.914	มาก
4. การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.74	0.982	มาก
5. ควรให้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง	3.66	1.052	มาก
รวม	3.73	0.969	มาก

จากตารางที่ 4.92 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะ ชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัด โดยภาพรวมเป็น แนวทางในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในระดับมาก ($\bar{x}=3.73$, S.D.=0.969) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านรูปแบบวิธีการจัด เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับ มาก โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ($\bar{x}=3.82$, S.D.= 0.889) การจัดกิจกรรมควรจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ($\bar{x}=3.78$, S.D.= 0.914) การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{x}=3.74$, S.D.= 0.982) การจัดกิจกรรมควรเน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย ($\bar{x}=3.67$, S.D.= 1.010) และ ควรให้ศึกษา จากสถานการณ์จำลอง ($\bar{x}=3.66$, S.D.= 1.052) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.93 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ ตามความต้องการของประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว	3.89	1.007	มาก
2. ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน	3.83	0.987	มาก
3. ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง	3.88	1.043	มาก
4. ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มี ตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน	3.67	1.090	มาก
5. ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทาง เฟสบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ	3.70	1.088	มาก
รวม	3.79	1.043	มาก

จากตารางที่ 4.93 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะ

ชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนระดับมาก ($\bar{x}=3.79$, S.D.=1.043) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครือข่ายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ($\bar{x}=3.89$, S.D.= 1.007) ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ($\bar{x}= 3.88$, S.D.= 1.043) ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน ($\bar{x}=3.83$, S.D.= 0.987) ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ ($\bar{x}=3.70$, S.D.= 1.088) และประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน ($\bar{x}=3.67$, S.D.= 1.090) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.94 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัว และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม** ตามความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯลฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วัด	3.66	1.106	มาก
2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.)	3.92	0.926	มาก
3. ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน	3.87	0.954	มาก
4. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	3.59	1.101	มาก
รวม	3.76	1.022	มาก

จากตารางที่ 4.94 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางด้านสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ในระดับมาก ($\bar{x}=3.76$, S.D.=1.022) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม ทุกสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.) ($\bar{x}= 3.92$,

S.D.= 0.926) ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน (\bar{x} =3.87, S.D.= 0.954) วัด (\bar{x} =3.66, S.D.= 1.106) และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน (\bar{x} =3.59, S.D.= 1.101) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.95 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ตามความความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มีมากเพียงพอ และ หลากหลาย	3.73	0.985	มาก
2. สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพและเสียง เข้าใจง่าย	3.81	0.947	มาก
3. สื่อบุคคลสามารถสาธิตและฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิง ประจักษ์	3.84	0.965	มาก
4. มีสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับ กิจกรรมเนื้อหาวิชา	3.83	0.960	มาก
รวม	3.80	0.964	มาก

จากตารางที่ 4.95 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางจัดหาสื่อที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ในระดับมาก (\bar{x} =3.80, S.D.=0.964) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางจัดหาสื่อที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สื่อบุคคลสามารถสาธิตและฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์ (\bar{x} =3.84, S.D.= 0.965) มีสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับกิจกรรมเนื้อหาวิชา (\bar{x} = 3.83, S.D.= 0.960) สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพและเสียงเข้าใจง่าย (\bar{x} =3.81, S.D.= 0.947) สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพและเสียงเข้าใจง่าย และ สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มีมากเพียงพอ และ หลากหลาย (\bar{x} =3.73, S.D.= 0.985) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.96 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย **ด้านวิทยากรให้ความรู้** ตามความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านวิทยากรให้ความรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วิทยากรควรมีความสามารถในการให้ความรู้เป็นอย่างดี	3.93	0.971	มาก
2. วิทยากรควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้าอย่างดี	3.99	0.913	มาก
3. วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรม	3.92	0.952	มาก
4. วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้สนุกสนานและมีความสุข	3.92	0.966	มาก
5. วิทยากรควรมีความรู้สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของประชาชน	4.06	0.988	มาก
รวม	3.96	0.958	มาก

จากตารางที่ 4.96 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวิทยากรให้ความรู้ โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดหาด้านวิทยากรให้ความรู้ในระดับมาก ($\bar{x}=3.96$, S.D.=0.958) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางจัดหาวิทยากรให้ความรู้การจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยากรควรมีความรู้สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของประชาชน ($\bar{x}=4.06$, S.D.= 0.988) วิทยากรควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้าอย่างดี ($\bar{x}=3.99$, S.D.= 0.913) วิทยากรควรมีความสามารถในการให้ความรู้เป็นอย่างดี ($\bar{x}=3.93$, S.D.= 0.971) วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ ๆ ที่

ทันสมัยในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.92$, S.D.= 0.952) และ วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข ($\bar{x} = 3.92$, S.D.= 0.966) อยู่ในลำดับเดียวกัน

ตารางที่ 4.97 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 – 12:00 น.	3.27	1.452	ปานกลาง
2. วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13:00 – 16:00 น.	2.96	1.365	ปานกลาง
3. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 – 12:00 น.	3.13	1.422	ปานกลาง
4. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13:00 – 16:00 น.	3.00	1.397	ปานกลาง
5. วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 - 16:00 น.	3.07	1.346	ปานกลาง
6. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 - 16:00 น.	3.15	1.452	ปานกลาง
รวม	3.10	1.406	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.97 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้ความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$, S.D.=1.406) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 – 12:00 น. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{x} = 3.27$, S.D.=1.452) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 - 16:00 น. ($\bar{x} = 3.15$, S.D.= 1.452) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09:00 – 12:00 น. ($\bar{x} = 3.13$, S.D.= 1.422) วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00 - 16:00 น. ($\bar{x} = 3.07$, S.D.= 1.346) วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13:00 – 16:00 น. ($\bar{x} = 3.00$, S.D.= 1.397) และวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13:00 – 16:00 น. ($\bar{x} = 2.96$, S.D.= 1.365) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.98 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ตามความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง	4.01	0.968	มาก
2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3.90	0.967	มาก
3. แพทย์/พยาบาล	3.70	1.038	มาก
4. ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	3.77	1.050	มาก
รวม	3.85	1.006	มาก

จากตารางที่ 4.98 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้ความรู้ในระดับมาก ($\bar{x}=3.85$, S.D.=1.006) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง ($\bar{x}=4.01$, S.D.= 0.968) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ($\bar{x}=3.90$, S.D.= 0.967) ตำรวจ/ทหาร/ตชด. ($\bar{x}=3.77$, S.D.= 1.050) และ แพทย์/พยาบาล ($\bar{x}=3.70$, S.D.= 1.038) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.99 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ตามความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	แปลผล
1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	3.88	1.040	มาก
2. โรงพยาบาลประจำอำเภอ/จังหวัด	3.73	1.015	มาก
3. สาธารณสุขอำเภอ	3.70	1.052	มาก
4. ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	3.76	1.043	มาก
5. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	3.68	1.068	มาก
รวม	3.75	1.043	มาก

จากตารางที่ 4.99 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม โดยภาพรวมแนวด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.75$, S.D.=1.043) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ($\bar{x}= 3.88$, S.D.= 1.040) ตำรวจ/ทหาร/ตชด. ($\bar{x}=3.76$, S.D.= 1.043) โรงพยาบาลประจำอำเภอ/จังหวัด ($\bar{x}=3.73$, S.D.= 1.015) สาธารณสุขอำเภอ ($\bar{x}=3.70$,S.D.= 1.052) และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x}=3.68$, S.D.= 1.068) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.100 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามความต้องการของ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฯ ด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และ กำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ ชีวิต	3.87	.920	มาก
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายควรมีส่วนร่วมในการ ผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	3.83	.890	มาก
3. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	3.84	0.940	มาก
4. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.82	0.920	มาก
5. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	3.93	0.926	มาก
6. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการ สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	3.99	0.881	มาก
7. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการวัดผลและ ประเมินผลการจัดกิจกรรม	3.79	0.978	มาก
8. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ ชีวิต	3.91	0.926	มาก
รวม	3.87	0.923	มาก

จากตารางที่ 4.100 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.87$, S.D.=0.923) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แนวทางด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}= 3.99$, S.D.= 0.881) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}= 3.93$, S.D.= 0.926) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}=3.91$, S.D.= 0.926) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x}=3.87$, S.D.= 0.920) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ($\bar{x}= 3.84$, S.D.= 0.940) ประชาชนกลุ่มเป้าหมายควรมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{x}= 3.83$, S.D.= 0.890) และ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.82$, S.D.= 0.920) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย จากคำถามปลายเปิด

ด้านวัตถุประสงค์

-ไม่มี-

ด้านวิธีการ/กระบวนการจัด การจัดกิจกรรมควรใช้กิจกรรมที่มีการพัฒนาที่หลากหลาย เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ไม่ซ้ำซาก เนื้อหากิจกรรมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาตามบริบทของพื้นที่ กลุ่มชน และวัฒนธรรมประเพณี สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ในการจัดกิจกรรม/โครงการให้ตรงกับบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และความต้องการของประชาชน เป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อเสนอการจัดกิจกรรม/โครงการกิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง และใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าใจง่าย

ด้านสื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สถานศึกษาควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และพัฒนาสื่อที่หลากหลาย ให้ความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรม สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มัลติมีเดีย โดยใช้ภาษาไทยกลาง

และภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลายภาษา เพื่อสร้างความเข้าใจได้อย่างดีสำหรับประชาชนชาวไทย
 ภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี

ด้านวิทยากร วิทยากรควรเป็น มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี
 ความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะชีวิตแก่ประชาชนชาวไทย
 ภูเขา ได้เป็นอย่างดี เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม

ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม สถานที่ศึกษาควรจัดสถานที่ให้มีบรรยากาศที่ดี
 มีความสะดวกสบาย มีห้องน้ำที่ถูกลักษณะและเพียงพอสำหรับประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม วิทยากรที่
 จัดการอบรมให้ความรู้ต้องสามารถสร้างบรรยากาศในการอบรมได้อย่างเหมาะสม มีเทคนิคในการ
 กระตุ้น ประชาชนชาวไทยภูเขาที่เข้ารับการอบรม สนุกสนานในการเรียนรู้ ไม่ง่วง ไม่เครียด เรียนรู้
 อย่างสนุกสนาน และมีความสุข

ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม สถานที่ศึกษาควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ภาคี
 เครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรม และตรวจสอบการใช้
 งบประมาณ เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงาน

ด้านความรู้ความเข้าใจ การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
 อรรถศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขา ทุกครั้ง ควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้
 ประชาชนชาวไทยภูเขาทราบล่วงหน้า เพื่อประชาชนชาวไทยภูเขาจะได้วางแผนหาเวลาเข้าร่วม
 กิจกรรมได้

ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สถานที่ศึกษาควรให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน
 ชีวิตประจำวันของประชาชนชาวไทยภูเขา ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในเนื้อหาที่จำเป็น
 สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขา ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการ
 ดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

ตอนที่ 5 สังเคราะห์และเสนอแนะต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอรรถศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทย ภูเขาในจังหวัดเชียงราย

5.1 ร่างแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ เพื่อ
 พัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามและนำมาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีและ
 นำเสนอเป็นร่างแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์เพื่อพัฒนา
 ทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ดังนี้

5.1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับ การส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ควรส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

5.1.2 ด้านเนื้อหากิจกรรม ควรเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

5.1.3 ในด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

5.1.4 ในด้านการประชาสัมพันธ์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชน ผ่านเครื่องขยายเสียงหมู่บ้านและหอกระจายข่าว

5.1.5 สถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน วัด ศาลา เอนกประสงค์ โบสถ์ ขึ้นอยู่กับบริบทชุมชน

5.1.6 สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ควรจัดให้มีมากเพียงพอ หลากหลาย ควรเป็นสื่อภาพ เสียง เข้าใจง่าย ถ้าเป็นสื่อบุคคลต้องสามารถสาดิตและปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์

5.1.7 ด้านบุคลากร/วิทยากร วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด ในความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรม

5.1.8 ด้านเวลาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ควรจัดระหว่าง วันจันทร์-ศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐น.

5.1.9 ด้านงบประมาณ รัฐควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้มากขึ้น มีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

5.1.10 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรมีเครือข่ายตักภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมจัดกิจกรรม ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน โรงพยาบาลประจำอำเภอ และที่สำคัญให้ประชาชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมสถานศึกษาในการหางบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรม มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายและเป้าหมายในการจัดกิจกรรม

5.2 ผลการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้จัดประชุมสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมอภิปรายกลุ่ม เป็นผู้บริหารอำเภอ 3 คน ครูอาสาสมัคร จำนวน 5 คน และ ตัวแทนประชาชน 7 คน ในวันที่ 20 สิงหาคม 2560 ณ ห้องสมุดประชาชนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เพื่อหาแนวทางใน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย และปรับปรุงแนวทาง ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สรุปเป็น 10 ด้าน ได้ดังนี้

5.2.1 ในด้านวัตถุประสงค์ ควรมีแผนการจัดกิจกรรมให้ครบและครอบคลุมทุกพื้นที่ ทุกเนื้อหา ทุกวัตถุประสงค์ ตามกรอบกิจกรรมทักษะชีวิต ตามนโยบายภาครัฐ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand 4.0) มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเหมาะสมกับบริบทและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ครัววัยหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เน้นส่งเสริมประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถเผชิญและแก้ไขปัญหา ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.2.2 ในด้านเนื้อหากิจกรรม ควรเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เน้นส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ด้านทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ สร้างจิตสำนึกในด้านการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาที่ถูกต้อง โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดทำหลักสูตร และคู่มือดำเนินการจัดกิจกรรม อย่างชัดเจน มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีหลักสูตรการจัดกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาเป็นสำคัญ

5.2.3 ในด้านรูปแบบและวิธีการ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง จัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าใจง่าย และ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ควรพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อกระตุ้นให้

ประชาชนสนใจและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ตามบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และความต้องการของประชาชน เป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อเสนอการจัดกิจกรรม/โครงการ

5.2.4 ในด้านการประชาสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้รับทราบล่วงหน้า อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๑๕ วัน และมีการประชาสัมพันธ์บ่อย ๆ ช้า ๆ ทุก ๆ วัน เป็นการกระตุ้นเตือน และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยภูเขา จะได้หาเวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางดังต่อไปนี้ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ก ไลน์ เว็บบล็อก ฯลฯ และ ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน

5.2.5 ในด้านสถานที่ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรจัดให้มีสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม เอื้อต่อการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม มีความสะดวก สะอาด ถูกสุขอนามัย มีห้องน้ำเพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรมไม่คับแคบ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชนที่เสนอมากที่สุดคือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.) รองลงมาคือ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน วัด โบสถ์ มัสยิดต่าง ๆ โดยให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและ ศาสนา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขา ผู้นำชุมชน และ ภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่จัดกิจกรรม

5.2.6 ในด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และมีการพัฒนาสื่อและใช้สื่อที่หลากหลาย ให้ความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรม มาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจ มีภาพเสียงที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มัลติมีเดีย โดยใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลายภาษา สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดี สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้

ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง และ สถานศึกษาควรมีนโยบายในการอบรมและพัฒนาครูในการจัดทำสื่อที่หลากหลายและสามารถใช้สื่อในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

5.2.7 ในด้านบุคลากร/วิทยากร ให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย วิทยากรควรเป็น มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัย ความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข วิทยากรสามารถวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้ เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการการอบรมและพัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากรแกนนำในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ตามกรอบนโยบายที่สำนักงาน กศน. กำหนด ตลอดทั้งสามารถผลิตสื่อ และใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

5.2.8 ในด้านระยะเวลา ในการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาควรมีเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรม ช่วงวัยของผู้เข้าอบรม อาชีพ และวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยภูเขาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ควรมีการสำรวจความประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของช่วงระยะเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรม

5.2.9 ในด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม การศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย รัฐควรจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ให้มากขึ้น มีกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอ และเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการดำเนินการ ให้ชุมชนและประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าของโครงการ

5.2.10 ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนชาวไทยภูเขา มีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการ

สรรหาวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม

5.3 สรุปแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยนำข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มมาปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม โดยในการสนทนากลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนา มีความเห็นยืนยันตามร่างแนวทางเดิม เพียงแต่ปรับเปลี่ยนในเรื่องการเปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชน ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ดังข้อสรุปต่อไปนี้

5.3.1 ในด้านวัตถุประสงค์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมการจัดกิจกรรม โดยทุกกิจกรรมโดยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand ๔.๐) มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญและแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต ให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.3.2 ในด้านเนื้อหากิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในด้านการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาที่ถูกต้อง โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดทำหลักสูตร และคู่มือดำเนินการจัดกิจกรรม อย่างชัดเจน

มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีหลักสูตรการจัดกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาเป็นสำคัญ

5.3.3 ในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าใจง่าย ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขตามบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และความต้องการของประชาชน เป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อเสนอการจัดกิจกรรม/โครงการ

5.3.4 ในด้านการประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้รับทราบล่วงหน้า อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๑๕ วัน และมีการประชาสัมพันธ์บ่อยๆ ซ้ำๆ ทุกๆวัน เป็นการกระตุ้นเตือน และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยภูเขา จะได้หาเวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางดังต่อไปนี้ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจงประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน เพื่อลดปัญหาในการใช้ภาษาและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ และ ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน

5.3.5 ในด้านสถานที่จัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรจัดให้มีสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม เอื้อต่อการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม มีความสะดวก สะอาด ถูกสุขอนามัย มีห้องน้ำเพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรมไม่คับแคบ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชน ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.) ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน วัด โบสถ์ มัสยิดต่าง ๆ โดยให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและ ศาสนา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขา ผู้นำชุมชน และ ภาควิชาครูช่วย เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่จัดกิจกรรม

5.3.6 ในด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และพัฒนาสื่อและใช้สื่อที่หลากหลาย ให้ความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรม มาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจ มีภาพเสียงที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มัลติมีเดีย โดยใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลายภาษา สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดี สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง และ สถานศึกษาควรมีนโยบายในการอบรมและพัฒนาครูในการจัดทำ สื่อที่หลากหลายและสามารถใช้สื่อในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

5.3.7 ในด้านบุคลากร/วิทยากร ให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย วิทยากรควรเป็น มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี มีความรู้ความสามารถในการ ถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัย ความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข วิทยากรสามารถวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้ เหมาะสมกับ เนื้อหาและช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการการอบรมและพัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากร แกนนำในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ตามกรอบนโยบายที่สำนักงาน กศน. กำหนด ตลอด ทั้งสามารถผลิตสื่อ และใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

5.3.8 ในด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาควรมีเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรม ช่วงวัยของผู้เข้าอบรม อาชีพ และวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยภูเขาสามารถเข้าร่วม กิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ควรมีการสำรวจความประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของช่วง ระยะเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัด กิจกรรม

5.3.9 ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม สถานศึกษามีวางแผนการใช้ งบประมาณใช้งบประมาณอย่างชัดเจน ครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม ให้หน่วยงานภาคี เครือข่าย และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อลดปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ

มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีการสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามิงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามิงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามิงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ อย่างเพียงพอ

5.3.10 ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน ในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย ส่งเสริมให้ชุมชนและประชาชนชาวไทยภูเขามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนด เป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วน ร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทาง	สภาพเดิม	แนวทางใหม่
1. ด้านวัตถุประสงค์	<p>1. ยึดหลักประชาชน คิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็น</p> <p>2. ประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต</p> <p>3. มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>4. มีค่านิยมที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>5. มีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม</p> <p>6. มีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย และมีส่วนร่วม ในการในการแก้ไขปัญหามุมชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย</p> <p>7. มีความรู้และเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>8. มีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรู้วิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า</p>	<p>ส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ 4 ด้าน แผนการจัดกิจกรรมให้ครบและครอบคลุมทุกพื้นที่ ทุกเนื้อหา ทุกวัตถุประสงค์ ตามกรอบกิจกรรมทักษะชีวิต ตามนโยบายภาครัฐ และต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเหมาะสมกับบริบทและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ตามกรอบวัตถุประสงค์เดิม และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand 4.0) มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข</p>

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทาง	สภาพเดิม	แนวทางใหม่
	<p>9. มีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น</p> <p>10. ความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น นำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถเผชิญปัญหา/แก้ไขที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ อย่างเหมาะสม และ ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข</p>	
<p>2. ด้านประเภทเนื้อหากิจกรรม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด 2. ส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา 3. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. เกี่ยวกับมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข 5. ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 6. ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ 7. ส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข 	<p>ให้ประเภทเนื้อหาเหมือนของเดิม คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด 2. ส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา 3. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. เกี่ยวกับมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข 5. ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 6. ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทาง	สภาพเดิม	แนวทางใหม่
	8. ทักษะชีวิตอื่น ๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสมและประชาชนสนใจ	7. ส่งเสริม ประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข 8. ทักษะชีวิตอื่น ๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสมและประชาชนสนใจ แต่ต้องมีการพัฒนาและบูรณาการเนื้อหาวิชาใหม่ ๆ ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และความต้องการของ ประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดทำหลักสูตร และคู่มือดำเนินการจัดกิจกรรม อย่างชัดเจน มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีหลักสูตรการจัดกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาเป็นสำคัญ
3. ด้านรูปแบบวิธีการจัด	ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามแนวทางเดิมจัดหลากหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่นักเรียนเป็นสำคัญ แต่ไม่ได้ดำเนินการตามแนวทางทั้งหมด เน้นการให้ความรู้ด้วยวิธีการบรรยายในห้องประชุม แต่การบรรยายอย่างเดียวทำให้กลุ่มเป้าหมายเบื่อและง่วงนอน การสาธิตการฝึกปฏิบัติจริงมีน้อย ทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่เข้าใจและ	ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าใจง่าย ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ส่งเสริมการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจ และไม่รู้สึกรู้สึกระหว่างในการเข้าร่วมกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข ตามบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และความต้องการของประชาชน

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทาง	สภาพเดิม	แนวทางใหม่
	<p>ไม่สามารถปฏิบัติได้ บางกิจกรรมรูปแบบซ้ำซาก การสื่อสารผ่านทีวีทัศน์มีข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร ในด้านการศึกษาดูงานและทัศนศึกษา ไม่ได้ดำเนินเพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม</p>	<p>เป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อเสนอการจัดกิจกรรม/โครงการ</p>
<p>4. ด้านการประชาสัมพันธ์</p>	<p>มีสื่อประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน รวดเร็ว ครอบคลุมทุกพื้นที่ แต่มีปัญหาสะท้อนกลับมา ว่า มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ช่องทางการประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข่าวสารการจัดกิจกรรมล่าช้า และประชาชนชาวไทยภูเขา กลุ่มวัยเด็กและผู้สูงอายุไม่เข้าใจในภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร</p>	<p>ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้รับทราบ ล่วงหน้า อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๑๕ วัน และมีการประชาสัมพันธ์บ่อยๆ ซ้ำๆ ทุกๆวัน เป็นการกระตุ้นเตือน และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยภูเขา จะได้หาเวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางดังต่อไปนี้ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน เพื่อลดปัญหาในการใช้ภาษาและการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ก ไลน์ เว็พเพ็ค ฯลฯ และ ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน</p>

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทาง	สภาพเดิม	แนวทางใหม่
5. ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	มีข้อจำกัดในด้านสถานที่อยู่ไกล สถานที่คับแคบ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม ห้องน้ำไม่เพียงพอ บางแห่งไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวก	ควรจัดให้มีสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม เอื้อต่อการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม มีความสะดวก สะอาด ถูกสุขอนามัย มีห้องน้ำเพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรมไม่คับแคบ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชน ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.) ศาลาอเนกประสงค์ ประจําหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน วัด โบสถ์ มัสยิดต่างๆ โดยให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและ ศาสนา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขา ผู้นำชุมชน และ ภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่จัดกิจกรรม
6. ในด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์	มีแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่หลากหลาย มีสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิดิทัศน์ มัลติมีเดียที่ทันสมัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ แต่ กิจกรรมส่วนใหญ่กลุ่มเป้าหมายไม่ได้เข้าไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ เมื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างมากมายสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ แต่ไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านภาษา บางกิจกรรมสื่ออุปกรณ์ก็ยังมีไม่เพียงพอ	ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และพัฒนาสื่อและใช้สื่อที่หลากหลาย ให้ความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรม มาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจ มีภาพเสียงที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มัลติมีเดีย โดยใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลายภาษา สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดีสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทาง	สภาพเดิม	แนวทางใหม่
		เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ศึกษาจาก สถานการณ์จำลอง และ สถานศึกษาควรมีนโยบายในการอบรมและ พัฒนาครูในการจัดทำสื่อที่หลากหลายและสามารถใช้สื่อในการจัด กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมี คุณภาพ
7. ในด้านบุคลากร/ วิทยากร	วิทยากรเป็น มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัด แต่วิทยากรมี น้อยไม่เพียงพอในการให้ความรู้และให้คำแนะนำแก่ กลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง ใช้วิธีการให้ความรู้แบบบรรยาย บาง กิจกรรมไม่เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้ฝึกปฏิบัติจริงอย่าง ทั่วถึง และวิทยากรไม่	วิทยากรควรเป็น มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มี เทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่าง
	เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ซักถาม	สนุกสนานและมีความสุข วิทยากรสามารถวางแผนการจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้ เหมาะสมกับเนื้อหา และช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการการอบรมและ พัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากรแกนนำในการให้ความรู้ด้านการ พัฒนาทักษะชีวิต ตามกรอบนโยบายที่สำนักงาน กศน.กำหนด ตลอด ทั้งสามารถผลิตสื่อ และใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนชาว ไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทาง	สภาพเดิม	แนวทางใหม่
8. ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	จัดในเวลาราชการวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 09.-12.00 น. และวันหยุด เสาร์อาทิตย์ โดยสถานศึกษา เป็นผู้กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับงบประมาณ แผนงาน โครงการของสถานศึกษา และความสะดวกของวิทยากรในการให้ความรู้ ทำให้ไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาว่างของกลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าร่วมกิจกรรม	ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรม ช่วงวัยของผู้เข้าอบรม อาชีพ และวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยภูเขาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ควรมีการสำรวจความประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของช่วงระยะเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรม
9. ด้านงบประมาณ	ในส่วนของสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานน้อยไม่เพียงพอ ไม่ทันเวลา ในส่วนของกลุ่มเป้าหมายมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมและขาดรายได้ในการเลี้ยงชีพเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนไม่เพียงพอ	สถานศึกษามีวางแผนการใช้งบประมาณใช้งบประมาณอย่างชัดเจน ครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม ให้หน่วยงานภาคีเครือข่าย และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อลดปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรม มีการสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ มีงบประมาณ

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทาง	สภาพเดิม	แนวทางใหม่
		สนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ มีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ
10. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่มีส่วนร่วมในการผลิต จัดทำและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	ส่งเสริมให้องค์กรภาครัฐ ชุมชนและประชาชนชาวไทยภูเขามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการผลิต จัดทำและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร /ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาสาสมัคร และความ ต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาต่อแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย และ 3) เพื่อสังเคราะห์และเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับ ประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย

1. วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและศึกษาภาคสนามเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์ข้อมูลจัดทำแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 1 ในส่วนของการศึกษาภาคสนาม มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 อำเภอ จำนวน 13 คน 2) ครูอาสาสมัคร กศน.ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 อำเภอ จำนวน 152 คน 3) ประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่ จำนวน 13 อำเภอในจังหวัดเชียงราย จำนวน 123,876 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ชั้นแรกคัดเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด,2553 : 43) จำนวน 510 คน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ 1)ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 อำเภอ จำนวน 13 คน โดยเลือกแบบ

เจาะจง จากผู้อำนวยการ กศน.อำเภอที่มีการจัดการศึกษาให้กับประชาชนชาวไทยภูเขา 2) ครูอาสาสมัคร กศน.ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 113 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และ ใช้วิธีสุ่มให้กระจายตามสัดส่วนของประชากรครูอาสาสมัครแต่ละอำเภอเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครูอาสาสมัคร ในแต่ละอำเภอ อำเภอที่มีครูอาสาสมัครหลายคนก็ได้ได้กลุ่มตัวอย่างหลายคนอำเภอที่มีครูอาสาสมัครน้อยก็ลดหลั่นลงมา แต่ทุกอำเภอต้องมีกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 1 คน 3) ประชาชนชาวไทยภูเขาในพื้นที่ 13 อำเภอ ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 384 คน โดยสุ่มอย่างง่าย โดยมีผู้ให้ข้อมูลคือประชาชนในพื้นที่ที่มีครูอาสาสมัคร กศน.ประจำอยู่ในพื้นที่ โดยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลการตามแบบสอบถาม แห่งละ 3-4 คนต่อครูอาสาสมัคร 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็น สำหรับผู้บริหารและครูอาสาสมัคร เกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาและ ความคิดเห็นต่อแนวทางในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย 2) แบบสอบถามสำหรับประชาชน เกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยแบบสอบถามมีโครงสร้างเนื้อหา จุดมุ่งหมายเหมือนกันทุกประการ 3) แบบสนทนากลุ่ม โดยเชิญตัวแทนผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และตัวแทนประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ซึ่งเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน แล้วนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแนวทางการจัดกิจกรรมฯให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

การสร้างเครื่องมือสำหรับศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผ่านกระบวนการตรวจ แนะนำ แก้ไข และปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิค IOC (Item Objective Congruence Index) นำไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ จะมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 117) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูอาสาสมัครเท่ากับ 0.973 และ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาเท่ากับ 0.983 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis) และแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็นและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์ข้อมูลจัดทำแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ จัดทำร่างแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย

จัดสนทนากลุ่ม(Focus Groups) ร่างแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ครูอาสาสมัคร และ ประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ คือ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย จำนวน 3 คน ครูอาสาสมัคร อำเภอแม่ฟ้าหลวง จำนวน 5 คน ประชาชนชาวไทยภูเขา จำนวน 7 คน

เครื่องมือ เป็นแบบสนทนากลุ่ม โดย สร้างแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Groups) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์การสร้างให้ ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของขอบเขตการวิจัยและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องความเหมาะสมในการใช้ภาษาและให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการใช้คำถามที่มีความกระชับและ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่ม ในวันที่ 20 สิงหาคม 2560 ณ ห้องสมุดประชาชนอำเภอแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ทั้ง 13 อำเภอมาสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยสรุปเป็นประเด็นๆ ตามกรอบแนวทางการวิจัยที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสรุปประเด็นและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาปรับปรุงแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายให้สมบูรณ์ขึ้น

3. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยสรุปดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.1.1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้บริหาร กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 คน เป็นเพศชาย 6 คน เป็นเพศหญิง 7 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 10 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 2 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 1 คน การศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาในระดับปริญญาโท ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี

3.1.2 ข้อมูลทั่วไป ครูอาสาสมัคร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย จำนวน 113 คน เป็นเพศชาย 55 คน เป็นเพศหญิง 58 คน มีอายุน้อยกว่า 30 ปีจำนวน 17 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 56 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็น และอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 11 คน การศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 83 คน รองลงมาในระดับปวช.หรือเทียบเท่า จำนวน 14 คน,ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 8 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน 5 คน และปริญญาโท จำนวน 3 คน มีสถานภาพเป็นพนักงานราชการ จำนวน 113 คน ครูอาสาสมัครส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์การทำงานโดยมีระยะเวลาในการทำงานด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมากกว่า 10 ปี จำนวน 76 คน รองลงมา มีระยะเวลาในการทำงานด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 21 คน มีระยะเวลาในการทำงานด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่ำกว่า 5 ปี เพียง จำนวน 11 คน

3.1.3 ข้อมูลทั่วไปประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายจำนวน 384 คน เป็นเพศชาย 180 คน เป็นเพศหญิง 204 คน มีอายุน้อยกว่า 31 ปี จำนวน 226 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 87 คน อายุระหว่าง 41-50ปี จำนวน 30 คน อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 39 คน และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน การศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า จำนวน 116 คน รองลงมามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าจำนวน 106 คน ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 91 คน ปริญญาตรี จำนวน 49 คน ปริญญาโท จำนวน 6 คน ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 4 คน อาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ คือรับจ้าง จำนวน 196คน รองลงมาคือเกษตรกร จำนวน 120 คน ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 29 คน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 17 คน ข้าราชการบำนาญ จำนวน 10 คน ลูกจ้าง จำนวน 8 คน ข้าราชการการเมือง จำนวน 4 คน สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 346 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คนและ ผู้นำศาสนา จำนวน 8 คน

ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชนชาวไทยภูเขา โดยได้สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 10 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านวัตถุประสงค์ ทุกวัตถุประสงค์มีระดับการจัดอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ และสามารถแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.2 ด้านประเภทเนื้อหา พบว่า ทุกเนื้อหากิจกรรมมีระดับการจัดอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา

2.3 ด้านรูปแบบวิธีการจัด พบว่า ทุกด้านรูปแบบและวิธีการจัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ให้ความรู้โดยการศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา

2.4 ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม พบว่าทุกข้อด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมที่รวดเร็ว และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ ครอบคลุมทุกพื้นที่

2.5 ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ทุกข้อด้านสถานที่จัดกิจกรรมอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม สะอาด และปลอดภัย และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ สถานที่จัดกิจกรรมมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้าเครื่องเสียง

2.6 ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ประชาชนหลากหลาย และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือสถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ มัลติมีเดีย ที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

2.7 ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม พบว่าทุกข้อด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ แพทย์/พยาบาล จากโรงพยาบาล

2.8 ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม พบว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก และ ปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 12.00 น. และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13.00 -16.00 น. (\bar{X} =2.88 , S.D.=1.256)

2.9 ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม พบว่าด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สถานศึกษาวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสมและที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดศึกษามีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพียงพอ

2.10 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชนชาวไทยภูเขา โดยได้สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 10 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านวัตถุประสงค์ พบว่าทุกวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตบางกิจกรรมไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3.2 ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม พบว่าด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริงด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ เนื้อหาสาระความรู้มาก ชับซ้อน ไม่เข้าใจ

3.3 ด้านรูปแบบวิธีการจัด พบว่าด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้

เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของการเดินทาง งบประมาณ และระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ กิจกรรมซ้ำซาก

3.4 ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทราบการประชาสัมพันธ์ล่าช้า ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ชนิดของสื่อประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย ประชาชนเด็กเล็กและผู้สูงอายุไม่เข้าใจในภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

3.5 ด้านสถานที่จัดกิจกรรม พบว่า ด้านสถานที่จัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ห้องน้ำไม่เพียงพอ ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล

3.6 ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่าด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพบว่า ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ

3.7 ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม พบว่า ที่ผ่านมา ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิทยากรมีน้อยไม่เพียงพอในการให้ความรู้และแนะนำแก่ผู้เข้าอบรม และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือบุคลากรมีกริยามารยาทไม่สุภาพ

3.8 ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม พบว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรม พบว่าที่ผ่านมา ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม พบว่า ด้านระยะเวลาที่จัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ช่วงเวลาที่จัดไม่ตรงกับเวลาว่างของประชาชน และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม

3.9 ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม พบว่า ด้านงบประมาณที่จัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ งบประมาณในการดำเนินการจัดมีน้อยไม่เพียงพอและด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุดงบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินการ

3.10 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือชุมชน/ประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุดชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และ พบว่าด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมไม่เต็มเวลา ทั้งนี้มาจากเหตุผลหลักคือ มีเวลาว่างน้อย ว่างงานไม่ได้ค่าที่มีเฉลี่ยน้อยสุด คือ กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมน้อย

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต่อแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย อธิบายได้ ดังนี้

4.1 ด้านวัตถุประสงค์ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชนผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** ควรมีแผนการจัดกิจกรรมให้ครบและครอบคลุมทุกพื้นที่ ทุกเนื้อหา ทุกวัตถุประสงค์ ตามกรอบกิจกรรมทักษะชีวิต ตามนโยบายภาครัฐ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand 4.0) มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเหมาะสมกับบริบทและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เน้นส่งเสริมประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถเผชิญและแก้ไขปัญหา ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.2 ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหากิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกี่ยวกับมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความ

เสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** มีการพัฒนาและบูรณาการเนื้อหาวิชาใหม่ๆ ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และความต้องการของ ประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดทำหลักสูตร และคู่มือดำเนินการจัดกิจกรรม อย่างชัดเจน มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีหลักสูตรการจัดกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาเป็นสำคัญ

4.3 ด้านรูปแบบวิธีการจัด ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านรูปแบบวิธีการจัด โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ควรให้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าใจง่าย ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ตามบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อเสนอการจัดกิจกรรม/โครงการ

4.4 ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้รับทราบ ล่วงหน้า อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 15 วัน และมีการประชาสัมพันธ์บ่อยๆ ซ้ำๆ ทุกๆวัน เป็น

การกระตุ้นเตือน และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยภูเขา จะใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางดังต่อไปนี้ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน เพื่อลดปัญหาในการใช้ภาษาและการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ก ไลน์ เว็บบล็อก ฯลฯ และ ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มี ตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน

4.5 ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางด้านสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รองลงมา คือ วัด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพชุมชน **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** ควรจัดให้มีสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม เอื้อต่อการ เดินทางเข้าร่วมกิจกรรม มีความสะดวก สะอาด ถูกสุขอนามัย มีห้องน้ำเพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรม ไม่คับแคบ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชน ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.) ศาลา อเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน วัด โบสถ์ มัสยิด ต่างๆ โดยให้ สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและ ศาสนาควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขา ผู้นำชุมชน และ ภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่จัดกิจกรรม

4.6 ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ โดยภาพรวมเป็นแนวทางจัดหาสื่อที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บุคคลสามารถสวดมนต์และฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์ รองลงมา คือ สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มี มากเพียงพอ และหลากหลาย สื่อ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับกิจกรรมเนื้อหาวิชา **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหา วัสดุ อุปกรณ์และพัฒนาสื่อและใช้สื่อที่หลากหลาย ให้ความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรม มาใช้ในการจัด กิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจ มีภาพเสียงที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มัลติมีเดีย โดยใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลาย ภาษา สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดีสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง และ สถานศึกษาควรมีนโยบายในการ

อบรมและพัฒนาครูในการจัดทำสื่อที่หลากหลายและสามารถใช้สื่อในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

4.7 ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านวิทยากรให้ความรู้ โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดหาด้านวิทยากรให้ความรู้ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** วิทยากรควรเป็น มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่าง สนุกสนานและมีความสุข วิทยากรสามารถวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้ เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการการอบรมและพัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากรแกนนำในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ตามกรอบนโยบายที่สำนักงาน กศน.กำหนด ตลอดทั้งสามารถผลิตสื่อ และใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

4.8 ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมพบว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชน ผลการวิจัยแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมเป็นแนวทางการจัดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้ความรู้ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09:00-12:00 น. และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 13:00-16:00 น. **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน เข้าร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรม ช่วงวัยของผู้เข้าอบรม อาชีพ และวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยภูเขาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ควรมีการสำรวจความประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของช่วงระยะเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรม

4.9 ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม ไม่ได้ระบุความคิดเห็นไว้ในแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในแบบเช็ครายการ แต่มีคำถามในแบบสอบถามปลายเปิดแนวท่ายแบบสอบถาม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สถานศึกษามีวางแผนการใช้งบประมาณใช้งบประมาณอย่างชัดเจน ครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม ให้หน่วยงานภาคีเครือข่าย และชุมชนให้มีส่วนร่วมใน

การวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อลดปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรม มีการสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ มีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ มีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ

4.10 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร และประชาชน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และ มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม โดยภาพรวมแนวด้านหน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ตำรวจ/ทหาร/ตชด. **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** ส่งเสริมให้องค์กรภาครัฐ ชุมชนและประชาชนชาวไทยภูเขามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 5 แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 10 ด้าน ดังต่อไปนี้

ในด้านวัตถุประสงค์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโดยทุกกิจกรรมโดยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่

สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand 4.0) มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม สามารถเผชิญและแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต ให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในด้านเนื้อหากิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมทักษะชีวิต เพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในด้านการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาที่ถูกต้อง โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องเหมาะสมกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดทำหลักสูตร และคู่มือดำเนินการจัดกิจกรรม อย่างชัดเจน มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีหลักสูตรการจัดกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาเป็นสำคัญ

ในด้านรูปแบบและวิธีการ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าใจง่าย ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ตามบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และความต้องการของประชาชน เป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อเสนอการจัดกิจกรรม/โครงการ

ในด้านการประชาสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้รับทราบ ล่วงหน้า อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 15 วัน และมีการประชาสัมพันธ์บ่อยๆ ซ้ำๆ ทุกๆวัน เป็นการกระตุ้นเตือน และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยภูเขา จะได้ใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางดังต่อไปนี้ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน เพื่อลดปัญหาในการใช้ภาษาและการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ค ไลน์ เว็บบ์เพ็ค ฯลฯ และประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน

ในด้านสถานที่จัดกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรจัดให้มีสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม เอื้อต่อการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม มีความสะดวก สะอาด ถูกสุขอนามัย มีห้องน้ำเพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรมไม่คับแคบ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชน ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.) ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน วัด โบสถ์ มัสยิด ต่างๆ โดยให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและศาสนา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขา ผู้นำชุมชน และ ภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่จัดกิจกรรม

ในด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และพัฒนาสื่อและใช้สื่อที่หลากหลายให้ความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรม มาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจ มีภาพเสียงที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มัลติมีเดีย โดยใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลายภาษา สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดีสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง และสถานศึกษาควรมีนโยบายในการอบรมและพัฒนาครูในการจัดทำสื่อที่หลากหลายและสามารถใช้สื่อในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

ในด้านบุคลากร/วิทยากร ให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย วิทยากรควรเป็นมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัย ความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีเทคนิคในการ

กระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข วิทยากรสามารถวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้ เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการการอบรมและพัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากรแกนนำในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ตามกรอบนโยบายที่สำนักงาน กศน.กำหนด ตลอดจนยังสามารถผลิตสื่อและใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

ในด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาควรมีเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรม ช่วงวัยของผู้เข้าอบรม อาชีพ และวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยภูเขาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ควรมีการสำรวจความประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของช่วงระยะเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรม

ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม สถานศึกษามีวางแผนการใช้งบประมาณ ใช้งบประมาณอย่างชัดเจน ครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม ให้หน่วยงานภาคีเครือข่าย และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อลดปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ มีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม มีการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีการสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ อย่างเพียงพอ

ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมให้ชุมชนและประชาชนชาวไทยภูเขามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม

4. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย มีประเด็นที่สำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย พบว่า

4.1.1 ด้านวัตถุประสงค์ ทุกวัตถุประสงค์มีระดับการจัดอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและพบว่าด้านวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เพราะ นโยบายภาครัฐเป็นตัวกำหนด ให้สถานศึกษาในสังกัด กศน.ทุกแห่งต้องดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชน ตามกรอบแนวทางที่สำนักงาน กศน.กำหนด สอดคล้องกับสมาลี สังข์ศรี (2556, น. 205-206) กล่าวถึงในประเด็นของการมีกฎหมายและนโยบายระดับประเทศ ว่ารัฐบาลควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ การศึกษาแต่ละประเภท เช่น ทางด้านการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีนโยบายมีอะไรบ้างเพื่อจะจัดการศึกษาให้ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต โดยแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาแต่ละประเภทควรมีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติจากส่วนกลางถึงระดับพื้นที่และมีการติดตามผลการดำเนินงาน

4.1.2 ด้านประเภทเนื้อหา พบว่า ทุกเนื้อหากิจกรรมมีระดับการจัดอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ มีชัย วงษ์อุบ และ ธีรวิสิฐ มุลงามกุลจ (2558) ที่ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ผลการวิจัย พบว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับมาก และพบว่าเนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ บางเนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง เนื้อหาสาระบางเรื่องความรู้มาก ซับซ้อน ไม่เข้าใจ ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจในเนื้อหาที่จัด หรืออาจมาจากความเข้าใจด้านภาษาและการสื่อสารยังไม่ดีพอ

4.1.3 ด้านรูปแบบวิธีการจัด พบว่า ทุกด้านรูปแบบและวิธีการจัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้อง

กับ อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2554) ได้กล่าวว่า วิธีเรียน กศน. เป็นวิธีเรียนที่ผู้เรียน ต้องฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละรายวิชา รวมทั้งการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามสภาพความพร้อมและความต้องการของผู้เรียนโดยมีครูเป็นผู้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร พร้อมทั้งมีการให้บริการแนะแนวหรือระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้วยการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ และร่วมกับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ซึ่งวิธีการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ โดยพิจารณาจากปัจจัย (1) ความพร้อม ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน (2) ความพร้อมในการบริหารจัดการของสถานศึกษา (3) ความพร้อมและศักยภาพของครูผู้สอน (4) ความยากง่ายของเนื้อหาวิชา

4.1.4 ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม พบว่าทุกข้อด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมที่รวดเร็ว ผ่านทางผู้นำชุมชน เสียงตามสาย สอดคล้องกับงานวิจัยของพลตรี พงศ์ศักดิ์ น้อยผา (2552) ได้ศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชนของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ส่งสารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ทางการสื่อสาร โดยมีผู้ช่วยเหลือ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และข้าราชการประจำอื่นๆ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการที่จะสื่อสารกับประชาชนโดยรวดเร็ว และปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ที่ผลออกมาอย่างนี้เพราะบางกิจกรรมหน่วยงาน กศน. ไม่ได้เข้าไปประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดเพราะ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่ได้กำหนดแผนการดำเนินการจัดกิจกรรม

4.1.5 ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ทุกข้อด้านสถานที่จัดกิจกรรมอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม สะอาด และปลอดภัย ปัญหาด้านสถานที่จัดกิจกรรมในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ห้องน้ำไม่เพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกลสอดคล้องกับบทความของ อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2554) ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงาน กศน.ตำบลแหล่งเรียนรู้ชุมชน ไว้ว่า ด้านอาคารสถานที่ ปรับปรุงอาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอกให้มีความพร้อมในการให้บริการให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย เหมาะสมและมีบรรยากาศเอื้อต่อการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับปัญหาด้านสถานที่นั้น สอดคล้องกับ สำนักงาน กศน. (2560) รายงานผลการดำเนินงาน กศน.ตำบล พบว่าสถานที่ที่ใช้อบรม ไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะ กศน.ตำบล ที่ไม่มีอาคารเป็นเอกเทศต้องใช้พื้นที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ศาลา วัด หรือศาลาเอนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน อาจมีเสียงจากภายนอกรบกวน หรือเวลาซ้ำซ้อนกับกิจกรรมอื่นๆ ของ

ชุมชน สถานที่จัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ยังไม่เหมาะสม บางแห่ง คับแคบ บรรยากาศไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จิรัฏฐ์ แก้วกุล (2554: บทคัดย่อ) เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางรัก ได้เสนอแนวทางว่า ควรพัฒนาสถานที่ที่พบกลุ่มให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต

4.1.6 ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนหลากหลาย ปัญหาด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย สอดคล้องกับ สำนักงาน กศน. (2560) รายงานผลการดำเนินงาน กศน.ตำบล พบว่าขาด สื่อ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย หรือบางแห่งมีแต่ไม่เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัฏฐ์ แก้วกุล (2554: บทคัดย่อ) เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางรัก ได้เสนอแนวทางว่า ควรมีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ จัดทรัพยากรทางการศึกษาและสื่อ ให้เพียงพอ

4.1.7 ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม พบว่าทุกข้อด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิทยากรมีน้อยไม่เพียงพอในการให้ความรู้และแนะนำแก่ผู้เข้าอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณวรรณ บุญเทียบ (2550) ได้ศึกษาทักษะชีวิตของเยาวชนด้านพุทธทาวนา: กรณีศึกษาค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) พบว่า ด้านวิทยากรทุกท่านต้องมีความรู้ ความสามารถและมีการเตรียมข้อมูลเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดให้ความรู้ตามเนื้อหาสาระได้มากที่สุด ครูอาสาสมัคร กศน. จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี

ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม พบว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรมในหลากหลายช่วงเวลา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00 - 12.00 ด้านระยะเวลาพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ช่วงเวลาที่จัดไม่ตรงกับเวลาว่างของประชาชน ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้เพราะ สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนของสถานศึกษาที่วางไว้ และมีการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดทั้งวันได้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ โสภา สมหวัง (2557) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับประชากรวัยแรงงาน อำเภอคลองท่อม พบว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยคำนึงถึงความต้องการการเรียนรู้หรืออาจปรับเปลี่ยน ไปตามบริบทของชุมชน สังคม ทั้งกายภาพ และชีวภาพ รวมถึงช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรม มีการสำรวจความต้องการ

และจัดให้ตามความเหมาะสม ตรงกับข้อเสนอแนะผลการวิจัยของสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้และคณะ (2553) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็นไปด้วยความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม พบว่าด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สถานศึกษาวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ งบประมาณในการดำเนินการจัดมีน้อยไม่เพียงพอ สอดคล้องกับ สำนักงาน กศน. (2560) รายงานผลการดำเนินงาน กศน.ตำบล พบว่า มีข้อจำกัดในการใช้จ่ายงบประมาณไม่สามารถยืดหยุ่นให้ดำเนินงานได้โดยสะดวกและไม่มีงบประมาณสนับสนุนให้จัดหาครุภัณฑ์มาใช้ในการปฏิบัติงานและให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สมหมาย มั่งคั่ง (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ในสถานศึกษาตามทัศนคติของ ครู กศน.ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะงบประมาณจะถูกจะถูกนำไปใช้ในรูปแบบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ในการดำเนินโครงการต่างๆ หากสถานศึกษามีงบประมาณพื้นฐานอย่างเพียงพอ ก็จะทำให้สถานศึกษามีความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม อยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พระครูวินัยธรสุธินันท์ กนต์วีโร (2556) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการน้ำเสียของชุมชนคลอง 5 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุมาลี สังข์ศรี (2545) ได้สรุปแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นชุมชนสามารถเข้ามามีร่วมเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ หรือช่วยงานในภาระหน้าที่ต่างกันออกไป โดยกำหนดบทบาท หน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้รู้ว่ามีใครบ้างที่มีส่วนร่วมได้ และจะเข้ามาร่วมได้อย่างไร และพบว่า การไม่มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือชุมชน/ประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมไม่เต็มเวลา สอดคล้องกับสำนักงาน กศน. (2560) รายงานผลการดำเนินงาน กศน.ตำบล พบว่า ความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายของศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตชุมชน ทั้งนักศึกษา กศน.และประชาชนผู้รับบริการ ทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ทำได้ไม่ต่อเนื่องหรือต้องจัดในระยะเวลาสั้น เพราะต้องอาศัยความพร้อม มีเวลา

ว่างตรงกันและต้องสมัครใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้นักศึกษา กคน.และประชาชนอาจไม่ได้รับความรู้ หรือไม่ได้ฝึกปฏิบัติจนมีความชำนาญเพียงพอ

4.2 แนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย

4.2.1 ในด้านวัตถุประสงค์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมการจัดกิจกรรม โดยทุกกิจกรรมควรเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand 4.0) มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิต สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม สามารถเผชิญและแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต ให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553)เรื่องแนวทางในการพัฒนานโยบายการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาไทย พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้นั้น ประชาชนต้องได้รับรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ สนับสนุนให้มีการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศ

4.2.2 ในด้านเนื้อหากิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาที่ถูกต้อง

โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และความ ต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดทำหลักสูตร และคู่มือดำเนินการจัดกิจกรรม อย่าง ชัดเจน มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีหลักสูตรการจัดกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ โครงการ สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. (2552) ที่กล่าวว่า สถานศึกษา กศน.มีภารกิจในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของสังคม และ ท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน และสอดคล้องกับ วิริยะ สู่เสถียร (2549) สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง และ สอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2548) ที่กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตร ควรปรับปรุงและ/หรือ เลือกลงใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมการพัฒนาหลักสูตรของท้องถิ่นลักษณะนี้เป็นการเลือกใช้ ปรับปรุง เพิ่มเติมหรือตัดทอนเนื้อหาในสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาของ ทุกกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชาต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการศึกษา (2553) ที่พบว่าการศึกษาจากระบบสำหรับประชากรวัยแรงงานควร คำนึงถึงหลักการสำคัญ คือสิ่งที่เรียนรู้ควรนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ควรจัดให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง ตลอดชีวิต ควรมีช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย

4.2.3 ในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริม การฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ส่งเสริมให้มีการศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าใจง่าย ส่งเสริมให้ ประชาชนชาวไทยภูเขาได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ใหม่ ๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม กระบวนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ตามบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และความต้องการของประชาชน เป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำ เวทีชาวบ้านเพื่อเสนอการจัดกิจกรรม/สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรรณวดี พันธวงษา (2553) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนมีความเข้าใจและเข้าถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ดั้นนั้นมาจากการจัด กิจกรรมที่ให้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน สามารถสร้าง เสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

4.2.4 ในด้านการประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้รับทราบ ล่วงหน้า อย่างน้อย ไม่ต่ำกว่า 15 วัน และมีการประชาสัมพันธ์บ่อย ๆ ซ้ำๆ ทุก ๆ วัน ใช้สื่อที่หลากหลาย เป็นการกระตุ้น เตือน และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยภูเขา จะได้หาเวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพลตรี พงศ์ศักดิ์ น้อยผา (2552) ได้ศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชนของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ส่งสารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ทางการสื่อสาร โดยมีผู้ช่วยเหลือ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และข้าราชการประจำอื่นๆ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการที่จะสื่อสารกับประชาชนโดยรวดเร็ว มีหลายช่องทาง ได้แก่ การปิดประกาศที่สำนักงาน การประกาศเสียงตามสาย การประชุม การใช้สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ แผ่นปลิว เทป ป้ายประกาศ มีการใช้สื่อเพื่อชุมชน ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อพื้นบ้าน ด้านผู้รับสารประชาชนมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ในลักษณะการประชุม และการพบปะอย่างไม่เป็นทางการ

4.2.5 ในด้านสถานที่จัดกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรจัดให้มีสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม เอื้อต่อการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม มีความสะดวก สะอาด ถูกสุขอนามัย มีห้องน้ำเพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรมไม่คับแคบ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชน ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.) ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน วัด โบสถ์ มัสยิด ต่างๆ โดยให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและ ศาสนา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขา ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่จัดกิจกรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชลี ธรรมวิสิฎกุล (2554) ได้กล่าวถึง แนวทางในการดำเนินงาน กศน.ตำบลแหล่งเรียนรู้ชุมชน ไว้ว่า ด้านอาคารสถานที่ ปรับปรุงอาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอกให้มีความพร้อมในการให้บริการให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย เหมาะสมและมีบรรยากาศเอื้อต่อการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2.6 ในด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และพัฒนาสื่อและใช้สื่อที่หลากหลาย ให้มีความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรม มาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจ มีภาพเสียงที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มัลติมีเดีย โดยใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลายภาษา สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดีสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ศึกษาจาก

สถานการณ์จำลอง และสถานศึกษาควรมีนโยบายในการอบรมและพัฒนาครูในการจัดทำสื่อที่หลากหลายและสามารถใช้สื่อในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ต้องให้ความสำคัญในด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัฏฐ์ แก้วกุล (2554: บทคัดย่อ) เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางรัก ได้เสนอแนวทางว่าควรมีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อจัดทรัพยากรทางการศึกษาและสื่อ ให้เพียงพอ

4.2.7 ในด้านบุคลากร/วิทยากรให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย วิทยากรควรเป็นมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัย ความสามารถในการสื่อสารด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข วิทยากรสามารถวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้ เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการอบรมและพัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากรแกนนำในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ตามกรอบนโยบายที่สำนักงาน กศน.กำหนด ตลอดทั้งสามารถผลิตสื่อ และใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพเหมาะสมกับเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิพัฒน์ ชี้อัสตัย (2555)ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กศน.ตำบลในเขตภูมิภาคตะวันตก พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ กศน.ตำบลมีแนวทางในการพัฒนาโดยอบรมวิทยากรและทักษะใหม่ๆ เช่นความสามารถด้านภาษา และเทคนิคการสอน

4.2.8 ในด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรมช่วงวัยของผู้เข้าอบรม อาชีพและวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยภูเขาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ควรมีการสำรวจความประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของช่วงระยะเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภา สมหวัง (2557) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับประชากรวัยแรงงาน อำเภอลองท่อม พบว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยคำนึงถึงความต้องการเรียนรู้หรืออาจปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของชุมชน สังคม ทั้งกายภาพ ชีวภาพ และช่วง

ระยะเวลา มีการสำรวจความต้องการและจัดให้ตามความเหมาะสม ตรงกับข้อเสนอแนะผลการวิจัยของสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้และคณะ (2553) ที่กล่าวว่าการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเป็นไปด้วยความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

4.2.9 ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม สถานศึกษาควรวางแผนการใช้งบประมาณใช้งบประมาณอย่างชัดเจน ครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสมให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อลดปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ ควรมีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีการสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามิงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามิงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามิงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2559) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงานจะทำให้การบริหารงานคล่องตัวหากมีการจัดการให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดหากสถานศึกษามิงบประมาณพื้นฐานอย่างเพียงพอจะทำให้สถานศึกษามีความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.2.10 ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ส่งเสริมให้ชุมชนและประชาชนชาวไทยภูเขามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี (2545) ที่กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานอกระบบต้องยึดชุมชนเป็นที่ตั้ง เพราะชุมชนแต่ละชุมชนเป็นที่อยู่ของกลุ่มเป้าหมายต้องให้ชุมชนเกิดความรู้สึกว่ากิจกรรมการศึกษานอกระบบเป็นของเขา

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาใน จังหวัดเชียงราย พบว่า สภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายในภาพรวมพบว่า สภาพการจัดโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ปัญหาในการจัดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการในการจัดกิจกรรมโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายและด้านงบประมาณดังนั้น สถานศึกษาใน สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงราย ควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ชุมชนและประชาชนชาวไทยภูเขามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนด เป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วน ร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนซึ่งยังมีน้อย สถานศึกษาควรเปิด โอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรม ช่วงวัยของผู้เข้าอบรมอาชีพและวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยภูเขาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ควรมีการสำรวจความ ประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของช่วงระยะเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถเข้าร่วม กิจกรรมได้มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรม

ด้านงบประมาณ สถานศึกษามีวางแผนการใช้งบประมาณใช้งบประมาณ อย่างชัดเจน ครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม ให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายและชุมชนให้มีส่วน ร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อลดปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ มีการวางแผนการจัดสรร งบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสมมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนและพัฒนา ความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีการสรร งบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามีงบประมาณ

สนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ สถานศึกษามีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ

3.1.2 การนำแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ไปปฏิบัติ สถานศึกษาควรดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

ด้านวัตถุประสงค์ ควรเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในด้านเนื้อหากิจกรรม มีแผนการจัดกิจกรรมให้ครบและครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกเนื้อหา ทุกวัตถุประสงค์ ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมใหม่ๆ ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้มีความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือที่หลากหลายและมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า ช้าๆ บ่อยๆ ด้านวิทยากร มีการอบรมและพัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากรแกนนำในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการมีส่วนร่วม ด้านสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านระยะเวลา ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน การวางแผน กำหนดเป้าหมาย กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรม ช่วงวัย อาชีพ และวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดอื่นๆ

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ที่อาจส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

3.2.3 ควรศึกษารูปแบบการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของประชาชน ในกลุ่มย่อยต่างๆ เช่น กลุ่มประชาชนผู้สูงอายุ กลุ่มประชาชนวัยแรงงาน ฯลฯ

3.2.4 ควรศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของประชาชนชาวไทยภูเขาในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆเชิงลึกเช่น กลุ่มละหู่ เมียน ล่าหู่ อาข่า ม้ง จินยูนาน ไทใหญ่ ฯลฯ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร:
- กันย์สินี ปัญญาอภิวังค์และ นรินทร์ สังข์รักษา. (2558). ทักษะชีวิตเพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- คมกฤษ จันทร์ขจร. (2552). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จรวายพร ธรณินทร์. (2550). สรุปการบรรยาย ทิศทาง กคน. ในปี 2551 เรื่อง แนวโน้มการศึกษา นอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยยุคใหม่ วันพฤหัสบดีที่ 25 ตุลาคม เวลา 9.00-12.00 น. ณ โรงแรม รามาการ์เดน. กรุงเทพมหานคร.
- เทพ สงวนกิตติพันธุ์. (2545). ทักษะชีวิต=Life skills. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัช วิบูลย์ชาติ. (2550). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- ธิดา ฐิติพานิชยางกูร. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นฤมล ตันธสุเรศชัย. (2556). การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 1 ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศึกษานอกระบบ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นิภา ส.ตุ้มรสุนทร และคณะ. (2532). *โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะที่ 2 การให้บริการผู้สูงอายุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนในทัมทลสถานวัยหนุ่มกลาง*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พลตรีพงศ์ศักดิ์ น้อยผา. (2552). *กระบวนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชนของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ปริญญาานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พรพิพัฒน์ ชื่อสัตย์. (2555). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กคน ตำบลในเขตภูมิภาคตะวันตก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- พรรณวดี พันธุ์งษา. (2553). *การพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างเครือข่ายเยาวชน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้กระบวนการกลุ่ม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- มณฑนา บรรพสุทธิ. (2553). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). *แนวทางการศึกษาชุดวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา*
นอกระบบ หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุพยงค์ โคตรพัฒนานนท์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวระยะมีบุตร*
ของวัยรุ่นกับทักษะพื้นฐานของวัยรุ่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วรรัตน์ อภินันท์กุล. (2555). *การศึกษาตามอัธยาศัย.* เข้าถึงได้
<http://librarytrang.blogspot.com/2012/05/informal-education-3.html>
สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2557.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (24 สิงหาคม 2550). *ราชกิจจานุเบกษา.*
เล่ม 124. ตอนที่ 47 ก. หน้า 116.
- วารินทร์พร พันเพ็ญฟู. (2555). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน*
มัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วิรัช อภิรัตน์กุล. (2540). *การประสัมพันธ์.* กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
_____. (2546). *การประสัมพันธ์.* (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติมใหม่) กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระ สดุดสังข์. (2550). *การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์.* กรุงเทพมหานคร:
สุวีรียาสาส์น.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ*
ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. (ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมหมาย มั่งคั่ง. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษา*
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไปใช้ในสถานศึกษา ตามทัศนะของครู กศน. ในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). *รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในสทวรรษที่ 21.*
กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ.

- โสภา สมหวัง (2557). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับประชากรวัยแรงงาน อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2547). *การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว _____ . (2547). *การประกันโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร : รังษีการพิมพ์.
- สำนักงานปกครองอำเภอเลิงนกอ. (2546). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้ http://www.yasothon.go.th/a_loengnok.html สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2553.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์การมหาชน เฉพาะกิจ).
- สำนักงานเลขาธิการศึกษา. (2553). *สถิติการศึกษาของไทย ปีการศึกษา 2553*. สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6 ปี 555.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2542). *การปฏิรูปการศึกษาตลอดชีวิต: กรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: รังษีการพิมพ์.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). *คัมภีร์กคน*. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์. _____ . (2553). *คู่มือการปฏิบัติงานของหัวหน้าครู กคน. ตำบล*. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ. _____ . (มิถุนายน 2557). *มาตรฐาน กคน.ตำบล ปี 2554 ของสำนักงาน กคน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้ http://202.143.159.137/e_office/photo/1127_4.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2557.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). *คู่มือการดำเนินงาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สุนันทา คะเนนอก และชีพสุมน ริงสยาจร. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ความภาคภูมิใจในตนเอง และภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร* วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพรรณม์ ทาคำสี. (2550). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพฯ. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553). *แนวทางการนิเทศเพื่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). *การคิด*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- _____. (2553). *การคิดอย่างไร*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2544). *แนวทางการบริหารและการจัดการ : การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. กรุงเทพมหานคร : กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุดม เขยกิจวงศ์ และคณะ. (2544). *แนวทางการบริหารและการจัดการ : การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย :ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว.
- อรุณวรรณ บุญเทียบพิมพ์พร. (2550). *การพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนด้วยพุทธภาวนา : กรณีศึกษาค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ (๒๕๕๐)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปทุมธานี.
- อรุณ รักรธรรม. (2537). “หน่วยที่ 4 พฤติกรรมองค์การ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี : ม.ป.ท.
- อาชญญา รัตนอุบล. (2556). “สัมมนางานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบและกิจการมการศึกษาตามอัธยาศัย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการวิจัยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 9 บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์* นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัญชลี ธรรมะวิจิฎกุล. (2551). *หลักการของการจัดการศึกษานอกระบบ และปรัชญาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบ*. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์.

- อัญชลี ธรรมะวิทีกุล. (2559). *การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. อ้างอิงจาก https://panchalee.wordpress.com/2010/12/21/nfe_ac1/_สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2560
- Amenu-Tekaa, E.K. (1998). *Perceptions of Community Participation in Education on Canadian Indian Reserves. A North-Central Alberta Case Study*. [CD-ROM]. Dissertation Abstracts International.[Accessed January, 2001].
- Coombs, Philip H. (1985). *The World Crisis in Education : The View From the Eighties*. Oxford: Oxford University Press.
- Coombs, P.H. ; & Ahmed, M. (1974). *Attacking Rural Poverty, How Non-Formal Education Can Help*. Baltimore : John Hopkins University Press.
- Evan, David R. (1981). *The planning of Nonformal Education*. Paris : Unesco InternationalInstitute for Education Planning.
- Knowles, Malcolm S. (1975). *The Adult Education Movement in the United States*. Holt :Rinehart and Winston.
- Maslow, A. H. (1943). *A Theory of Human Motivation The Psychological Review*, Vol.50, No. 4 (July, 1943). New York : McGraw-Hill Book.
- Vroom, Victor H. and P.W. Yetton. (1973). *Leadership and decision Making*. Pittsburgh : University of Pittsburgh.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์						
๑	เพศ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒	อายุ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓	วุฒิการศึกษา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔	อาชีพ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕	สถานะ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรม						
๑.๑ด้านทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด						
๑.๑.๑	ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๑.๒	ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาเสพติดของตนเองและคนในครอบครัว	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๑.๓	ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๑.๔	กระบวนการคิด แก้ไขปัญหา เมื่อลูกติดยา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๑.๕	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา						
๑.๒.๑	กิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒.๒	การฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการขอความช่วยเหลือ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒.๓	ความรู้เกี่ยวกับ การคุมกำเนิด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒.๔	ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒.๕	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรม						
๑.๓ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์						
๑.๓.๑	ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓.๒	ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓.๓	การเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือ การเข้ามัสยิด/ โบสถ์	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓.๔	การสวดมนต์/ฝึกสมาธิ หรือ การละหมาด/ฝึก สมาธิ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓.๕	การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓.๖	ความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓.๗	ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุขภาพ สามัคคี มีน้ำใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓.๘	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
๑.๔.๑	ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔.๒	ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔.๓	การทำนุบำรุงศาสนา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔.๔	ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔.๕	กิจกรรมปลูกต้นไม้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔.๖	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความ คิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรม						
๑.๕ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน						
๑.๕.๑	เกิดภัยอันตรายต่างๆทั้งอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกล่อลวง การถูกละเมิดสิทธิ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕.๒	ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อเตือนภัย แจ้งเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ การอพยพ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕.๓	ความรู้เกี่ยวกับการบรรเทาและป้องกันสาธารณภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรม						
๑.๕ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน						
๑.๕.๔	ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕.๕	ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕.๖	ความรู้เกี่ยวกับการออม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕.๗	ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕.๘	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ						
๑.๖.๑	การดูแลสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรคภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖.๒	อาหาร/การเลือกอาหารรับประทาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖.๓	การออกกำลังกาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖.๔	การใช้ยารักษาโรค	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖.๕	การตรวจสุขภาพ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖.๖	การฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖.๗	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
๑.๗. กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข						
๑.๗.๑	ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๗.๒	ความรู้เรื่องแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๗.๓	การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมอย่างมีเหตุผลและอิสระ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๗.๔	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.ด้านกรที่มีส่วนร่วมของชุมชนท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพียงใด						
๒.๑	มีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒	ร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓	มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔	มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖	มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๗	มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๘	มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๙	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นของท่านต่อปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑. ปัญหาด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม						
๑.๑	เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒	เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓	เนื้อหาสาระความรู้ยุ่งยากไม่เข้าใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔	เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕	อื่นๆ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒ ปัญหาด้านการไม่เข้าร่วมกิจกรรม						
๒.๑	การเดินทางไม่สะดวก	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒	มีเวลาว่างน้อย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓	ต้องไปทำงาน ลางานไม่ได้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔	สายตาไม่ดี	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.ปัญหาด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม						
๓.๑	มีการบรรยายให้ความรู้ในห้องประชุมอย่างเดียวเกิดความน่าเบื่อ และง่วงนอน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๒	ในการอบรมมีการสาธิตและการฝึกปฏิบัติจริงน้อยทำให้ไม่เข้าใจและไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๓	การดูสื่อวีดิทัศน์ มีข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๔	ไม่มีการจัดให้ศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๕	ไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติจริง /ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๖	กิจกรรมซ้ำซาก	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๗	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นของท่านต่อปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๔. ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์						
๔.๑	ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทราบการประชาสัมพันธ์ล่าช้า	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๒	ประชาชนเด็กเล็กและผู้สูงอายุไม่เข้าใจในภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๓	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕. ปัญหาด้านสถานที่จัดกิจกรรม						
๕.๑	สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๒	สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๓	บรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๔	ห้องน้ำไม่เพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๕	ไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๖	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖. ปัญหาด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
๖.๑	สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๒	สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๓	สื่อ/อุปกรณ์ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๔	สื่อ/อุปกรณ์ไม่แข็งแรง/เสียงอันตราย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๕	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗. ปัญหาด้านวิทยากรที่จัดกิจกรรม						
๗.๑	วิทยากรให้ความรู้โดยการบรรยายอย่างเดียว	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๒	วิทยากรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการสอบถามและแสดงความคิดเห็น	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๓	วิทยากรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นของท่านต่อปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๗. ปัญหาด้านวิทยากรที่จัดกิจกรรม						
๗.๔	วิทยากรมีน้อยไม่เพียงพอในการให้ความรู้และ แนะนำแก่ผู้เข้าอบรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๕	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘. ปัญหาด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม						
๘.๑	ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมสั้นเกินไปทำให้ได้รับความ ความรู้ไม่เต็มที่	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๒	ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากเกินไป เกิด ความเหนื่อยล้าและน่าเบื่อ ง่วงนอน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๓	ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากทำให้ไม่ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็มเวลาเพราะมี ภาระงานอื่นรออยู่	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๔	มีภาระงานอื่นอยู่ เลยเข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๕	ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมไม่เหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๖	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙. ด้านค่าใช้จ่าย						
๙.๑	มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้ารับการอบรมสูง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๒	ขาดรายได้เมื่อต้องเข้ารับการอบรม ทำให้ไม่ เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน						
๑๐.๑	ไม่ได้มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๒	ไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นของท่านต่อปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑๐.ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน						
๑๐.๓	ไม่มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๔	ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๕	ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๖	ไม่มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๗	ไม่มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑ ด้านวัตถุประสงค์						
๑.๑	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒	มุ่งให้ประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตมี คุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑.๓	มุ่งให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง และมีทักษะ หรือความสามารถ พื้นฐานที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔	มุ่งให้ประชาชนมีค่านิยมที่ถูกต้อง ในการเผชิญ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะ วิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕	มุ่งให้ประชาชนมีความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหา ยาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่าง เหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖	มุ่งให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑ ด้านวัตถุประสงค์						
๑.๗	มุ่งให้ประชาชนนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒ ด้านเนื้อหากิจกรรมควรเป็นเนื้อหาด้านใด						
๒.๑	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒	ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓	ด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔	ด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕	ด้านการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖	ด้านการส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๗	ด้านส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๘	กิจกรรมอื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	๐	๐.๖๗	ใช้ได้
๓ ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นอย่างไร						
๓.๑	กิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๒	การจัดกิจกรรมควรเน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๓ ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นอย่างไร						
๓.๓	การจัดกิจกรรมควรจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๔	การจัดกิจกรรมควรฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๕	ควรให้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๖	รูปแบบอื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นอย่างไร						
๔.๑	ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๒	ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๓	ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๔	ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๕	ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ค ไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๖	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕. ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นสถานที่ใด						
๕.๑	วัด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๒	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศศช.)	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๓	ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๔	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๕	อื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๖. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ควรเป็นอย่างไร						
๖.๑	สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มีมากเพียงพอ และหลากหลาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๒	สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพและเสียงเข้าใจง่าย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๓	สื่อบุคคลสามารถสาธิตและฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๔	มีสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับกิจกรรมเนื้อหาวิชา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.ด้านวิทยากรให้ความรู้กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรมีลักษณะอย่างไร						
๗.๑	วิทยากรควรมีความสามารถให้ความรู้เป็นอย่างดี	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.ด้านวิทยากรให้ความรู้กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรมีลักษณะอย่างไร						
๗.๒	วิทยากรควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้าเป็นอย่างดี	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๓	วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๔	วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๕	วิทยากรควรมีความรู้สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของประชาชน	+๑	+๑	+๐	๐.๖๗	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๘ ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตที่ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้คือช่วงเวลาใด						
๘.๑	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๒	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๓	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๔	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๕	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๖	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๗	เวลาอื่นๆ โปรดระบุ.....					
๙. ด้านผู้จัดกิจกรรม ท่านต้องการให้ใครเป็นผู้จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต						
๙.๑	ครู กศน.ตำบล/ครูอาสาสมัคร กศน.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๒	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๓	แพทย์/พยาบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๔	ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๕	อื่นๆ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.หน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดและให้การสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นหน่วยงานใด						
๑๐.๑	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๒	โรงพยาบาลประจำอำเภอ/จังหวัด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๓	สาธารณสุขอำเภอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๔	ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๕	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๖	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑๑.ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน						
๑๑.๑	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๒	ประชาชนกลุ่มเป้าหมายควรมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๓	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๔	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๕	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๖	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๗	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๘	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๙	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
(แบบสอบถามประชาชน)

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย						
แบบสอบถามปลายเปิด		+๑	+๑	๐	๐.๖๗	ใช้ได้

$$\begin{aligned} \text{ค่า IOC} &= \frac{\sum R}{N} \\ &= \frac{173}{176} \\ &= 0.983 \end{aligned}$$

สรุปว่า แบบสอบถามสำหรับครูที่ปรึกษาใช้ได้

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม						
๑	เพศ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒	อายุ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓	วุฒิการศึกษา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔	อาชีพ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕	สถานภาพ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖	ระยะเวลาในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑. ด้านวัตถุประสงค์ ท่านได้จัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์เหล่านี้เพียงใด						
๑	จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในการดูแลตนเองให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมรู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔	จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑. ด้านวัตถุประสงค์ ท่านได้จัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์เหล่านี้เพียงใด						
๖	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ และสามารถแก้ไข ปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘	จัดกิจกรรมส่งเสริมที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙	กิจกรรมส่งเสริมให้รู้วิธีป้องกันไม่ไห้ตนเอง ครอบครั้ว ชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข สามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรมที่จัดท่านได้ให้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้เพียงใด						
๒.๑ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด						
๒.๑.๑	ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๑.๒	ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาเสพติดของตนเองและคนในครอบครัว	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๒.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรมที่จัดทำขึ้นได้ให้ความรู้ในเรื่องเหล่านั้นเพียงใด						
๒.๑ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด						
๒.๑.๓	ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๑.๔	กระบวนการคิด แก้ไขปัญหา เมื่อลูกติดยา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๑.๕	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา						
๒.๒.๑	กิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒.๒	ในเรื่องการฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการขอความช่วยเหลือ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒.๓	ความรู้เกี่ยวกับ การคุมกำเนิด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒.๔	ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒.๕	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์						
๒.๓.๑	ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓.๒	ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓.๓	การเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือ การเข้ามัสยิด/โบสถ์	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๒.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรมที่จัดทำขึ้นได้ให้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้เพียงใด						
๒.๓ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์						
๒.๓.๔	การสวดมนต์/ฝึกสมาธิ หรือ การละหมาด/ฝึกสมาธิ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓.๕	การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓.๖	ความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓.๗	ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓.๘	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
๒.๔.๑	ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔.๒	ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔.๓	การทำนุบำรุงศาสนา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔.๔	ศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔.๕	กิจกรรมปลูกต้นไม้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔.๖	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน						
๒.๕.๑	เกิดภัยอันตรายต่างๆทั้งอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกหลอกลวง การถูกละเมิดสิทธิ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕.๒	ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อเตือนภัย แจ้งเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ การอพยพ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๒.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรมที่จัดทำขึ้นได้ให้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้เพียงใด						
๒.๕ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน						
๒.๕.๓	ความรู้เกี่ยวกับการบรรเทาและป้องกันสาธารณภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕.๔	ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕.๕	ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕.๖	ความรู้เกี่ยวกับการออม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕.๗	ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕.๘	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ						
๒.๖.๑	การดูแลสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรคภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖.๒	อาหาร/การเลือกอาหารรับประทาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖.๓	การออกกำลังกาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖.๔	การใช้ยารักษาโรค	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖.๕	การตรวจสุขภาพ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖.๖	การฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖.๗	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๗ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข						
๒.๗.๑	ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๒.ด้านประเภทของเนื้อหากิจกรรมที่จัดทำขึ้นได้ให้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้เพียงใด						
๒.๗ กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข						
๒.๗.๒	ความรู้เรื่องแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๗.๓	การตรวจสอบ การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมอย่างมีเหตุผลและอิสระ ฯลฯ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๗.๔	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.ด้านรูปแบบวิธีการจัด						
๓.๑	ให้ความรู้โดยการบรรยาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๒	ให้ความรู้โดยการสาธิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๓	ให้ความรู้โดยการศึกษาจากสื่อวีดิทัศน์	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๔	ให้ความรู้โดยการศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๕	ให้ความรู้โดยการจำลองสถานการณ์	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๖	ให้ความรู้โดยการฝึกปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๗	จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๘	จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๙	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม						
๔.๑	มีการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมที่รวดเร็ว	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๒	การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ ครอบคลุมทุกพื้นที่	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๔.๓	ให้ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรมถูกต้องและชัดเจน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๔	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.ด้านสถานที่จัดกิจกรรม						
๕.๑	สถานที่มีการคมนาคมสะดวก ความเหมาะสมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๒	สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกของอาคาร สถานที่จัดกิจกรรม สะอาด และปลอดภัย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๓	สถานที่มีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๔	สถานที่จัดกิจกรรมพื้นที่ใช้สอยกว้างขวางเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๕	สถานที่จัดกิจกรรมมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้าเครื่องเสียง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๖	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
๖.๑	สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ มัลติมีเดีย ที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๒	สถานศึกษามีสื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๓	สถานศึกษามี สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๖.ด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
๖.๔	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๕	สถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประชาชนที่หลากหลาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๖	อื่นๆ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.ด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรมใช้จากหน่วยงานใดบ้าง						
๗.๑	ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๒	เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๓	แพทย์/พยาบาล จากโรงพยาบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๔	ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๕	อื่นๆ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมอย่างไร						
๘.๑	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๒	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๓	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๔	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๕	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๖	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๗	เวลาอื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๙.ด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม						
๙.๑	สถานศึกษาวางแผนการจัดสรรงบประมาณครอบคลุมภารกิจทุกด้านอย่างเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๒	สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๓	สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๔	สถานศึกษามีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๕	สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๖	สถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุน และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๗	อื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						
๑๐.๑	ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๒	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบัน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑๐.ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						
๑๐.๓	ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๔	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๕	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๖	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๗	ชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๘	ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๙	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
ตอนที่ ๓ ปัญหา ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ที่ผ่านมา						
๑.๑	กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตมีจำนวนมากที่ต้องดำเนินการแต่มีช่วงเวลาที่ค่อนข้างจำกัด จึงไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกวัตถุประสงค์	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒	กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตบางกิจกรรมไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ปัญหา ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ที่ผ่านมา						
๑.๓	มีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินงาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔	มีความจำเป็นที่ต้องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินกิจกรรมอื่นๆตามนโยบาย จึงไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และกรอบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตได้ครบทุกกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕	อื่นๆ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒ ปัญหาด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม						
๒.๑	เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒	เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓	เนื้อหาสาระไม่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔	เนื้อหาสาระความรู้มาก ชับซ้อน ไม่เข้าใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕	อื่นๆ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.ปัญหาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย						
๓.๑	กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมน้อย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๒	กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมไม่เต็มเวลา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๓	กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้สูงอายุ สื่อสารไม่เข้าใจด้านภาษา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๔	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.ปัญหาด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม						
๔.๑	การบรรยายให้ความรู้ไม่น่าสนใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๒	กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้านวิทยากรในการให้ความรู้แก่ประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ปัญหา ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ที่ผ่านมา						
๔.ปัญหาด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม						
๔.๓	กิจกรรมการสาธิตให้ความรู้ค่อนข้างจำกัดด้านวัสดุอุปกรณ์ในการให้ความรู้แก่ประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๔	การให้ความรู้โดยผ่านสื่อวีดิทัศน์ มีข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร	+๑	+๑	๐	๐.๖๗	ใช้ได้
๔.๕	การศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของการเดินทาง งบประมาณ และระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๖	การปฏิบัติจริง /ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ในบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๗	บางกิจกรรมไม่ตรงกับกลุ่ม วัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้ารับการอบรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๘	กิจกรรมซ้ำซาก	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๘	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์						
๕.๑	ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๒	ช่องทางประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๓	ชนิดของสื่อประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๔	สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๕	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ปัญหา ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ที่ผ่านมา						
๖.ปัญหาด้านสถานที่จัดกิจกรรม						
๖.๑	สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ไกล	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๒	สถานที่จัดกิจกรรมคับแคบ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๓	บรรยากาศ/สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๔	ห้องน้ำไม่เพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๕	ไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๖	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.ปัญหาด้านสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม						
๗.๑	สื่อ/อุปกรณ์มีน้อย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๒	สื่อ/อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๓	สื่อ/อุปกรณ์ ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๔	สื่อ/อุปกรณ์ไม่แข็งแรง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๕	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.ปัญหาด้านบุคลากร/วิทยากรที่จัดกิจกรรม						
๘.๑	บุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญในการจัด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๒	บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๓	บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนน้อย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๔	บุคลากรมีกิริยามารยาทไม่สุภาพ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๕	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.ปัญหาด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม						
๙.๑	ช่วงเวลาจัดไม่ตรงกับเวลาว่างของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๒	ช่วงเวลาจัดกิจกรรมยาวนานทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ปัญหา ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ที่ผ่านมา						
๙. ปัญหาด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม						
๙.๓	ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานมากทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เต็มเวลา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐. ด้านงบประมาณ						
๑๐.๑	งบประมาณในการดำเนินการจัดมีน้อยไม่เพียงพอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๒	งบประมาณได้รับจัดสรรไม่ทันเวลา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๓	งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๔	อื่นๆ(โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						
๑๑.๑	ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๒	ประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่มีส่วนร่วมในการผลิตจัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๓	ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๔	ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๕	ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๖	ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๓ ปัญหา ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ที่ผ่านมา						
๑๑.ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						
๑๑.๗	ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๘	ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๙	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	๐	๐.๖๖	ใช้ได้
ตอนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา อย่างไรบ้าง						
๑ ด้านวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ควรเป็นอย่างไร						
๑.๑	ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒	ประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓	ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔	มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้อย่างเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา อย่างไรบ้าง						
๑ ด้านวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ควรเป็นอย่างไร						
๑.๕	มีค่านิยมที่ถูกต้อง ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวยุติแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้เหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖	มีความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัวยุติแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ได้เหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๗	มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตา กรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑.๘	นำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒ ด้านเนื้อหากิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรประกอบด้วยอะไรบ้าง						
๒.๑	เกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒	เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓	เกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา อย่างไรบ้าง						
๒ ด้านเนื้อหากิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรประกอบด้วยอะไรบ้าง						
๒.๔	เกี่ยวกับมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตา กรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕	เกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖	กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๗	เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๒.๘	กิจกรรมอื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓ ด้านรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นอย่างไร						
๓.๑	กิจกรรมควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๒	การจัดกิจกรรมควรเน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๓	การจัดกิจกรรมควรจัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๔	การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๕	ควรให้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓.๖	รูปแบบอื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๔. ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นอย่างไร						
๔.๑	ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๒	ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๓	ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๔	ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๕	ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ค ไลน์ เว็บไซต์ ฯลฯ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔.๖	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕. ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นสถานที่ใด						
๕.๑	วัด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๒	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศคช.)	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๓	ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๔	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕.๕	อื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ควรเป็นอย่างไร						
๖.๑	สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ จัดให้มีมากเพียงพอ และหลากหลาย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๒	สื่อวีดิทัศน์/วัสดุอุปกรณ์ควร มีภาพและเสียงเข้าใจง่าย	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา อย่างไรบ้าง						
๖. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ควรเป็นอย่างไร						
๖.๓	สื่อบุคคลสามารถสาธิตและฝึกปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๔	มีสื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับกิจกรรมเนื้อหาวิชา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖.๕	อื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.ด้านวิทยากรให้ความรู้กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต						
๗.๑	วิทยากรควรมีความสามารถในการให้ความรู้เป็นอย่างดี	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๒	วิทยากรควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้าอย่างดี	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๓	วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ๆที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๔	วิทยากรควรมีทักษะและเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๕	วิทยากรควรมีความรู้สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๗.๖	อื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘ ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต						
๘.๑	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๒	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา อย่างไรบ้าง						
๘ ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต						
๘.๓	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๔	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๕	วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๖	วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘.๗	เวลาอื่นๆ โปรดระบุ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙. ด้านผู้จัดกิจกรรม ใครควรเป็นผู้จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต						
๙.๑	ครูอาสาสมัครบนพื้นที่สูง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๒	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๓	แพทย์/พยาบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๔	ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๙.๕	อื่นๆ.....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.หน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมจัดและให้การสนับสนุน การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตควรเป็นหน่วยงานใด						
๑๐.๑	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๒	โรงพยาบาลประจำอำเภอ/จังหวัด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๓	สาธารณสุขอำเภอ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๔	ตำรวจ/ทหาร/ตชด.	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๕	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.๖	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา อย่างไรบ้าง						
๑๑. ด้านการมีส่วนร่วม						
๑๑.๑	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนด เป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๒	ประชาชนกลุ่มเป้าหมายควรมีส่วนร่วมในการ ผลิต จัดหาและใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๓	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๔	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๕	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๖	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับ สถานศึกษาเพื่อหางบประมาณในการสนับสนุน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๗	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๘	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ ชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๑๑.๙	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	๐	๐.๖๖	ใช้ได้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายของผู้ทรงคุณวุฒิ
แบบสอบถามผู้บริหารและครูอาสาสมัครฯ

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาสาสมัคร ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย						
๑	ด้านวัตถุประสงค์	+๑	+๑	๐	๐.๖๗	ใช้ได้
๒	ด้านวิธีการ/กระบวนการจัด	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๓	ด้านสื่อ/วัสดุอุปกรณ์	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๔	ด้านวิทยากร	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๕	ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๖	ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม	+๑	+๑	๐	๐.๖๗	ใช้ได้
๗	ด้านความรู้ความเข้าใจ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	ใช้ได้
๘	ด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	+๑	+๑	๐	๐.๖๗	ใช้ได้

$$\text{ค่า IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

$$= \frac{244}{250}$$

$$= 0.๙๗๖$$

สรุปว่า แบบสอบถามสำหรับครูที่ปรึกษาใช้ได้

ภาคผนวก ค
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

ประชุมครั้งที่ 1 วัน/เดือน/ปี ที่ประชุม 20 สิงหาคม 2560

สถานที่จัดการประชุม ห้องสมุดประชาชนอำเภอแม่สาย

ระยะเวลาที่จัดการประชุม .09.00 น. – 12.00 น

1. วัตถุประสงค์ของการประชุม

เพื่อวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา และหาแนวทางในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อ
พัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

2. ผู้เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1	นายสมศักดิ์ ธิตาเมือง	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอแม่จัน	
2	นางอภิญญา แป้นนอก	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอแม่สาย	
3	นายรัฐเขต เข้มหาวรรณ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอแม่ฟ้าหลวง	
4	นายนิยม สิมณี	ครูอาสาสมัคร (ศศช.)	
5	นางเกศินี มโนสุดใจ	ครูอาสาสมัคร (ศศช.)	
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16	นางสาวเสาวลักษณ์ประภา พันธุ์จำเริญ	ครู กศน.อำเภอแม่สาย	

3. ผู้ไม่เข้าร่วมประชุม

.....ไม่มี

.....

4. สรุปสาระสำคัญของการประชุม

ศึกษาแนวทางในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายดังนี้

ในด้านวัตถุประสงค์ ควรมีแผนการจัดกิจกรรมให้ครบและครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกเนื้อหา ทุกวัตถุประสงค์ ตามกรอบกิจกรรมทักษะชีวิต ตามนโยบายภาครัฐ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกช่วงวัย พัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand ๔.๐) มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเหมาะสมกับบริบทและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เน้นส่งเสริมประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถเผชิญและแก้ไขปัญหา ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในด้านเนื้อหากิจกรรม ควรเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เน้นส่งเสริมประชาธิปไตย และความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ด้านทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิตใจ สร้างจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาที่ถูกต้อง โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดทำหลักสูตร และคู่มือดำเนินการจัดกิจกรรม อย่างชัดเจน มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีหลักสูตรการจัดกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของประชาชนชาวไทยภูเขาเป็นสำคัญ

ในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริง จัดการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบ ควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าใจง่าย และ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง ควรพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจ และไม่รู้สึกลำบากในการเข้าร่วมกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยภูเขาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้เรียนมีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ตามบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรม

ประเพณี และความต้องการของประชาชน เป็นสำคัญ โดยมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อเสนอการจัดกิจกรรม/โครงการ

ในด้านการประชาสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวไทยภูเขาได้รับทราบล่วงหน้า อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๑๕ วัน และมีการประชาสัมพันธ์บ่อยๆ ซ้ำๆ ทุกๆวัน เป็นการกระตุ้นเตือน และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยภูเขา จะได้หาเวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางดังต่อไปนี้ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องขยายเสียงหมู่บ้าน หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์โดยการแจ้งผ่านทางผู้นำชุมชน ประชาสัมพันธ์ทางเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านทางโทรศัพท์ ทางเฟสบุ๊ค ไลน์ เว็บเพจ ฯลฯ และ ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำป้ายโฆษณาที่มีตัวหนังสือขนาดใหญ่และชัดเจน

ในด้านสถานที่ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรจัดให้มีสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม เอื้อต่อการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม มีความสะดวก สะอาด ถูกสุขอนามัย มีห้องน้ำเพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรมไม่คับแคบ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชน ที่เสนอมากที่สุดคือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศศช.) รองลงมาคือ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน วัด โบสถ์ มัสยิด ต่างๆ โดยให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในด้านวัฒนธรรม ประเพณีและ ศาสนา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวไทยภูเขา ผู้นำชุมชน และ ภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่จัดกิจกรรม

ในด้าน สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และมีการพัฒนาสื่อและใช้สื่อที่หลากหลายให้ความสำคัญในการนำสื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรม มาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ สื่อความหมายและสร้างความเข้าใจ มีภาพเสียงที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขา มีการจัดทำสื่อเสียง มัลติมีเดีย โดยใช้ภาษาไทย กลางและภาษาถิ่นแบบผสมผสานหลากหลายภาษา สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดีสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาที่ ฟังพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ศึกษาจากสถานการณ์จำลอง และ สถานศึกษาควรมีนโยบายในการอบรมและพัฒนาครูในการจัดทำสื่อที่หลากหลายและสามารถใช้สื่อในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

ในด้านบุคลากร/วิทยากร ให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย วิทยากรควรเป็น มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่จัดและมีเทคนิคที่ดี มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดในความรู้ใหม่ที่ทันสมัย ความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษา ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีเทคนิคในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข วิทยากรสามารถวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้ เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการการอบรมและพัฒนาครูให้สามารถเป็นวิทยากร

แกนนำในการให้ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ตามกรอบนโยบายที่สำนักงาน กศน.กำหนด ตลอดทั้งสามารถผลิตสื่อ และใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาได้อย่างมีคุณภาพ

ในด้านระยะเวลา ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาควรมีเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่จัดอบรม ช่วงวัยของผู้เข้าอบรม อาชีพ และวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยภูเขาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ควรมีการสำรวจความประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านของช่วงระยะเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรม

ในด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรม การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย รัฐควรจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย ให้มากขึ้น มีกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอ และเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหา งบประมาณในการดำเนินการ ให้ชุมชนและประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าของโครงการ

ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย สถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนชาวไทยภูเขา มีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาและใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากร /ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม

ลงชื่อผู้บันทึก

(นางสาวเสาวลักษณ์ประภา พันธุ์จำเริญ)

...../...../.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวเสาวลักษณ์ประภา พันธุ์จำเริญ
วัน เดือน ปีเกิด	10 ตุลาคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2561
สถานที่ทำงาน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
ตำแหน่ง	ครู ค.ศ. 1

